

Europos Sąjungos oficialusis leidinys

C 139

Leidimas
lietuvių kalba

Informacija ir pranešimai

56 tomas

2013 m. gegužės 17 d.

Pranešimo Nr.	Turinys	Puslapis
I	<i>Rezoliucijos, rekomendacijos ir nuomonės</i>	
	REZOLIUCIJOS	
	Regionų komitetas	
	100-oji plenarinė sesija, 2013 m. balandžio 11–12 d.	
2013/C 139/01	Regionų komiteto rezoliucija. Būsimas pasaulinis požiūris į skurdo panaikinimą ir tvarios pasaulio ateities užtikrinimas	1
	NUOMONĖS	
	Regionų komitetas	
	100-oji plenarinė sesija, 2013 m. balandžio 11–12 d.	
2013/C 139/02	Regionų komiteto nuomonė. Privačių investicijų ir viešojo finansavimo sinergija vietos ir regionų lygmeniu	4
2013/C 139/03	Regionų komiteto nuomonė. Stipresnė Europos pramonė ekonomikos augimui ir atsigavimui skatinti	11
2013/C 139/04	Regionų komiteto nuomonė. Bendrijos gairės dėl valstybės pagalbos sunkumus patiriančioms įmonėms sanuoti ir restruktūrizuoti	17

LT

Kaina:
4 EUR

(Tęsinys antrajame viršelyje)

<u>Pranešimo Nr.</u>	Turinys (tęsinys)	Puslapis
2013/C 139/05	Regionų komiteto nuomonė. ES parama tvariams pokyčiams prie demokratijos pereinančiose šalyse	22
2013/C 139/06	Regionų komiteto nuomonė. 2012–2013 m. plėtros strategija ir pagrindiniai uždaviniai	27
2013/C 139/07	Regionų komiteto nuomonė. Nuotolinės kompiuterijos galimybių naudojimas Europoje	35
2013/C 139/08	Regionų komiteto nuomonė. Decentralizacija Europos Sąjungoje ir vietos bei regionų savivaldos vieta formuojant ir įgyvendinant ES politiką	39
2013/C 139/09	Regionų komiteto nuomonė. ES tarptautinio bendradarbiavimo mokslinių tyrimų ir inovacijų srityje stiprinimas ir koncentravimas	46
2013/C 139/10	Regionų komiteto nuomonė. ES tarptautinio bendradarbiavimo mokslinių tyrimų ir inovacijų srityje stiprinimas ir koncentravimas	51

III *Parengiamieji aktai*

REGIONŲ KOMITETAS

100-oji plenarinė sesija, 2013 m. balandžio 11–12 d.

2013/C 139/11	Regionų komiteto nuomonė. Švietimo persvarstymas	59
---------------	--	----

I

(Rezoliucijos, rekomendacijos ir nuomonės)

REZOLIUCIJOS

REGIONŲ KOMITETAS

100-OJI PLENARINĖ SESIJA, 2013 M. BALANDŽIO 11–12 D.

Regionų komiteto rezoliucija. Būsimas pasaulinis požiūris į skurdo panaikinimą ir tvarios pasaulio ateities užtikrinimas

(2013/C 139/01)

REGIONŲ KOMITETAS

1. palankiai vertina komunikatą „Pasiturimas gyvenimas visiems. Skurdo panaikinimas ir tvarios pasaulio ateities užtikrinimas“ ir visiškai pritaria visa apimančios būsimos visuotinės vystymosi politikos programos, aprėpiančios socialinį ir ekonomikos vystymąsi ir tvarią aplinką, sukūrimui, kurioje taip pat sprendžiami teisingumo, lygybės ir nešališkumo, taikos ir saugumo klausimai;

2. atkreipia dėmesį į tvaraus vystymosi modelio naudą; jis atveria daugybę galimybių didinti ekonomikos augimą, kurti naujas darbo vietas, siekti, kad ekonomika taptų ekologiška, tobulinti paslaugas, susijusias su žmogaus socialine raida, skatinti klestėjimą, mažinti socialinę atskirtį bei išlaikyti aplinką švaresnę ir sveikesnę;

3. mano, kad nors pažanga siekiant Tūkstantmečio vystymosi tikslų yra nemenka, reikia dar daug nuveikti; primena, kad net ir ekonomikos nuosmukio laikotarpiu 85 % ES piliečių mano, kad Europa turėtų ir toliau padėti besivystančioms šalims⁽¹⁾; ragina nesulėtinti tempo iki 2015 m. siekiant TVT, taip pat pritaria susijusiems procesams siekiant pasaulinių tvaraus vystymosi tikslų (TvVT) bei dar kartą pabrėžia, jog remia siekį, kad 2015 m. būtų paskelbti Europos vystymosi metais tęsiant su TVT susijusią veiklą;

4. pritaria nuomonei, kad Tūkstantmečio deklaracija išlieka aktuali ir jau pasitvirtino, kad problemas galima spręsti sutelkus pastangas ir jas koordinuojant atitinkamais lygiais; mano, kad

labai svarbu įtraukti visus pagrindinius dalyvius, o svarbiausia subnacionalinio lygmens valdžios institucijas, ir besivystančiose šalyse, ir daugiausia paramos teikiančiose šalyse, rengiant ir įgyvendinant būtiną politiką ir programas, skirtas pagerinti jų įgyvendinimą ir prisidėti prie tvaraus vystymosi ir integracinio augimo;

5. todėl pritaria, kad būsima programa turėtų remtis dabartiniais tvirtais uždaviniais ir tikslais bei nenukrypti nuo įvairiausių didelio skurdo aspektų panaikinimo, kartu atsižvelgiant į TVT trūkumus ir per pastarąjį dešimtmetį pasikeitusią pasaulinę padėtį, pirmiausia didėjančią toliau išvardytų veiksmų svarbą:

(i) naujų dalyvių, pavyzdžiui, besiformuojančios rinkos ekonomikos šalių, privačiojo sektoriaus, fondų, pilietinės visuomenės organizacijų, ypač subnacionalinio lygmens valdžios institucijų⁽²⁾ bei

(ii) didėjančių pasaulinių uždavinių, kuriuos reikia spręsti nedelsiant, įskaitant saugumą, aplinkos kokybės blogėjimą, klimato kaitą ir energijos poreikius, skaičių;

6. pritaria tam, kad būsimų tikslų skaičius turėtų būti ribotas ir jie turi būti visuotinai taikomi visoms šalims, užtikrinant visų valdžios lygmenų atsakomybę už juos. Pabrėžia, kad tam, kad šiuos tikslus suprastų kuo platesnė visuomenė, jie turėtų būti paprasti, aiškūs, juos turėtų būti įmanoma įvertinti;

⁽¹⁾ Specialus Eurobarometras 392, 2012 m. spalio mėn.

⁽²⁾ Šioje rezoliucijoje vartojamas terminas „subnacionalinio lygmens valdžios institucijos“, nes toks terminas vartojamas JT dokumentuose (kur regionai dažniau suprantami kaip pasaulio regionai). ES kontekste tai reiškia „vietos ir regionų valdžios institucijas“.

7. tačiau atkreipia dėmesį į tai, kad su skurdu susiję iššūkiai skirtingose šalyse labai skiriasi; todėl yra įsitikinęs, kad bendri tikslai dar nepanaikina būtinybės parengti konkrečią politiką ir priemones, atsižvelgiant į konkrečias zonas, šalies, regiono ar subnacionalinės teritorijos aplinkybes;

8. mano, kad viena svarbi priežastis, dėl kurios iš dalies nepavyko pasiekti TVT – socialiniai skirtumai ir nelygybė daugelyje besivystančių šalių, nes susilpnėjo demokratija, įsivyravo politinis nestabilumas ir korupcija. Nestabilumas ir nesaugumas kai kuriose šalyse trukdo pasiekti TVT; todėl ragina ES savo vystymosi politika aktyviai propaguoti pagrindines demokratines vertybes, žmogaus teises ir teisinę valstybę bei primena svarbų subnacionalinio lygmens valdžios institucijų vaidmenį nustatant žmogaus teisių įgyvendinimo trūkumus, juos šalinant, skatinant demokratiją ir kovojant su korupcija;

9. pabrėžia, kad būtina sukurti pasaulinę vystymosi partnerystę, apimančią visus subjektus, orientuotą į žmones ir pagrįstą dalyvaujamuoju ir integruojamuoju, o ne „iš viršaus į apačią“ metodu; ragina ES rodyti pavyzdį ir laikytis vienodos ir nuoseklios pozicijos, atspindinčios visų valdymo lygmenų indėlį ir dalyvavimą;

10. pabrėžia, kad subnacionalinio lygmens valdžios institucijos, teikiančios visuomenei daug paslaugų, yra labai svarbios siekiant Tūkstantmečio tikslų, pavyzdžiui, sveikatos priežiūros, sanitarijos, švietimo, transporto ir energijos bei vandens ir atliekų tvarkymo infrastruktūros, ir todėl lemia būsimos programos rezultatus;

11. turėdamas omenyje taiką ir saugumą, primena, jog šiuolaikinę diplomatiją praktikuoja ne tik nacionalinės vyriausybės ir todėl, atsižvelgiant į dialogo būtinybę, bendradarbiavimą ir koordinavimą, miestų diplomatijos vaidmuo yra gyvybiškai svarbus ir jis nuolat auga. Vietos valdžios institucijos, pasinaudamos šia priemone, gali skatinti socialinę sanglaudą, aplinkos tvarumą, užkirsti kelią konfliktams, juos spręsti, o konfliktams pasibaigus – imtis atkūrimo ir reabilitacijos;

12. *reiškia susirūpinimą, kad Europos Sąjungą pagal neseniai paskelbtus EBPO duomenis, savo bendrą paramą vystymuisi 2012 m. sumažino (2,3 mlrd. EUR, arba 4,3 %, palyginti su praėjusiais metais).* Nors ES yra didžiausia paramos teikėja pasaulyje ir kai kuriose valstybėse narėse ekonomikos krizė iš dalies kalta dėl sumažėjusios paramos, RK ragina ES ir valstybes nares nenuleisti rankų, kad ES 2015 m. įvykdytų savo pažadą, duotą JT ir 0,7 % savo bendrųjų nacionalinių pajamų skirtų paramai, nes šiuo metu skiriama vos 0,43 % ir tik keletas valstybių narių – 0,7 %.

13. primena, kad subnacionalinio lygmens valdžios institucijos vis dažniau vykdo savarankišką aktyvią vystomojo bendradarbiavimo politiką, ir nors jų bendras įnašas yra daug didesnis nei jų finansinis įnašas, kai kurios jų jau užsibrėžė tikslą 0,7 % disponuojamų išteklių skirti bendradarbiavimo su besivystančiomis šalimis veiksmams, kitos valstybės sukūrė savo konkrečius poreikius atitinkančius mechanizmus;

14. palankiai vertina tai, kad Busano deklaracijoje „vietos valdžios institucijų vaidmuo įtraukiant piliečius į valstybės valdymą ir užtikrinant plačią ir demokratinę atsakomybę už šalių vystymosi darbotvarkes“ buvo pripažintas tarptautiniu mastu; be to, subnacionalinis lygmuo kaip valdžios institucija ir jo vaidmuo rengiant strategijas, priimant sprendimus ir įgyvendinant tvaraus vystymosi politiką, neseniai buvo pripažintas konferencijos Rio+20 baigiamajame dokumente;

15. primena nuostatą, pateiktą jo nuomonėje dėl ES vietos ir regionų valdžios institucijų rekomendacijos JT 2012 m. konferencijai tvaraus vystymosi klausimais („Rio+20“) (CdR 187/2011), t. y. norėtų, kad būtų atnaujintas ir tęsiamas Darbotvarkės 21 darbas. Vietos Darbotvarkė 21, inicijuota po 1992 m. įvykusio Rio de Žaneiro vadovų susitikimo, yra geras iš vietinės iniciatyvos kilusio proceso pavyzdys, davęs gerų ilgalaikių rezultatų – imtasi konkrečių priemonių, visuomenės subjektai geriau įsisąmonino tvarumo problemas ir tapo aktyvesni;

16. primena RK aktyvų indėlį į Rio+20 konferenciją – tiek rengiantis Rio aukščiausiojo lygio susitikimui, tiek ES delegacijos sudėtyje – kuris parodė, ko galima pasiekti tokiomis iniciatyvomis kaip Merų paktas ir Europos žaliosios sostinės; atkreipia dėmesį į su Jungtinių Tautų aplinkos programa pasirašytą susitarimo memorandumą, kuriuo siekiama sustiprinti įvairių lygmenų sinergiją ir pagerinti Rio+20 deklaracijos įgyvendinimą; šioje srityje ir toliau dalyvaus stebėtojo teisėmis ES delegacijoje vykstant į tam tikras programos šalių konferencijas;

17. dar kartą primena, kad norėtų, jog subnacionalinio lygmens valdžios institucijoms, kaip svarbiems valdžios subjektams institucinėje tvaraus vystymosi sąrankoje, būtų suteiktas toks pat statusas kaip ir nacionalinėms vyriausybėms ir JT subjektams; todėl ragina sudaryti nuolatinį komitetą subnacionalinio lygmens ir vietos valdžiai JT aplinkos programoje arba tarpvyriausybiniame aukšto lygio politiniame tvaraus vystymosi forume;

18. primena, kad Europos Komisija, pripažindama jų vaidmenį, ir siekiant padidinti pagalbos vystymuisi veiksmingumą, 2008 m. pirmą kartą paragino laikytis holistinio požiūrio į vietos valdžios institucijas, dalyvaujančias vystymo procese pasauliniu, Europos ir nacionaliniu lygiu; palankiai vertina Komisijos ES lygmens pastangas šioje srityje, taip pat ketinimą 2013 m. pavasarį paskelbti konkretų komunikatą dėl vietos valdžios institucijų dalyvavimo procese;

19. ragina parengti būsimas strategijas, pirmiausia ES, kad būtų atsižvelgta į daugiašalio decentralizuoto bendradarbiavimo potencialą, įskaitant tokias priemones, kaip decentralizuoto bendradarbiavimo portalas, kuriame būtų nurodytos veiklos sritys ir geriausios praktikos pavyzdžiai bei sudarytos galimybės keistis informacija, kad būtų geriau suderinti įgūdžiai ir gebėjimai su poreikiais, ir rengiamos politiniam dialogui skirtos ne tik konkrečios reprezentatyvios politinės asamblėjos kaip ARLEM Viduržemio jūros regionui ir CORLEAP Rytų šalims, bet ir Decentralizuoto bendradarbiavimo konferencijos;

20. įsipareigoja toliau remti pastangas, skirtas geriau viešinti ir integruoti europines iniciatyvas, pavyzdžiui, Merų paktą ir Europos žaliąsias sostines, taip pat panašias kitose pasaulio

vietose vykdomas ir pasaulinio masto programas, pavyzdžiui, naująją JTAP Tausiai išteklius naudojančios miestai iniciatyvą, arba ES ir Kinijos partnerystę dėl tvarios urbanizacijos ir „Vietos darbotvarkė 21“ pasaulio lygiu, ypač palaikant santykius su ES plėtros ir kaimyninėmis šalimis;

21. palankiai vertina tai, kad Europos Komisija tikslą „pereiti prie tvarių, atsparių miestų“ pripažino integracinį ir tvarų augimą skatinančiu veiksmu; rekomenduoja į būsimus TvVT įtraukti konkretų miestų tvarumo tikslą; ragina ES tęsti darbą sprendžiant svarbų tvaraus gyvenimo mieste klausimą ir paremti miestų ir subnacionalinio lygmens valdžios institucijų pastangas prisitaikant prie klimato kaitos, ugdyti jų atsparumo ir reagavimo į nelaimės gebėjimus, pagrįstus būtina kompetencija ir išteklių, nes joms dažniausiai pirmosioms tenka imtis priemonių išteklių gaivinimui ar žmogaus sukeltoms nelaimėms;

22. paveda Regionų komiteto Pirmininkui šią rezoliuciją perduoti Europos Parlamento Pirmininkui, Europos Vadovų Tarybos Pirmininkui, Europos Komisijos Pirmininkui, ES Tarybai pirmininkaujančiai Airijai ir netrukus jai pirmininkausiančiai Lietuvai.

2013 m. balandžio 12 d., Briuselis

*Regionų komiteto
Pirmininkas*

Ramón Luis VALCÁRCEL SISO

NUOMONĖS

REGIONŲ KOMITETAS

100–OJI PLENARINĖ SESIJA, 2013 M. BALANDŽIO 11–12 D.

Regionų komiteto nuomonė. Privačių investicijų ir viešojo finansavimo sinergija vietos ir regionų lygmeniu

(2013/C 139/02)

REGIONŲ KOMITETAS

- sutinka, kad dotacijų derinimas su novatoriškomis finansinėmis priemonėmis galėtų tapti naujove, kuri sumažintų bendras projektų ar investicijų sąnaudas ir riziką, ir ragina vietos ir regionų valdžios institucijas pasitelkus vaizduotę ieškoti būdų, kaip panaudoti tas skirtingas priemones optimizuojant paramą svarbioms vietos investicijoms;
- pabrėžia, kad EIB, ES ilgalaikio finansavimo institucija atlieka svarbų vaidmenį remdamas viešojo ir privataus sektorių partnerystę ES, teikdamas praktinę patirtį ir žinias novatoriškų finansinių priemonių kūrimui ir naudojimui ES lygmeniu ir bendradarbiaudamas su Europos Komisija;
- teigiamai vertina 2012 m. sprendimą 10 milijardų eurų padidinti kapitalą – tai leis EIB suteikti iki 60 milijardų eurų papildomų paskolų;
- teigiamai vertina naująsias EIB įvestas priemones – „bendrosios programos paskolas“ ir „struktūrinių programų paskolas“. Šios priemonės gali būti labai svarbios vietos ir regionų valdžios institucijų finansavimui, nes leistų finansuoti investicijų portfelį ir įveikti projekto dydžio kliūtį;
- pripažįsta, kad struktūrinių fondų programose ėmus naudoti novatoriškas finansines priemones pradžia buvo sunki ir nurodo veiksnius, kurie lėmė šį sunkų novatoriškų finansinių priemonių įsisavinimą: nepakankamas informuotumas ir galimybių nežinojimas, būtinybė valdymo institucijoms persiorientuoti nuo įprastų dotacijų į finansines priemones ir nuogastavimai dėl reguliavimo bazės, įskaitant valstybės pagalbos teisės aktus, sudėtingumo;
- pritaria tam, kad 2014–2020 m. laikotarpiu išplėsta novatoriškų finansinių priemonių taikymo sritis – jos bus taikomos visų rūšių projektams, visiems teminiams tikslams ir investiciniams prioritetams, kurie numatyti partnerystės susitarimuose ir veiksmų programose, taip pat visiems Bendrosios strateginės programos fondams;
- pabrėžia, kad vietos ir regionų valdžios institucijos vis labiau domisi keletą regionų aprėpiančių fondų kūrimu, numatomu makroregioninėse strategijose su EIB;
- prašo, kai bus atliktas bandomojo etapo įvertinimas, pratęsti projekto obligacijų iniciatyvą iki 2020 m. ir išplėsti jos taikymo sritį, kad būtų apimti kiti sektoriai, o ne vien transeuropiniai tinklai;
- rekomenduoja Europos Komisijai aiškiau išdėstyti, kaip novatoriškomis finansinėmis priemonėmis taikomos valstybės pagalbos taisyklės.

Pranešėjas

Rhodri Glyn THOMAS (UK/AE), Velso nacionalinės asamblėjos narys

Pamatinis dokumentas**I. POLITINĖS REKOMENDACIJOS**

REGIONŲ KOMITETAS

Ižanga

1. tvirtina, jog nepaisant didėjančio optimizmo, kad blogiausios euro zonos krizės dienos jau praeityje, ekonomikos atgaivinimo procesai ES vis dar susiduria su dideliais iššūkiais ir kliūtimis, ypač apsirūpinant viešaisiais ir privačiais finansiniais ištekliais svarbioms investicijoms remti;

2. teigia, kad ES turi atlikti svarbų vaidmenį padedant susigrąžinti pasitikėjimą ekonomika, sukurdamą pamatines sąlygas, padedančias sutelkti turimus ribotus viešuosius ir privačius išteklius, kurie nukreipiami reikalingoms investicijoms vietos ir regionų lygmeniu, taip pat sprendžia šiuo metu sumažėjusio mažųjų ir vidutinių įmonių (MVI) finansavimo ir kreditavimo problemą – be šito siekiai įgyvendinti strategiją „Europa 2020“ ir Susitarimą dėl ekonomikos augimo ir darbo vietų kūrimo bus pasmerkti žlugti;

3. pakartoja 2013 m. sausio 13 d. priimtoje Regionų komiteto nuomonėje „Didesnės ES, nacionalinių ir subnacionalinių biudžetų sinergijos kūrimas“⁽¹⁾ išsakytas mintis, kad vietos ir regionų valdžios institucijoms Europos ekonomikos atgaivinimo procese tenka svarbus vaidmuo, nes Europoje šios institucijos atsakingos už nemažą viešąsias išlaidas (2011 m. – 16,7 proc. BVP ir 34 proc. visų viešųjų išlaidų ir du trečdaliai tiesioginių investicijų 2011 m.⁽²⁾), kurių didelė dalis yra skiriamos svarbioms prioritetinėms strategijos „Europa 2020“ sritims (ekonominiams reikalingams, švietimui, aplinkai, būstui ir komunalinėms paslaugoms);

4. atkreipia dėmesį į augančią projektų finansavimui naudojamų viešojo ir privataus sektorių partnerystės⁽³⁾ ir novatoriškų

finansinių priemonių⁽⁴⁾ svarbą ir susidomėjimą šiomis priemonėmis, kaip mechanizmu, galinčiu pritraukti dideles investicijas;

5. todėl teigiamai vertina Europos Komisijos vaidmenį, kurį ji atlieka skatindama naudoti viešojo ir privataus sektorių partnerystę ir novatoriškas finansines priemones – Komisija suteikia politinį pagrindą tokių finansinių priemonių naudojimo rėmimui ir skatinimui ir mobilizuoja ES biudžetą viešajam finansavimui vietos ir regionų valdžios institucijų lygmeniu padidinti;

6. pabrėžia, kad Europos investicijų bankas (EIB) ir visoje ES augantis valstybinių bankų sektorius atlieka svarbų vaidmenį, remdami darnią ir nuoseklią „politikos tikslais grindžiamą“ aplinką investicijoms;

7. pažymi, kad nepaisant santykinai mažo dydžio ES biudžetas ir Europos investicijų bankas (EIB) atlieka svarbią svertą funkciją, skatindami investicijas visoje ES, ypač (bet ne vien) per Bendros strateginės programos fondus, kurie skiriami vietos lygmeniui ir šiuo lygmeniu panaudojami (dažniausiai – vietos ir regionų valdžios institucijų) ir daro reikšmingą didinamąjį poveikį ekonomikai;

8. atkreipia dėmesį į Europos Komisijos siekį 2014–2020 m. laikotarpiu pasistengti padvigubinti struktūrinių fondų investicijų svertą poveikį iki 4,2 euro vienam ES investuotam eurui, kai yra ženklų, jau dabar rodančių, kad Europos regioninės plėtros fondo (ERPF) dalis, naudojama novatoriškoms finansinėms priemonėms, galėtų padidėti nuo 5 proc. iki 15 proc.;

⁽¹⁾ CdR 1778/2012 fin.

⁽²⁾ Dexia Crédit local ir ESRT (2012 m.), Subnacionalinio lygmens viešieji finansai Europos Sąjungoje, 2012 m. liepos mėn.

⁽³⁾ Terminas „viešojo ir privataus sektorių partnerystė“ šiame tekste naudojamas kalbant apie bendrus investicinius projektus, kuriuose dalyvauja viešojo ir privataus sektorių subjektai ir tų sektorių finansai ir vartojamas, kai kalbama apie viešojo ir privataus sektorių konsorciumo projektus ir vienkartinės investicijas.

⁽⁴⁾ Terminas „novatoriškos finansinės priemonės“ šioje nuomonėje vartojamas kalbant apie schemas ar priemones, kurios sukuriamos remti įvairiems individualiems projektams ar veiklai, kuriuos įgyvendina ne vienkartinis projektas, o kontroliuojantysis fondas, pavyzdžiui, JEREMIE ar JESSICA. Terminu pakeičiama kita frazė – „finansų inžinerijos priemonės“, kuri taip pat plačiai vartojama ES ir šios srities mokslinėje literatūroje.

9. mano, kad gerai Bendros strateginės programos fondų atveju ir toliau taikyti atnaujinamojo fondo principą, kuris teritoriniu lygmeniu leistų sukurti „paveldėtą fondą; ragina pagalvoti apie tai, kaip atnaujinamojo fondo principą būtų galima efektyviai pritaikyti novatoriškoms finansinėms priemonėms, kurios naudojamos centralizuotai administruojamose programose, remiamose iš ES biudžeto (pavyzdžiui, COSME ir „HORIZONTAS 2020“);

10. teigiamai vertina tai, kad 2014–2020 m. daugiametėje finansinėje programoje didesnis politinis prioritetas teikiamas novatoriškoms finansinėms priemonėms ir su jomis susijusiems pasiūlymams; ragina vietos ir regionų valdžios institucijas (ir valstybes nares) optimizuoti šį atraminį reguliavimo pagrindą – pirmiausia sugriežtinant ir aiškiau suformuluojant taisykles Bendros strateginės programos fondams, kurių lėšos taikant pasidalijamojo valdymo principą pasiekia teritorinį lygmenį;

11. sutinka su Europos Parlamento prašymu Europos politikos studijų centro (CEPS) parengta specialiąja ataskaita⁽⁵⁾, kurioje teigiama, kad novatoriškos finansinės priemonės neturėtų būti laikomos panacėja visų tipų intervencijai vietos ir regionų lygmeniu, ir pabrėžia, kad tos priemonės tėra „tinkamos projektams, kurie potencialiai gali duoti didelę finansinę grąžą“ ir jų „nereikėtų laikyti dotacijų pakaitalu, o priemone padidinti ES biudžeto taikymo sritį“;

12. taip pat sutinka, kad dotacijų derinimas (arba „sumaišymas“) su novatoriškomis finansinėms priemonėmis galėtų tapti naujove, kuri sumažintų bendras projektų ar investicijų sąnaudas ir riziką, ir ragina vietos ir regionų valdžios institucijas pasitelkus vaizduotę ieškoti būdų, kaip panaudoti tas skirtingas priemones optimizuojant paramą svarbioms vietos investicijoms;

Viešojo ir privataus sektorių partnerystės ir novatoriškų finansinių priemonių argumentavimas, pagrindimas ir nauda

13. tvirtina, kad viešojo ir privataus sektorių partnerystės ir novatoriškų finansinių priemonių argumentavimą lemia keletas veiksnių, o ne vien tai, kad šios priemonės gali atlikti svarbų vaidmenį skatinant ES ekonomikos atgaivinimą. Pagrindinis argumentas už viešojo ir privataus sektorių partnerystę yra galimybė gauti bendros naudos ir pasiekti bendrų tikslų ir siekių taip, kaip nebūtų įmanoma ar pageidautina nesutelkus viešųjų ir privačių interesų. Novatoriškų finansinių priemonių pagrindimas – teikti labiau struktūruotą paramą, kurti schemas su nustatytais taisyklėmis ir tikslais, kurias būtų galima skirti konkrečioms naudos gavėjams ar grupėms (pavyzdžiui, MVĮ per mikrofinansavimą, mokslinių tyrimų ir technologinės plėtros projektams, urbanistikos programoms);

14. tvirtina, kad rinkos yda yra rimtas argumentas už viešojo sektoriaus intervenciją – būdą sumažinti riziką, paskatinti priva-

taus sektoriaus dalyvavimą ir sudaryti sąlygas investicijoms, kurios kitu atveju būtų neįmanomos. Šie argumentai neginčijami, kai, pavyzdžiui, novatoriškomis finansinėms priemonėms MVĮ užtikrinama prieiga prie mikrofinansavimo;

15. vis dėlto yra tvirtai įsitikinęs, kad rinkos yda yra ne vienintelis ir nebūtinai pagrindinis tokių priemonių veiksnys – intervencijos pagrindu gali tapti ir didesnis viešosios politikos tikslas, pavyzdžiui, orientavimasis į ilgalaikius tikslus, o ne į trumpalaikę naudą, ekologiją (pavyzdžiui, ekologiška energija) arba socialinius tikslus (skurdo mažinimą, socialinės atskirties problemos sprendimą), nors tokios investicijos savo ruožtu gali atverti naujas rinkas ir paskatinti naują ekonominę veiklą (pavyzdžiui, atsinaujinančiosios energijos sektoriaus vystymą, miesto regeneraciją ir kt.);

16. ragina Europos Komisiją viešojo ir privataus sektorių partnerystę ir novatoriškas finansines priemones reglamentuojančiuose teisės ir reguliavimo aktuose aiškiau išdėstyti šiuos viešosios politikos argumentus, taip pat aiškiau išdėstyti valstybės pagalbos taisyklių ir viešojo pirkimo teisės aktų taikymo nuostatas, kurios gali tapti kliūtimis vietos ir regionų valdžios institucijų dalyvavimui tokiose iniciatyvose. Tais atvejais, kai intervenciją galima neabejotinai pateisinti viešosios politikos interesais, ES konkurencijos taisyklės neturėtų intervencijai trukdyti arba jos stabdyti;

17. pabrėžia, kad viešasis sektorius yra demokratiškai atskaitingas: jis iš principo laikosi ilgalaikio požiūrio į investicijų perspektyvumą stengdamasis užtikrinti, kad būtų įgyvendinti svarbiausi viešieji tikslai ir apsaugotos viešosios vertybės, taip pat sumažina riziką, nes suteikia palyginti saugią investicinę aplinką privačiam sektoriui; tuo tarpu partneriai iš privataus sektoriaus į partnerystę ateina su naujomis finansinėmis ir komercinėmis idėjomis ir patirtimi, novatoriškais ir verslumo įgūdžiais;

18. pažymi, kad privatiems investuotojams, įskaitant pensijų fondus, investavimas į viešojo ir privataus sektorių partnerystę ar novatorišką finansinę priemonę, ypač dabartinėmis ekonominėmis aplinkybėmis ir atsižvelgiant į didelį netikrumą finansinėse rinkose, patrauklus tuo, kad viešojo sektoriaus dalyvavimas gali sumažinti numanomą investicijos riziką. Be to, EIB ir ES finansavimas gali dar labiau sumažinti numanomą riziką, nes atliekamas planuojamų investicijų kokybės išorės įvertinimas;

19. ragina Europos Komisiją plačiau išnagrinėti ES lygmens veiksmų, skirtų mobilizuoti pensijų fondų investicijas ES ekonomikos atgaivinimo planui įgyvendinti, potencialą;

20. tvirtina, kad dėl neatsakingų finansinių investicijų, 2008 m. sukėlusią finansų krizę, ir po pastarųjų 3–4 metų siekio pertvarkyti Europos finansinių paslaugų sektorių, šiuo metu aiškiai pripažįstama, kad būtina siekti ilgalaikių ir tvirtų investicijų ir vengti praeityje buvusių pažeidimų ir ekscesų;

⁽⁵⁾ CEPS specialioji ataskaita Nr. 68, 2012 m. spalio mėn. 1 psl.

21. todėl pabrėžia didžiausią būtinybę viešojo ir privataus sektorių partnerystėje ginti ir gerbti viešuosius tikslus ir interesus; pažymi, kad vis dėlto be privačių investuotojų viešojo ir privataus sektorių partnerystė negalima, o taisyklės, kurios reglamentuoja viešojo ir privataus sektorių partnerystės ir novatoriškų finansinių priemonių naudojimą privalo būti parengtos taip, kad būtų skatinamas partnerių iš privataus sektoriaus dalyvavimas;

22. atkreipia dėmesį į akivaizdžią perėjimo prie naujų nuosavybės formų tendenciją, kai vietos ir regionų lygmeniu siekiama politikos tikslais grindžiamas investicijas panaudoti piliečių labui ir tuo pat metu paisoma būtinybės gauti sąnaudas atitinkančią grąžą ir užtikrinti ilgalaikį perspektyvumą ir tvarumą, užuot bet kokia kaina siekus trumpalaikės naudos. Ši tendencija remiasi sena valstybinių bankų ES tradicija – ES tokie bankai sudaro daugiau kaip 20 proc. bankininkystės sektoriaus (pavyzdžiui, KfW ir regioninių bankų tinklas Vokietijoje, „Caisse des Dépôts“ Prancūzijoje ir „Cassa Depositi e Prestiti“ Italijoje) ⁽⁶⁾;

23. papildydamas šią informaciją atkreipia dėmesį į besiformuojantį skandinavišką vietos ir regionų valdžios institucijų finansavimo agentūrų modelį: BNV (Nyderlanduose), „KommuneKredit“ (Danijoje), „Kommunalbank“ (Norvegijoje), „Kommuninvest“ (Švedijoje) ir „Municipality Finance“ (Suomijoje). Nors centrinės valdžios dalyvavimas šių agentūrų valdyme yra gana skirtingo lygio, taigi skiriasi ir vyriausybės kontrolės lygis ir jos priimamas rizikos lygis ⁽⁷⁾, tai – įdomi vietos ir regionų valdžios institucijų investicijų finansavimo alternatyva, įskaitant ir finansavimą sukūrus partnerystę su privatu sektoriumi. Pavyzdžiui, Suomijos atveju, „Municipality Finance“ 16 proc. priklauso valstybei, 31 proc. – Suomijos valstybinėms pensijų fondams ir 52 proc. – savivaldybėms. Velse taip pat vis garsiau diskutuojama apie galimybę kurti valstybei priklausančią Vello investicijų banką;

Europos investicijų banko vaidmuo

24. pabrėžia, kad EIB, ES ilgalaikio finansavimo institucija (ir didžiausias pasaulio daugiašalis skolininkas ir skoliniojas, dirbantis su daugiau kaip 150 ES nepriklausančių valstybių) atlieka svarbų vaidmenį, remdamas viešojo ir privataus sektorių partnerystę ES, teikdamas praktinę patirtį ir žinias novatoriškų finansinių priemonių kūrimui ir naudojimui ES lygmeniu ir bendradarbiaudamas su Europos Komisija (įskaitant JEREMIE, JESSICA, ELENA ir rizikos pasidalijimo finansinę priemonę, taip pat techninės paramos priemones, pavyzdžiui, JASPERS ir JASMIN);

⁽⁶⁾ Public Financial Institutions in Europe, 2011 m. kovo mėn., European Association of Public Banks (EAPB).

⁽⁷⁾ Norvegijos „Kommunalbank“ 100 proc. prižiūrima centrinės vyriausybės ir jai priklauso. Nyderlandų BNV banke – 50 proc. priklauso valstybei ir 50 proc. – vietos ir regionų valdžios institucijoms.

25. atkreipia dėmesį, kad EIB naudingas tuo, jog orientuojasi į investicijas, lanksčiai pritaiko paramą ir skolinimą individualiems poreikiams, gali pasiūlyti valdžios institucijoms profesionalią konsultacinę ir techninę paramą, taip pat dėl savo AAA reitingo tarptautinėse finansų rinkose gali pasiūlyti geras sąlygas klientams;

26. pabrėžia, kad EIB teikia plataus spektro paramą ir vykdo įvairių tipų intervencijas, įskaitant tiesiogines paskolas projektams (kai jie viršija 25 milijonus eurų), paskolas tarpininkaujant vietos bankams, rizikos kapitalą, mikrofinansavimo schemas ir kt., ir atkreipia dėmesį į EIB pasirinktą politikos tikslais grindžiamą požiūrį į investicijas ir orientavimąsi į visaapimančius ES prioritetus – vystyti MVĮ, spręsti ekonominio ir socialinio disbalanso problemas, investuoti į gamtinę ar miesto aplinką, žinių ekonomiką, remti transeuropinius tinklus ir tvarų energijos tiekimą ES;

27. pažymi, kad daugiau kaip 90 proc. EIB veiklos koncentruota Europoje, tačiau bankas atlieka svarbų vaidmenį įgyvendinant finansinius ES išorės ir vystomosios politikos aspektus – šią funkciją Regionų komitetas vertina teigiamai;

28. atkreipia dėmesį, kad EIB finansavimo svarba nuo paskutinio praėjusio šimtmečio dešimtmečio pabaigos išaugo, nes praėjusį dešimtmetį augo skolinimasis, EIB svarba ypač augo ir per pastaruosius 4–5 finansų krizės metus;

29. pažymi, kad EIB metinis skolinimas išaugo nuo 10 milijardų eurių 1998 m. iki 45 milijardų eurų praėjusio dešimtmečio viduryje, o 2011 m. pasiekė 79 milijardus eurų (piko metai), tuo siekiant atsverti krizės metu mažėjančias privataus sektoriaus investicijas; Iki 2011 m. pabaigos bendra suteiktų, negrąžintų paskolų vertė išaugo daugiau kaip vienu trečdaliu ir pasiekė 395 milijardus eurų, o EIB atliko svarbų vaidmenį, užtikrindamas kapitalo prieinamumą ES ir remdamas investicijas kelete sunkumus patiriančių euro zonos šalių, įskaitant Graikiją, Portugaliją ir Ispaniją;

30. teigiamai vertina 2012 m. sprendimą 10 milijardų eurų padidinti kapitalą – tai leis EIB suteikti iki 60 milijardų eurų papildomų paskolų;

31. pabrėžia, jog ES naudinga turėti tokią instituciją, kuri gali lanksčiai ir operatyviai reaguoti į besikeičiančias aplinkybes, atitinkamai pritaikyti ir vystyti naujas paramos programas; pakartoja, jog dabartinėmis ekonomikos sąlygomis svarbu turėti tokią ES instituciją, kuri imasi politikos skatinimų investicijų svarbiausiems ES tikslams pasiekti, ir kurios veikla remiasi ne pelno maksimizavimo, o nuostolių išvengimo principu;

32. sveikina Europos Komisiją ir EIB 2007–2013 m. laikotarpiu sukūrus novatoriškų finansinių priemonių rinkinį ir įtvirtinus principą, kad ES finansavimas naudojant šias novatoriškas finansines priemones turi aiškų vaidmenį ir pridėtinę vertę, papildančią ir tradicinį dotavimą ir siūlančią dar daugiau; pažymi, kad iki 2011 m. pabaigos visose valstybėse narėse (išskyrus Airiją ir Liuksemburgą) iš viso buvo sukurtos 592 novatoriškos finansinės priemonės;

33. teigiamai vertina naująsias EIB įvestas priemones – „bendrosios programos paskolas“ ir „struktūrinių programų paskolas“. Šios priemonės gali būti labai svarbios vietos ir regionų valdžios institucijų finansavimui, nes leistų finansuoti investicijų portfelį ir įveikti projekto dydžio kliūtį (paprastai minimalus paskolos dydis yra 25 milijonai eurų);

34. ragina Europos Komisiją pagalvoti apie šio principo taikymą ir ES biudžete, numatant finansines priemones, kurios leistų nedidelių projektų grupę pakeisti vertybiniais popieriais (be kita ko, išleisti projektų obligacijas, kurioms Europos Vadovų Taryba pritarė savo 2012 m. birželio mėn. susitikimo išvadose, įskaitant dabartinės finansinės programos bandomojo etapo projektą, taip pat nuorodą į Europos infrastruktūros tinklų priemonę (angl. *Connecting Europe Facility*), kaip pavyzdį, kur tai galėtų būti taikoma 2014–2020 m. laikotarpiu);

35. teigiamai vertina žingsnius, kurių imamasi, kad būtų užtikrinti tvirti ir glaudūs EIB ir Regionų komiteto santykiai, atsižvelgiant į vis svarbesnį EIB vaidmenį remiant ekonomines investicijas vietos ir regionų valdžios institucijų lygmeniu;

Kliūtys viešojo ir privataus sektorių partnerystei ir novatoriškoms finansinėms priemonėms

36. pripažįsta, kad 2007–2013 m. laikotarpiu struktūrinių fondų programose ėmus naudoti novatoriškas finansines priemones pradžia buvo sunki – tai patvirtina ir Europos Komisijai atlikta išorės vertinimo ataskaita dėl pažangos finansuojant ir įgyvendinant finansų inžinerijos priemones, bendrai finansuojamas iš struktūrinių fondų;

37. nurodo veiksnius, kurie lėmė šį sunkų novatoriškų finansinių priemonių įsisavinimą: nepakankamas informuotumas ir galimybių nežinojimas, būtinybė valdymo institucijoms persiorientuoti nuo įprastų dotacijų į finansines priemones ir pakeisti požiūrį į riziką, įsivaizduojamas priemonių ir dalyvavimo metodų sudėtingumas ir nuogastavimai dėl reguliavimo bazės, įskaitant valstybės pagalbos teisės aktus, sudėtingumo;

38. pažymi, kad miestai ir miestų valdžios institucijos turi konkrečių nuogastavimų dėl JESSICA priemonių 2007–2013 m. programavimo laikotarpiu – jie daugiausia susiję su įtampa tarp programų valdymo institucijų ir miesto valdžios institucijų; todėl džiaugiasi, kad 2014–2020 m. reglamentų projektuose subregionionis programavimas ir integruotos teritorinės investicijos reglamentuojami aiškiau ir numatant platesnę taikymo sritį, o tai reiškia, kad miestai ir miesto teritorijos ateityje galės geriau vystyti JESSICA schemas;

39. atkreipia dėmesį į informacijos rinkimo etapu nuskambėjusias nuomones, kad EIB turėtų imtis didesnio vaidmens savo investiciniame portfelyje ir remti „rizikingesnius“ projektus ar iniciatyvas;

40. pabrėžia, jog svarbu remti naujas ir kuriamas technologijas, įskaitant politinius prioritetus, pavyzdžiui, didelio poveikio technologijų vystymą ES (įskaitant fotonikos sektorių); ragina Europos Komisiją ir EIB numatyti ilgalaikę investicinę perspektyvą Europai ir užtikrinti, kad viešojo ir privataus sektorių partnerystė ir novatoriškos finansinės priemonės 2014–2020 m. laikotarpiu teiktų pakankamą prioritetą naujoms ir kuriamoms technologijoms;

ES lygmens priemonių (įskaitant Bendrosios strateginės programos fondus) supaprastinimas, racionalizavimas ir tobulinimas

41. pažymi, kad 2007–2013 m. laikotarpiu buvo sukurta įvairiausių teminių priemonių, tai buvo daroma sudėtingai ir nesistemiškai, nes įvairūs generaliniai direktoratai bandė įvesti naujus finansavimo metodus;

42. teigiamai vertina Europos Komisijos pastangas racionalizuoti ir supaprastinti 2014–2020 m. laikotarpiu numatytas novatoriškas finansines priemones;

43. pritaria tam, kad 2014–2020 m. laikotarpiu išplėsta⁽⁸⁾ novatoriškų finansinių priemonių taikymo sritis (kaip nustatyta Bendrųjų nuostatų reglamento 32–40 straipsniuose) – jos bus taikomos visų rūšių projektams, visiems teminiams tikslams ir investiciniams prioritetams, kurie numatyti partnerystės susitarimuose ir veiksmų programose, taip pat visiems Bendrosios strateginės programos fondams; tikisi, kad šios nuostatos bus aktyviai ir plačiai taikomos, įskaitant kaimo plėtros ir jūros programas;

44. ypač pritaria tam, kad atsisakyta drausti finansuoti projektą iš daugiau kaip vieno šaltinio, ir kad numatyta galimybė derinti keletą finansinių priemonių – taip bus lengviau finansuoti vietos ir regionų projektus;

⁽⁸⁾ Žr. pasiūlymo dėl 5 Bendrosios strateginės programos fondams (ERPF, ESF, Sanglaudos fondai, EŽŪFKP ir EJRF) skirto Bendrųjų nuostatų reglamento 32–40 straipsnius.

45. teigiamai vertina pasiūlymą sujungti paramą novatoriškoms MVĮ pagal Įmonių konkurencingumo ir MVĮ programą COSME ⁽⁹⁾ su Rizikos pasidalijimo finansinės priemonės programa MVĮ, įgyvendinamą pagal programą „Horizontas 2020“, 2014–2020 m. laikotarpiu numatant galimybę surinkti 100 milijardų eurų investicijoms į mokslinius tyrimus ir technologijų plėtrą, o tai sudaro apie 10 proc. skirtumo, kurį reikia sumažinti, kad būtų pasiektas strategijoje „Europa 2020“ užsibrėžtas 3 proc. BVP tikslas;

46. mano, jog būtina geriau informuoti vietos ir regionų lygmenį apie galimybes gauti paramą iš EIB ir ragina vietos ir regionų valdžios institucijas (taip pat Bendros strateginės programos programas administruojančias institucijas) aktyviau bendrauti su EIB, taip pat ragina Europos Komisiją ir EIB papildomai informuoti apie egzistuojančias ir naujas galimybes;

47. siūlo 2013 ir 2014 m. kartu su Regionų komitetu rengti bendras konferencijas (viena iš galimybių būtų tokias konferencijas organizuoti vykstant Regionų komiteto OPEN DAYS savaitę); pakartoja, kaip svarbu į tokius renginius kviesti kitas organizacijas, pavyzdžiui, Europos valstybinių bankų asociaciją, KFW ir komercinės bankininkystės sektorių, taip pat verslo tinklų organizacijas;

48. pažymi, kad naudos gavėjams (ypač MVĮ (tiksliau – labai mažoms įmonėms)) būdinga nerimauti, kaip ieškant paramos investicijoms nepasiklysti priemonių įvairovėje;

49. pažymi, kad daugeliui MVĮ jų vietos bankas yra ta vieta, į kurią kreipiamasi patarimo ir finansavimo, o tai reiškia, kad finansinės paskolų priemonės (įskaitant EIB ir ES biudžeto remiamas priemones) turi rasti veiksmingą kanalą įmonėms pasiekti; ragina kuriant novatoriškas finansines priemones aktyviau taikyti principą „Visų pirma galvokime apie mažuosius“;

50. pažymi, kad tose šalyse (pavyzdžiui, Vokietijoje), kur yra stipri valstybinių bankų infrastruktūra ir vyrauja politikos tikslais grindžiamų investicijų kultūra, aiškiau matomas ryšys tarp ES politikos poslinkių, naujų priemonių ir jų integravimo į vietos ir regionų lygmeniu MVĮ teikiamų paslaugų portfelį;

51. todėl ragina valstybes nares ir vietos ir regionų valdžios institucijas, atsižvelgiant ir į tai, kad šiuo metu ES reformuoja savo ekonominio valdymo struktūras, sistemingiau įvertinti,

⁽⁹⁾ Anksčiau priklausė Konkurencingumo ir inovacijų programai su dviem novatoriškomis finansinėmis priemonėmis: spartaus augimo ir novatoriškų MVĮ priemone (GIF) ir MVĮ garantijų priemone (SMEG).

kaip ES, nacionalinės ir subnacionalinės finansų ir bankininkystės institucijos galėtų efektyviau kartu orientuotis į MVĮ ir kūrybingų ir novatoriškų, vertę kuriančių ES ūkio subjektų rėmimą;

52. pabrėžia, kad vietos ir regionų valdžios institucijos vis labiau domisi keletą regionų aprėpiančių fondų kūrimu, numatomu makroregioninėse strategijose su EIB (pavyzdžiui, Šiaurės šalyse). Toks lėšų sutelkimas, užuot paskirsčius lėšas pavieniams regionams pagerintų skiriamų lėšų rizikos paskirstymą, padidintų jų svėrto ir didinamąjį poveikį;

Projekto obligacijų iniciatyva

53. teigiamai vertina EIB dalyvavimą projekto obligacijų iniciatyvoje, kuria siekiama padėti privatiems projektų organizatoriams išleisti obligacijas, kuriomis būtų finansuojami infrastruktūros projektai ir pritraukiamas kapitalo rinkos finansavimas iš investuojančių institucijų, įskaitant pensijų fondus;

54. prašo, kai bus atliktas bandomojo etapo įvertinimas (kurio prašė Europos Parlamentas), pratęsti projekto obligacijų iniciatyvą iki 2020 m. ir išplėsti jos taikymo sritį, kad būtų apimti kiti sektoriai, o ne vien transeuropiniai tinklai;

55. ragina dalytis geriausia patirtimi ES lygiu siekiant pabrėžti vietos ir regionų valdžios institucijų potencialą gauti reitingų agentūrų įvertinimus, tuo siekiant pagerinti jų rizikos statusą, kai stengiamasi pritraukti privačias investicijas;

56. pakartoja ankstesnėse Regionų komiteto nuomonėse nuskambėjusį prašymą Europos Komisijai pagalvoti apie galimybę sudaryti geresnes sąlygas „piliečių obligacijų“ ir „socialinio poveikio obligacijų“ kūrimui (tokios obligacijos jau egzistuoja Jungtinėje Karalystėje ir JAV) – tai būtų naujos novatoriškos finansinės priemonės ES tikslams remti;

57. pritaria, tam, kad imta plačiai naudoti *ex-ante* įvertinimus, kuriais siekiama pagrįsti viešąją intervenciją projektams, kurie naudoja tokias finansines priemones;

58. rekomenduoja Europos Komisijai aiškiau išdėstyti, kaip novatoriškoms finansinėms priemonėms taikomos valstybės pagalbos taisyklės, pavyzdžiui, parengti tam skirtus standartizuotus naudoti paruoštus modelius; Europos Komisija ir EIB taip pat galėtų padidinti techninę paramą vietos ir regionų valdžios institucijoms šioje srityje;

Subsidiarumas ir proporcingumas

59. pažymi, kad subsidiarumo ir proporcingumo klausimai šiai nuomonei nėra labai aktualūs, nes nuomone nėra reaguojama į Europos Komisijos teisėkūros ar politinį pasiūlymą;

60. tačiau pabrėžia, jog svarbu užtikrinti, kad ES lygmeniu intervencija būtų vykdoma vadovaujantis papildomumo ir pridėtinės vertės principais, taip pat teigiamai vertina faktą, kad šis principas buvo pritaikytas naujajame ES finansiniame reglamente išdėstytoms finansines priemones reglamentuojančioms taisyklėms.

2013 m. balandžio 11 d., Briuselis

*Regionų komiteto
Pirmininkas*

Ramón Luis VALCÁRCEL SISO

Regionų komiteto nuomonė. Stipresnė Europos pramonės ekonomikos augimui ir atsigavimui skatinti

(2013/C 139/03)

REGIONŲ KOMITETAS

- pabrėžia, kad pramonės politika turi būti vienas pagrindinių Europos projekto ramsčių ir laikoma tikru politikos prioritetu, kaip ir sanglauda, infrastruktūra ar žemės ūkis;
- laikosi nuomonės, kad Europos Komisija, vykdydama pramonės politiką, turi išnaudoti visas Lisabonos sutarties galimybes, numatytas SESV 173 straipsnyje;
- pritaria Europos Parlamento pasiūlymui sudaryti iniciatyvinę grupę kompetencijoms apjungti Europos, nacionalinių ir teritorijų lygmenimis bei sutelkti išteklius, kurie šiuo metu yra išbarstyti po visus lygmenis ir visus sektorius;
- atkreipia dėmesį į tai, kad daugelis vietos ir regionų valdžios institucijų į savo plėtros strategijas jau įtraukė ekonomines, socialines ir aplinkos inovacijas; jos turi tinklus ir patirties MVĮ vystymui būtinoms inovacijų ekosistemoms plėtoti;
- siūlo, kad MVĮ finansuoti būtų išleistos „projektų obligacijos“, kad regionų investiciniai fondai galėtų nukreipti lėšas MVĮ ir vidutinio dydžio įmonėms ir būtų stiprinama regionais grindžiama Europos rizikos kapitalo pramonė;
- siūlo, kad regionų inovacijų projektai virstų regionų inovacijų ir pramonės vystymo projektais.

Pranešėjas

Claude GEWERC (FR/ESP), Pikardijos regiono tarybos pirmininkas

Pamatinis dokumentas

Komisijos komunikatas Europos Parlamentui, Tarybai, Europos ekonomikos ir socialinių reikalų komitetui ir Regionų komitetui „Stipresnė Europos pramonė ekonomikos augimui ir atsigavimui skatinti“

COM(2012) 582 final

I. POLITINĖS REKOMENDACIJOS**REGIONŲ KOMITETAS**

1. palankiai vertina Komisijos komunikatą, kuriame aiškiai pabrėžiama pramonės svarba;

Bendrosios pastabos

2. pramonei tenka 80 proc. eksporto ir privačių išlaidų moksliniams tyrimams ir technologijų plėtrai ir vykstant globalizacijai išlieka lydere Europoje. Pramonė ir toliau yra visos ekonomikos varomoji jėga, visų pirma užimtumo (pramonės srityje dirba 35 milijonai žmonių) ir poveikio paslaugų sektoriui požiūriu;

3. vis dėlto pastaruoju laikotarpiu susilpnėjo Europos gamybos pajėgumai, išaugo skirtumai tarp ES valstybių narių, sustiprėjo nerimas dėl Europos įmonių perkėlimo ir konkurencingumo;

4. Europos Sąjunga pradėjo kurtis nuo Europos anglių ir plieno bendrijos. Dabartinė ekonomikos ir finansų krizė tik patvirtina, kad Europos Sąjungos tvarumas ir klestėjimas priklauso nuo gebėjimo išlaikyti tvirtą gamybos pagrindą propaguojant naują pramonės modelį, pagrįstą inovacijomis ir didesnėmis investicijomis į naujas technologijas, kuris ją suvienija ir įtvirtina jos vietą pasaulio ekonomikoje. Šiam tikslui pasiekti Europa - industrinės revoliucijos lopšys - turi būtinų ekonominių, kultūrinių, mokslinių ir politinių pramonės atkūrimo priemonių: didžiulę daugiau kaip 500 milijonų gyventojų rinką, gerai parengtą ir kvalifikuotą darbo jėgą, antrą plačiausiai naudojamą pasaulyje valiutą, konkurencingų, beveik visuose sektoriuose įsitvirtinusių įmonių ir stabilų politinį pagrindą;

5. todėl pramonės politika turi būti vienas pagrindinių Europos projekto ramsčių ir laikoma tikru politikos prioritetu, kaip ir sanglauda, infrastruktūra ar žemės ūkis;

6. nors tam ne visuomet pritaria valstybės narės, ši būtinybė vis plačiau pripažįstama, tai patvirtina ir derybose dėl būsimos daugiamečių finansinės programos Europos Vadovų Tarybos pateikiami pasiūlymai neproporcingai sumažinti biudžetą itin svarbiuose ekonomikai sektoriuose, tokiuose kaip moksliniai tyrimai ir inovacijos („Horizontas 2020“) bei transeuropinė infrastruktūra (Europos infrastruktūros tinklų priemonė);

7. laikosi nuomonės, kad Europos Komisija, vykdydama pramonės politiką, turi išnaudoti visas Lisabonos sutarties galimybes, numatytas SESV 173 straipsnyje, visų pirma pasinaudodama galimybe „imtis bet kokios naudingos iniciatyvos šiam (valstybių narių veiksmų pramonės politikos srityje) koordinavimui skatinti, ypač iniciatyvų, kuriomis siekiama nustatyti gaires ir rodiklius, organizuoti keitimąsi geriausia patirtimi ir rengti reikiamus elementus periodinei stebėsenai ir vertinimui“;

8. todėl pritaria Europos Parlamento pasiūlymui sudaryti iniciatyvinę grupę kompetencijoms apjungti Europos, nacionaliniu ir teritorijų lygmenimis bei sutelkti išteklius, kurie šiuo metu yra išbarstyti po visus lygmenis ir visus sektorius;

9. Komisijos nuomone, siekiant stiprinti pramonės pagrindą, kad ji sudarytų 20 proc. Europos BVP, reikia imantis veiksmų šešiose prioritetinėse srityse: pažangiųjų gamybos technologijų, didelio poveikio technologijų, biologinių produktų, tvarios pramonės bei statybos politikos ir žaliavų, netaršių transporto priemonių ir pažangiųjų elektros energijos tinklų. Komunikate didžiausias dėmesys skiriamas keturiems ramsčiams;

Regionų komitetas

10. pritaria, kad reikia skubiai imtis veiksmų pramonės srityje; dėl šios priežasties Komisija turėjo parengti trumpalaikius pasiūlymus, kurie papildytų vidutinės trukmės ir ilgalaikius pasiūlymus;

11. vis dėlto pažymi, kad daugelyje valstybių narių sunkumų pramonės srityje iškyla dėl struktūrinių priežasčių, todėl reikia iš esmės keisti pramonės politikos nustatymą, valdymą ir finansavimą ir tai daryti sparčiau nei iki šiol bei skirti uždavinio svarbą atitinkančius institucinius ir finansinius išteklius;

12. pritaria, kad būtina sukurti pramonei palankias pagrindines sąlygas ir užtikrinti investicijas į įmones ir jų tiesioginę aplinką siekiant padidinti konkurencingumą ir užtikrinti tvarų augimą. Iš tiesų pagrindinė užduotis siekiant sustiprinti Europos įmonių konkurencingumą – didinti gamybą veiksmingai ir tvariai valdant išteklius, visų pirma žmogiškuosius, užtikrinant mokymąsi visą gyvenimą, taikant inovacijas, internacionalizuojant ir paskirstant atsakomybę ir dalijantis pelnu su darbuotojais, o ne visą dėmesį skiriant vien tik darbo sąnaudoms;

13. kaip ir Komisija, konstatuoja, kad finansų krizės padariniai realiosios ekonomikos finansavimui yra skaudūs, bet pažymi, kad „priemonių grupė“ negali išspręsti sistemos pusiausvyros sutrikimo;

14. nori pabrėžti gebėjimų vaidmenį vystant ir modernizuojant Europos pramonę;

15. pabrėžia, kad būtina skubiai sutelkti veiksmus į pramonės permainų žmogiškąjį, socialinį ir teritorinį aspektus;

16. pažymi, kad bendrosios rinkos plėtra iki šiol nepadėjo sustiprinti Sąjungos pramonės pagrindo ir stebisi, kad valiutų lygiavertiškumas neminimas tarp patekimo į rinką sąlygų;

17. pritaria, kad reikia skatinti verslumą, bet pabrėžia, kad tokią pačią svarbą reikėtų teikti ir pramonės darbuotojų profesijų propagavimui bei pripažinimui;

18. prašo Komisijos patobulinti analitinius gebėjimus ir paramos įmonėms priemonės apsvarstant galimybę sukurti, kaip tai jau padaryta žemės ūkio produktų perdirbimo pramonės srityje, naują įmonių kategoriją, tarpinę tarp MVĮ ir didelių įmonių; tokioje įmonėje dirbtų 250–750 darbuotojų, jos metinė apyvarta būtų iki 200 mln. eurų. Šiai įmonių kategorijai būtų galima skirti atitinkamo dydžio paramą, didesnę, negu skiriama didelėms įmonėms, bet mažesnę, negu gauna MVĮ;

19. apgailestauja, kad pramonės politikos teritorinis aspektas paminėtas tik atsitiktinai, tuo tarpu būtent šiame lygmenyje gyvena ir ugdosi mūsų piliečiai, formuojasi nauji gyvenimo būdai, infrastruktūros ir prekybos platformos, kuriasi tinklai ir bendradarbiavimo grupės, atsiranda žmonių tarpusavio santykiais grindžiamas pasitikėjimas;

20. pritaria tvirtesnės pramonės politikos ramsčiams: investicijoms į inovacijas, geresnės patekimo į rinką ir prieigos prie kapitalo, žmogiškojo kapitalo ir igūdžių sąlygoms;

A. PALANKESNIŲ SĄLYGŲ INVESTICIJOMS Į NAUJAS TECHNOLOGIJAS IR INOVACIJAS SUDARYMAS

21. daugelis vietos ir regionų valdžios institucijų į savo plėtros strategijas jau įtraukė ekonomines, socialines ir aplinkos inovacijas; jos turi tinklus ir patirties MVĮ vystymui būtinoms inovacijų ekosistemoms plėtoti;

22. ekologiškai pramonei būtinos pažangios technologijos, kaip ir tvarios žaliavos, kurios, savaime suprantama, neatsisėjamos nuo pramonės ekologijos, skatinančios medžiagų perdirbimą ir energijos naudojimo kontrolę;

23. tvarios statybos ir žaliavų sektorius taip pat yra labai lokalizuotas parodomuoju ir valstybės investicijų skyrimo požiūriais;

24. elektra varomų ir hibridinių transporto priemonių ateičiai, be kitų dalykų, yra svarbus ir naujas požiūris į mobilumą – naujus įvairiarūšio vežimo būdus, didžiausią dėmesį skiriant traukinių stotims. Be to, elektra varomas transporto priemonės būtų galima naudoti ir kitur. Visų pirma, reikėtų naujų mobilumo mieste ir užmiestyje sprendimų;

25. tai viena temų, galinčių sujungti sektorių ir sanglaudos interesus: glaudri teritorijų planavimo ir pramonės plėtros sąsaja;

26. prašo Komisijos paankstinti Europos plieno sektoriaus veiksmų plano paskelbimo datą, numatytą 2013 m. birželio mėn.;

27. be to, nesvarbu, ar sprendžiamas skaitmeninės ekonomikos ar gyventojų senėjimo klausimas, regionai paprastai yra eksperimentų, viešųjų ir privačių iniciatyvų vieta;

28. visose šiose srityse Europos jėga glūdi „gyvenimo kartu“ ir kompleksinio kultūroje. Tai vienas pagrindinių ateities ekonomikos vystymo iššūkių pasaulio mastu;

Regionų komitetas

29. pritaria Komisijos siūlomai lokalizuotai pažangiosios specializacijos strategijai ir pabrėžia, kad ji apima visus pramonės sektorius ir turi padėti siekti permainų visoje Europos Sąjungos teritorijoje;

30. pabrėžia, kad būtina sudaryti palankesnes sąlygas projektų inžinerijai, įtraukiant viešuosius ir privačius partnerius regionų lygmeniu, kad jie galėtų naudingai prisidėti prie Sąjungos priimtų didžiųjų strateginių sprendimų;

31. pabrėžia, kad šis procesas turėtų būti grindžiamas bendradarbiavimu ES mastu, siekiant galiausiai sukurti regionais pagrįstą inovacijų Europą;

32. dar kartą primena savo pasiūlymą dėl teritorinių paktų, kurie sudaro galimybę bendradarbiauti įvairiems projekte dalyvaujantiems lygmenims. Siūlo šiuos veiksmus numatyti bendrajame programavimo dokumente, kuris teritorijų lygmeniu padėtų nacionalinę ir vietos politiką sujungti su Sąjungos sektorių ir sanglaudos politika;

33. prašo, kad su šiais bendraisiais programavimo dokumentais susijusios investicijos būtų numatytos Europos investicijų banko atskiroje paskolų grupėje, kurios naudojamos naujoms teritorinėms ekonominėms ir socialinėms inovacijų ekosistemos kurti. Tai galėtų būti puiki priemonė novatoriškiems sprendimams skatinti, aprūpinti įmones sektiniais pavyzdžiais, skatinti steigti konsorciumus srityse, kuriose įmonės turėtų kurti naujas partnerystes. Sudarant viešojo ir privataus sektorių partnerystę, šios ekosistemos turėtų padėti siekti dvigubo tikslo: didinti įmonių konkurencingumą ir valstybinių įmonių veiksmingumą (tuo pačiu padėti racionalizuoti viešąsias išlaidas);

B. PATEKIMAS Į RINKAS

34. Komisija patekimo į prekių rinką sąlygų gerinimą priskiria prie pagrindinių pramonės politikos svertų. Ji pateikė pasiūlymų ne tik dėl saugumo, gynybos ir vaistų rinkų plėtros, bet ir dėl standartų, pramoninės nuosavybės ir verslumo vystymo;

Regionų komitetas

35. pritaria Komisijai, jog būtina parengti Europos standartus, kurie būtų taikomi ES ir ginami pasaulinėje rinkoje, kad Europos įmonių įgyvendinamos inovacijos, pavyzdžiui,

aplinkosaugos srityje, joms nepakenktų, o atvirkščiai, palaipsniui galėtų įsitvirtinti visoje pasaulinėje rinkoje. Komitetas norėtų, kad Sąjunga pasirūpintų priemonėmis, kurios padėtų vesti derybas dėl šių standartų ir skatintų jų laikytis tokiose srityse kaip aplinkos apsauga, pramoninis saugumas, nelaimingų atsitikimų darbe prevencija ir būtiniausios socialinės ir darbo sąlygos, kad Europos gaminiai globalizuotoje rinkoje galėtų konkuruoti vienodomis sąlygomis;

36. be to, pritaria Komisijai, jog būtina panaikinti mokesčių ir socialinius skirtumus, dėl kurių susidaro konkurencija tarp Europos regionų ir nekuriamas naujas turtas ES lygmeniu;

37. strateginės sritys, kurioms Komisija pagrįstai skiria didžiausią dėmesį, galėtų sumažinti pramonės ir paslaugų atotrūkį, radikaliai pakeisti vartojimo įpročius bei gamybos organizavimą, veiklos sektorius ir sritis, kokie jie yra dabar, ir, galiausiai, Europos pramonės gaminių tinklais grindžiamą rinkodarą. Todėl padėti įmonėms prisitaikyti prie naujų aplinkybių yra didelis iššūkis, reikalaujantis didesnio tarpusavio bendradarbiavimo, konsorcių steigimo ir, tam tikrais atvejais, viešojo ir privataus sektorių partnerystės. Šias prisitaikymo prie naujų poreikių, kuriuos, beje, iš dalies nulėmė mes, iniciatyvas reikėtų numatyti ir padėti jas įgyvendinti, kad būtų galima veikti tiek vidaus, tiek pasaulinėje rinkoje. Europai reikia rinkos inžinerijos, atitinkančios jos technologinius pajėgumus;

38. ši rinkos inžinerija turi būti vienas bendrų teritorinių platformų aspektų;

C. PRIEIGA PRIE FINANSAVIMO IR KAPITALO RINKŲ

39. nors padėtis įvairiose valstybėse narėse skiriasi, skolos kapitalo rinkų įmonėms skiriamas finansavimas sudaro tik 7 proc. BVP Europoje, palyginti su 35 proc. JAV;

40. Komisija pažymi, kad tai pažeidžiamumo priežastis, kurią reikia šalinti derinant viešojo sektoriaus paramą ir priemones, skirtas sudaryti palankesnes prieigos prie kapitalo rinkų sąlygas;

Regionų komitetas

41. pažymi, jog būtinas visuotinis požiūris į valiutą ir finansavimą. Pramonė, kurios ciklai yra ilgesni, o pelnas paprastai nedidelis, yra ne tokia patraukli kapitalui, ieškančiam didelio ir greito pelno. Investicijos, kuriomis siekiama greitai gauti didelį pelną, gali apsunkinti ilgalaikį įmonės vystymąsi;

42. todėl reikalauja, kad pramonės finansavimas užimtų svarbiausią vietą Sąjungos finansų ir pinigų sąraše;

43. siūlo, kad MVĮ finansuoti būtų išleistos „projektų obligacijos“, kad regionų investiciniai fondai galėtų nukreipti lėšas MVĮ ir vidutinio dydžio įmonėms ir būtų stiprinama regionais grindžiama Europos rizikos kapitalo pramonė;

44. dar kartą ragina išleisti ir propaguoti „piliečių obligacijas“, skirtas vietos vystymosi skatinimui. Piliečių obligacijos galėtų užtikrinti ES remiamiems projektams papildomą individualių piliečių ir kitų viešųjų fondų, investuojančių mainais į garantuotą ir teisingą grąžą, finansavimą;

45. prašo Komisijos parengti finansinių priemonių, kurios padėtų skatinti bendradarbiavimą tarp pramonės šakų ir tarp ES valstybių narių;

46. Dar kartą primena, kad nepitaria Komisijos pasiūlymui regioninę pagalbą plieno ir sintetinio pluošto sektoriaus įmonėms *a priori* laikyti nesuderinama su vidaus rinka.

47. laikosi nuomonės, kad ekonominės ir socialinės krizės sąlygomis valstybės investicijos turi lemiama reikšmė įgyvendinant bendrą augimo strategiją. Šiomis aplinkybėmis pritaria bendrai valstybės pagalbos režimo reformai siekiant paprastumo, skaidrumo ir lankstumo. Šis Europos Komisijos valstybės pagalbos politikos perorientavimas turi remtis ir labiau ekonominiu požiūriu, t. y. reikia įvertinti tai, kiek realiai valstybės pagalba gali pakenkti Bendrijos vidaus prekybai ir kiek realiai gali iškreipti konkurenciją vidaus rinkoje. Šis perorientavimas neatsiejamas nuo būtinybės geriau atsižvelgti į viešųjų išlaidų kokybę, visų pirma į konkrečią Europos taisyklių dėl viešųjų investicijų į infrastruktūrą ar inovacijas makroekonominės priežiūros apskaitą, atsižvelgiant į viešosios veiklos išlaidas;

48. siūlo pagalvoti apie galimybę pagal Bazelio II sistemą sudaromuose susitarimuose numatyti naują pakategorę siekiant bankus įpareigoti investuoti į mažo anglies dioksido kiekio technologijų ekonomiką, siekti technologinę pažangą skatinančio ir socialiai atsakingo investavimo;

D. SVARBIAUSIAS VAIDMUO TURI TEKTI ŽMONĖMS

49. Komisija primena, kad pirmenybę reikėtų teikti darbo vietų kūrimui ir pažymi, kad konkurencinga ir veiksminga

pramonės politika turi remtis dinamiška darbo rinka, kurioje pagrindinis kintamasis šiame procese būtų darbo jėgos judumas;

50. pabrėžia, kad sulėtėjus ekonomikos augimui vidaus lankstumas gali būti labai veiksminga užimtumo lygio palankumo ir prisitaikymo sąnaudų mažinimo priemonė;

51. galiausiai pažymi, kad tos šalys, kurių darbo rinkos buvo atsparesnės krizei, pasižymėjo tvirtu socialiniu dialogu. Todėl ragina didinti socialinių partnerių dalyvavimą pramonės politikoje ir konkrečiai išreiškia paramą Europos Parlamento pasiūlymui dėl direktyvos, kuriuo siekiama pagerinti darbuotojų informavimą ir konsultavimąsi su jais dėl restruktūrizavimo numatymo ir valdymo;

52. Komisija siūlo investuoti į gebėjimus ir profesinį mokymą vykstant struktūriniams pokyčiams ir numatyti darbo vietų ir gebėjimų reikmes;

Regionų komitetas

53. pritaria, kad gebėjimų valdymas yra labai svarbus sėkmingam pramonės permainų įgyvendinimui Europos Sąjungoje, o kartu ir anticiklinė politikos priemonė;

54. nurodo kliūtis, kurias reikia įveikti norint pasiekti šį tikslą: jaunimo nedomina darbas pramonės srityje, tolesnio mokymo ir profesinio rengimo valdymas ir plėtojimas yra nepakankamas ir neatitinka naujausios raidos, nėra nei Europos masto požiūriu, nei diskusijų apie pramonės perspektyvas ir strategiją, o klausimai, kurie turėtų būti sprendžiami socialiniu ir teritoriniu dialogu, perduodami ekspertų komitetams;

55. pabrėžia, kad permainos nėra atsitiktinės, tai pagrindinis pereinamojo laikotarpio etapas, kurį turi įveikti ES;

56. siūlo, kad išvalgus igūdžių ir permainų valdymas visais lygiais būtų laikomas esmine pramonės strategijos dalimi;

57. nurodo, kad norint padidinti į ne ES šalis eksportuojančių mažųjų ir vidutinių įmonių skaičių, būtina stiprinti IT ir kalbų gebėjimus. Komitetas ragina Komisiją nustatyti, kokie trūkumai šioje srityje būdingi mažesnėms įmonėms valstybėse narėse;

58. pritaria, kad koordinuojant užimtumo ir mokymo raidą bei pereinamąjį pramonės laikotarpį turi dalyvauti ir vietos lygmuo;

59. šiomis aplinkybėmis dar kartą išreiškia paramą pasiūlymui išsaugoti prisitaikymo prie globalizacijos padarinių fondą, kuris pagerintų nacionalinių ir vietos valdžios institucijų gebėjimus valdyti krizės padarinius ir padėtų įgyvendinti aktyvias darbo rinkos priemones nuo restruktūrizavimo nukentėjusiems darbuotojams. Laikosi nuomonės, kad papildant prisitaikymo prie globalizacijos padarinių fondą būtų naudinga įsteigti prisitaikymo prie permainų fondą, kad būtų skatinamas įgūdžių ugdymas ir pramonės permainos. Iš pradžių būtų galima numatyti dalį struktūrinių fondų ir programos „Horizontas 2020“ išlaidų perskirti prisitaikymui prie permainų. Tačiau pabrėžia, kad įmonių socialiniai subjektai, valstybės ir regionai veiksmų privalo imtis kiek galima anksčiau ir iniciatyviau, kol restruktūrizavimas dar neprasidėjęs, kad būtų galima jo išvengti ar bent jau sušvelninti jo pasekmes užimtumui arba dėl perteklinių pajėgumų privalomus atlikti perėjimus pritaikyti prie aplinkybių ir būtinus pakeitimus atlikti laiku;

60. siūlo Europos Sąjungoje organizuoti vietos lygmens renginius, taip siekiant sudominti Europos jaunimą pramonės teikiamomis perspektyvomis;

E. VALDYMAS

Regionų komitetas

61. pritaria, kad pramonei būtų naudingas geresnis Europos ir nacionalinės politikos koordinavimas;

62. pabrėžia, kad socialinis ir teritorinis dialogas turi būti šių procesų centre visais lygmenimis;

63. ragina šiuo tikslu sukurti išteklių tinklą, kuris paskatintų demokratiškas diskusijas dėl pramonės ateities;

64. pritaria, kad regionai būtų įtraukti į pažangiosios specializacijos strategijos įgyvendinimą;

65. siūlo, kad regionų inovacijų projektai virstų regionų inovacijų ir pramonės vystymo projektais.

2013 m. balandžio 11 d., Briuselis

Regionų komiteto

Pirmininkas

Ramón Luis VALCÁRCEL SISO

Regionų komiteto nuomonė. Bendrijos gairės dėl valstybės pagalbos sunkumus patiriančioms įmonėms sanuoti ir restruktūrizuoti

(2013/C 139/04)

REGIONŲ KOMITETAS

- pritaria, kad valstybės pagalba sunkumus patiriančioms įmonėms sanuoti ir restruktūrizuoti neturi užkirsti kelio iš rinkos pasitraukti neperspektyvioms įmonėms, tokiu būdu sudarant su „didelio konkurencingumo socialinės rinkos ekonomikos“ principais nesuderinamas sąlygas, kurios yra žalingos tiek laisvai konkurencijai, tiek ir vartotojams bei mokesčių mokėtojams. Tačiau šios gairės gali būti naudingos, jeigu jos taikomos siekiant padėti struktūriškai rentabilioms įmonėms įveikti nestabilumo laikotarpį, apsaugoti darbo vietas ir pramonines žinias, išlaikyti teritorinio vieneto ekonominę struktūrą;
- siūlo pranešimams dėl valstybės pagalbos įmonių sanavimui ir restruktūrizavimui nustatyti *de minimis* pagalbos ribas;
- siūlo nustatyti maksimalų laikotarpį, per kurį galima imtis sanavimo pagalbos priemonių, leisti vieną kartą pratęsti dar šešiems mėnesiams;
- pasisako už tai, kad būtų nustatytos konkrečios kompensacinės priemonės, susijusios su išimtiniais valdžios institucijų įnašais, įskaitant draudimą restruktūrizavimo laikotarpiu mokėti dividendus;
- rekomenduoja nacionalinio, regioninio ir vietos lygmens valstybės pagalbai pagal analogiją taikyti veiksmų patvarumo straipsnį, apibrėžtą šiuo metu galiojančio bendrojo struktūrinių fondų reglamento 57 straipsnyje, kuriame numatoma susigrąžinti suteiktą pagalbą, jeigu investicija neišlaikoma ilgiau kaip penkerius metus arba trejus metus MVĮ atveju;
- mano, kad didžiausia leistina kombinuotos pagalbos suma, skiriama tai pačiai įmonei sanuoti ir restruktūrizuoti, kuri 2007 m. buvo nustatyta kaip 10 milijonų eurų, turi būti padidinta iki 15 milijonų eurų, kad būtų atsižvelgta į infliaciją ir kitus svarbius veiksnius (be kita ko, poveikį BVP ir nedarbui).

Pranešėjas	Christophe ROUILLON (FR/ESP), Kuleno meras
Pamatinis dokumentas	Komisijos komunikatas Bendrijos gairės dėl valstybės pagalbos sunkumus patiriančioms įmonėms sanuoti ir restruktūrizuoti (OL C 244, 2004 10 1, p. 2)

I. POLITINĖS REKOMENDACIJOS

REGIONŲ KOMITETAS

Bendrosios pastabos

1. pabrėžia, kad Bendrijos gairių dėl valstybės pagalbos sunkumus patiriančioms įmonėms sanuoti ir restruktūrizuoti persvarstymas yra susijęs su bendrąja reforma, kuria siekiama modernizuoti ES valstybės pagalbos politiką. Todėl joms pagal analogiją taikomi Komiteto pasiūlymai, kuriuos jis išdėstė savo nuomonėje dėl bendrosios reformos⁽¹⁾, visų pirma: esminis taisyklių supaprastinamas, jų praktinio įgyvendinimo gerinimas ir spartinimas ar netgi procedūrų palengvinimas, dėmesio sutelkimas į tuos atvejus, kurie daro didelį poveikį vidaus rinkai;

2. pabrėžia, kad valstybės pagalba sunkumus patiriančioms įmonėms sanuoti ir restruktūrizuoti yra labai svarbi vietos ir regionų valdžios institucijoms, nes ši pagalba labai reikšminga teritorinės, ekonominės ir socialinės sanglaudos požiūriu, be to, vietos ir regionų valdžios institucijos yra pagrindinės tokio pobūdžio pagalbos teikėjos;

3. todėl, nors valstybės pagalbai taikomos taisyklės priklauso išskirtinei Europos Sąjungos kompetencijai ir šioje srityje netaikomas subsidiarumo principas, vietos ir regionų valdžios institucijas įtraukti į šių Bendrijos gairių persvarstymo procesą yra tikslinga atsižvelgiant į dabartinę ekonominę ir socialinę padėtį, užtikrinant demokratinį legitimumą ir laikantis daugiapakopio valdymo principų;

4. primena, kad vietos ir regionų valdžios institucijos, būdamos atsakingos už užimtumo politiką ir paramos restruktūrizuojamoms įmonėms teikimą, taip pat aktyviai dalyvauja švietimo, profesinio mokymo, profesinės veiklos saugumo užtik-

rinimo, užimtumo zonų atgaivinimo srityse, kurios yra svarbios tenkinant restruktūrizavimų numatymo ir jų vykdymo procesų reikalavimus;

5. palankiai vertina 2012 m. rugsėjo 28 d. Europos Komisijos sprendimą antrą kartą pratęsti 2004 m. Bendrijos gaires ir 2013 m. pavasarį pradėti antrąsias konsultacijas dėl jų persvarstymo. Šis pratęsimas ir naujos konsultacijos iš tiesų turėtų sudaryti galimybę atspindėti bendrosios valstybės pagalbos reformos principus ir į persvarstymo procesą geriau įtraukti visus suinteresuotuosius subjektus. Per pirmąsias konsultacijas, kurios vyko labai trumpą laikotarpį nuo 2010 m. gruodžio mėn. iki 2011 m. vasario mėn.⁽²⁾, savo nuomonę pateikė tik 19 valstybių narių ir 9 organizacijos ir jose nedalyvavo nė viena vietos ar regionų valdžios institucija. Todėl Regionų komitetas ragina pateikti jam oficialų prašymą Regionų dalyvauti antrosiose konsultacijose, kurias numatyta surengti 2013 m. pavasarį, kad jis galėtų išdėstyti suderintą Europos vietos ir regionų valdžios institucijų poziciją;

6. taip pat mano, kad dabartinių Bendrijos gairių pratęsimas leis geriau suprasti krizės poveikį politikai, susijusiai su valstybės pagalba sunkumus patiriančioms įmonėms sanuoti ir restruktūrizuoti. Šiuo požiūriu Komitetą stebina tai, kad Komisijos ataskaitoje „2012 m. atnaujinta valstybės pagalbos rezultatų suvestinė“⁽³⁾ nėra aiškiai nurodyta valstybės pagalbos sunkumus patiriančioms įmonėms sanuoti ir restruktūrizuoti apimties raida ir kad krizės poveikio valstybės pagalbai analizė apima tik pagalbą finansų sektoriui. Primename, kad Komisija atskiria su krize nesusijusią valstybės pagalbą, kurios 2011 m. buvo skirta 64,3 milijardai eurų (0,5 proc. ES BVP), nuo pagalbos finansų sektoriui, kurios 2011 m. suteikta 714,7 milijardų eurų (5,7 proc. ES BVP);

7. vis dėlto mano, kad bet kuriuo atveju vyriausybės intervencija sunkumus patiriančių įmonių naudai negali būti taikoma tik krizės laikotarpiais. Nuo 1994 m. Bendrijos įmonių sanavimo ir restruktūrizavimo gairių naudingumas pasitvirtino skirtingomis ekonominėmis sąlygomis, kai buvo siekiama nustatyti bendrą europinę sistemą, kuri leistų susidarius griežtai apibrėžtomis aplinkybėmis išsaugoti darbo vietas ir ekonominę, socialinę ir teritorinę sanglaudą. Todėl 1994 m. paskelbtų ir 1999 m. bei 2004 m. iš naujo patvirtintų Bendrijos nuostatų tikslai tebėra aktualūs;

⁽²⁾ http://ec.europa.eu/competition/consultations/2010_restructuring_aid/index.html

⁽³⁾ COM(2012) 778 final, 2012 12 21.

⁽¹⁾ Cdr 1528/2012.

8. todėl, kaip ir 2004 m. ⁽⁴⁾, dar kartą pakartoja, kad nepritaria siekiui kiekybiškai ir nediferencijuotai sumažinti valstybės pagalbą pagal BVP (kaip pakartotinai nurodoma dabartinių Bendrijos gairių 3 punkte);

9. pritaria, kad finansavimas turi būti konkrečiai skiriamas restruktūrizavimui, vykdomam siekiant plėtoti novatorišką ir konkurencingą verslą. Valstybės pagalba sunkumus patiriančioms įmonėms sanuoti ir restruktūrizuoti neturi užkirsti kelio iš rinkos pasitraukti neperspektyvioms įmonėms, tokiu būdu sudarant su „didelio konkurencingumo socialinės rinkos ekonomikos“ principais nesuderinamas sąlygas, kurios yra žalingos tiek laisvai konkurencijai, tiek ir vartotojams bei mokesčių mokėtojams. Tačiau šios gairės gali būti naudingos, jeigu jos taikomos siekiant padėti struktūriškai rentabilioms įmonėms įveikti nestabilumo laikotarpį, apsaugoti darbo vietas ir pramonines žinias, išlaikyti teritorinio vieneto ekonominę struktūrą, atlikti, kai reikia, viešosios paslaugos funkciją ar netgi išsaugoti konkurenciją rinkoje siekiant išvengti monopolinės arba oligopolinės padėties ir sudaryti sąlygas įmonėms, vykdančioms strateginės svarbos Europos Sąjungai turinčią veiklą, įveikti laikino pobūdžio sunkius laikotarpius pasaulinės konkurencijos sąlygomis;

10. mano, kad taisyklės, taikomos valstybės pagalbai sunkumus patiriančioms įmonėms sanuoti ir restruktūrizuoti, yra esminis Europos Sąjungos priemonių, skirtų globalizacijos iššūkiams įveikti, elementas. Todėl dar kartą pakartoja, kad pritaria Pristatymo prie globalizacijos padarinių fondo išsaugojimui, nes jis sudaro valstybėms ir regionams geresnes sąlygas valdyti krizės daromą poveikį ir įgyvendinti aktyvias darbo rinkos priemones, skirtas dėl restruktūrizavimo nukentėjusiems darbuotojams;

11. vis dėlto pabrėžia, kad įmonių, valstybių ir regionų socialiniai veikėjai turi imtis veiksmų kuo anksčiau iki restruktūrizavimo proceso ir šiuos veiksmus inicijuoti, kad būtų sumažinti, jei tai įmanoma, restruktūrizavimo padariniai užimtumui, arba nustatyti pereinamuosius laikotarpius, kai tai būtina dėl pajamų pertekliaus, ir imtis prisitaikymo veiksmų;

12. prašo, kad vykdant restruktūrizavimo procesus dalyvautų Europos Komisijos tarpžinybinė darbo grupė. Komisija yra pabrėžusi šios darbo grupės veiksmingumą restruktūrizuojant

automobilių pramonės įmones, kai ji aktyviai teikė rekomendacijas dėl išteklių panaudojimo (teikė techninę pagalbą, sutrumpino laukimo trukmę, patarė, kaip veiksmingiausiai panaudoti išteklius, stebėjo proceso eigą ir rengė ataskaitas);

13. todėl norėtų, kad šiam organui (darbo grupei) būtų sutektas oficialusis ir tvirtesnis teisinis pagrindas, kad jis galėtų vykdyti teisėtai ir veiksmingai savo uždavinius;

14. mano, kad ši darbo grupė galėtų būti atspirties taškas kuriant Europos Komisijos ir suinteresuotųjų subjektų (būtent skirtingų lygmenų socialinių partnerių) diskusijų, veiksmų derinimo ar netgi derybų platformą, kad tokius valstybės pagalbos klausimus būtų galima spręsti apgalvotai ir realistiškai;

15. pakartoja, kad reikia nustatyti naujus valdymo metodus, kuriais būtų atsižvelgiama į pramonės politikos raidą;

16. mano, kad, jei būtų nustatyta klausimų rengimo tvarka, pagal kurią valstybės pagalbą norintys gauti suinteresuotieji subjektai galėtų kreiptis į Europos Komisiją ir išdėstyti jai su restruktūrizavimu susijusius opius klausimus, reikėtų išklausti ir konkurentus, kurie patirtų neigiamo valstybės pagalbos poveikio riziką;

17. prašo Europos Komisijos sudaryti ir internete paskelbti viešą duomenų bazę, kurioje būtų pateikiama išsami informacija apie ES, nacionalinio ir regioninio lygmens valstybės pagalbą; šia iniciatyva būtų galima padidinti įgyvendinamų pagalbos schemų skaidrumą ir siekti dviejopą tikslą: sumažinti administracinę naštą ir padidinti politinę atskaitomybę už visą viešąją pagalbą;

Dėl Bendrijos gairių apibrėžčių ir taikymo srities (2 dalis)

18. pasisako už tai, kad būtų išlaikyta dabartinė sunkumus patiriančios įmonės apibrėžtis (10 ir 11 punktai), nes nuo 2004 m. ji pasitvirtino praktiškai ir ją taikant galima pagalbą suteikti kuo ankstesniame etape, taigi skirti santykinai mažesnes sumas palyginti su tomis, kurios išmokamos teikiant pagalbą bendrovėms, kurių veiklos tęsimas perspektyvos vidutinės trukmės laikotarpiu yra menkos;

⁽⁴⁾ CdR 518/2004 fin.

19. vis tik mano, kad reikėtų patikslinti su visuotinės ekonominės svarbos paslaugomis (VESP) susijusios valstybės pagalbos teikimo sistemos ir gairių dėl valstybės pagalbos sunkumus patiriančioms įmonėms sanuoti ir restruktūrizuoti sąsajas. Tenka apgailestauti, kad Europos Sąjungos bendrosiose nuostatose dėl valstybės pagalbos kompensacijos už viešąją paslaugą forma (2011 m.)⁽⁵⁾, nurodoma, kad „Pagalba sunkumų patiriančioms VESP teikėjams bus vertinama remiantis Bendrijos gairėmis dėl valstybės pagalbos sunkumus patiriančioms įmonėms sanuoti ir restruktūrizuoti“ (9 punktas). Tai konkrečiai reiškia, kad vadovaujantis šia nuostata sunkumų patirianti įmonė, kuri galėtų būti perspektyvi gaudama kompensacijas už VESP, privalės laikytis valstybės pagalbos sunkumus patiriančioms įmonėms sanuoti ir restruktūrizuoti teikimo tvarkos, o ji administravimo požiūriu yra sudėtinga ir yra susijusi su valstybės pagalba. Todėl rekomenduojame iš dalies pakeisti Europos Sąjungos bendrųjų nuostatų dėl valstybės pagalbos kompensacijos už viešąją paslaugą forma 9 punktą;

20. nepritaria galimybei Bendrijos gaires taikyti tik įmonėms, kurioms oficialiai pradėta nemokumo procedūra, nes nemokios įmonės sanavimas teisiniu požiūriu yra labai rizikingas, o sėkmingai įmones, ypač MVĮ, sanuoti pavyksta tik išimtiniais atvejais ir įmonių problemas visada veiksmingiau būna spręsti, kol dar nėra pradėta kolektyvinė nemokumo procedūra;

21. mano, kad ir toliau tikslinga sanavimo pagalbą atskirti nuo restruktūrizavimo pagalbos (15 ir 16 punktai);

22. siūlo pranešimams dėl valstybės pagalbos įmonių sanavimui ir restruktūrizavimui nustatyti *de minimis* pagalbos ribas. Tokia priemonė leistų *a priori* nesvarstyti pagalbos įmonėms, kuri neiškraipo konkurencijos. Ji taip pat padėtų labai sumažinti administracinę naštą, tenkančią Komisijos tarnyboms, valstybėms narėms ir vietos ir regionų valdžios institucijoms. Pavyzdžiui, tokios konkrečios *de minimis* ribos, taikomos valstybės pagalbai įmonėms sanuoti ir restruktūrizuoti, galėtų būti 200 000 eurų garantijos suma MVĮ ir 500 000 eurų garantijos suma kitoms įmonėms. Prireikus, sanavimo ir restruktūrizavimo pagalbą, kai ji teikiama MVĮ, būtų galima įtraukti į Bendrojo bendrosios išimties reglamento taikymo sritį. Ši priemonė leistų viešosios valdžios institucijoms priimti skubius sprendimus tais atvejais, kai reikia padėti sunkumų patiriančioms įmonėms, kurios yra pernelyg mažos ir todėl neturi ar beveik neturi įtakos konkurencijai ir prekybai vidaus rinkoje;

Sanavimo pagalba

23. prašo pailginti nustatytą maksimalų laikotarpį, per kurį galima imtis sanavimo pagalbos priemonių – šiuo metu jis

negali būti ilgesnis nei šeši mėnesiai (25 punktas). Patirtis rodo, kad šis laikotarpis dažnai būna per trypas sudėtingam veiklos tęsimo planui parengti, ypač kai šiame plane reikia numatyti įmonės perėmimą. Be to, reikia atsižvelgti į tai, kad Komisijai suteikiamas restruktūrizavimo planų tyrimo laikotarpis, kuris gali tęstis keletą mėnesių ir kartais laikotarpis nuo pranešimo apie pagalbą pateikimo iki Komisijos sprendimo priėmimo užtrunka vienerius metus. Todėl siūlo nustatytą maksimalų laikotarpį, per kurį galima imtis sanavimo pagalbos priemonių, leisti vieną kartą pratęsti dar šešiams mėnesiams;

Kompensacinės priemonės

24. mano, kad Komisija privalo geriau atsižvelgti į kompensacinių priemonių turto pardavimo forma neigiamus padarinius. Faktiškai, dabartinėmis aplinkybėmis, pagalbą gaunanti įmonė gali būti priversta atsisakyti turto, kuris yra iš esmės svarbus jos tolesniam vystimuisi. Be to, kompensacinės priemonės gali daryti neigiamą poveikį konkurencijai, nes jos gali atitinkamoje rinkoje sumažinti pasiūlą. Todėl reikalauja, kad kiekvienu atveju, atliekant rinkos koncentracijos analizę, būtų ištirti tikrieji konkurencijos iškraipymai; siūlo kompensacines priemones turto pardavimo forma sutelkti perteklinį pajėgumą turinčiuose rinkos segmentuose;

25. mano, kad kompensacinės priemonės, kuriomis apribojami veiksmai, būtent galimybė priimti įmonės valdymo arba strateginius sprendimus, pavyzdžiui, draudimas investuoti į įmonės plėtrą ar įsigyti naujo turto, draudimas reklamuotis ir pan., turėtų būti dažniau taikomos kompensavimo tikslu;

26. pasisako už tai, kad būtų nustatytos konkrečios kompensacinės priemonės, susijusios su išimtiniais valdžios institucijų įnašais, įskaitant draudimą restruktūrizavimo laikotarpiu mokėti dividendus. Tai ne tik moralinis reikalavimas, bet ir būtinybė užkirsti kelią galimam privataus kapitalo finansinės naštos perkėlimui valstybei;

27. rekomenduoja nacionalinio, regioninio ir vietos lygmens valstybės pagalbai pagal analogiją taikyti veiksmų patvarumo straipsnį, apibrėžtą šiuo metu galiojančio bendrojo struktūrinių fondų reglamento 57 straipsnyje. Šiame straipsnyje numatoma susigrąžinti suteiktą pagalbą, jeigu investicija neišlaikoma ilgiau kaip penkerius metus arba trejus metus MVĮ atveju. Įmonei, kuriai buvo taikyta lėšų išieškojimo procedūra, nes ji perkėlė savo veiklą į kitą šalį, daugiau negali pasinaudoti struktūrinių fondų lėšomis;

⁽⁵⁾ OL C 8, 2012 1 11, p. 15-22.

28. mano, kad apskaičiuojant nuosavą įnašą turėtų būti numatyta galimybė prisidėti rangovams ar įmonės darbuotojams, kadangi įmonės įnašas iš esmės skiriasi nuo kitų pagalbos formų ir liudija tai, kad įmonės veikloje dalyvaujantys subjektai tiki jos perspektyvumu;

Įmonės įnašas

29. laikosi nuomonės, kad įmonės įnašo principas yra būtinas siekiant užtikrinti įmonės atsakomybę. Vis dėlto mano, kad šiuo metu numatytos ribos (44 punktas) vidutinio dydžio įmonėms (ne mažiau kaip 40 proc.) ir stambioms įmonėms (ne mažiau kaip 50 proc.) yra sunkiai pasiekiamos sunkioje padėtyje atsidūrusioms įmonėms ir nustatant šias ribas nebuvo atsižvelgta į atitinkamų sektorių finansinius ypatumus. Todėl rekomenduoja Komisijai papildyti dabartines ribas nustatant 20 proc. minimalią ribą vidutinio dydžio įmonėms ir 30 proc. minimalią ribą stambioms įmonėms, kad būtų galima pritaikyti vertinimo maržą atsižvelgiant į atitinkamos įmonės padėtį;

2013 m. balandžio 11 d., Briuselis

Didžiausia leistina kombinuotos pagalbos suma, teiktina tos pačios įmonės sanavimui ir restruktūrizavimui

30. mano, kad didžiausia leistina kombinuotos pagalbos suma, skiriama tai pačiai įmonei sanuoti ir restruktūrizuoti, kuri 2007 m. buvo nustatyta kaip 10 milijonų eurų, turi būti padidinta iki 15 milijonų eurų, kad būtų atsižvelgta į infliaciją ir kitus svarbius veiksnius (be kita ko, poveikį BVP ir nedarbui);

Padėties analizė

31. mano, kad padėties analizė, kuri yra nustatyta dabartinių Bendrijos gairių priede, neatitinka būtinybės imtis veiksmų per labai trumpą laikotarpį. Faktiškai, per labai trumpą laikotarpį, kai rengiamasi įmonės sanavimui ir (arba) restruktūrizavimui, įvairių galimų scenarijų mokslinis modeliavimas nėra prioritetas palyginti su klientų, tiekėjų, finansinių partnerių ir darbuotojų laukiamais skubiais sprendimais. Todėl siūloma Bendrijos gairių priedą panaikinti.

*Regionų komiteto
Pirmininkas*

Ramón Luis VALCÁRCEL SISO

Regionų komiteto nuomonė. ES parama tvariams pokyčiams prie demokratijos pereinančiose šalyse

(2013/C 139/05)

REGIONŲ KOMITETAS

- pritaria Komisijos nuomonei, kad ES turėtų, imdamasi visapusiškų, tikslingų ir ilgalaikių veiksmų, paremti prie demokratijos pereinančiose šalyse vykdomas reformas, kuriomis siekiama stabilizacijos ir tikrų, tvarių pokyčių bei ilgalaikių demokratinį struktūrų;
- pažymi, kad užtikrinant tvarius pokyčius prie demokratijos pereinančiose šalyse vietos ir regionų valdžios institucijoms, kurios turi didelės politikos formavimo ir įgyvendinimo patirties pagrindinių viešųjų paslaugų teikimo srityje, turėtų tekti ypatingas vaidmuo;
- pažymi, kad visiškai išnaudoti šalių partnerių vietos ir regionų valdžios institucijų potencialą trukdo šios kliūtys: nepakankamas finansinis savarankiškumas ir ribotos fiskalinės galios, per maža pažanga stiprinant vietos demokratiją, skaidrumą ir piliečių aktyvumą, nepakankamos žinios apie finansinę pagalbą, kurią vietos ir regionų valdžios institucijos galėtų gauti pagal ES programas, nepakankami gebėjimai dalyvauti ES programose ir projektuose.
- pabrėžia, kad įgyvendinti ES politinę veiklą kaimyninėse šalyse padeda Regionų komiteto sukurtos paramos priemonės: vietos ir regionų valdžios institucijų bendradarbiavimo platformos – Europos ir Viduržemio jūros regiono valstybių vietos ir regionų valdžios institucijų asamblėja (ARLEM) ir Rytų partnerystės šalių regionų ir vietos valdžios institucijų konferencija (CORLEAP);
- rekomenduoja galimybę dalyvauti TAIEX programose suteikti ir to pageidaujančių šalių vietos ir regionų valdžios institucijoms;
- ketina remti prie demokratijos pereinančių šalių vietos ir regionų valdžios institucijų darbuotojų mokymą, skirtą pagerinti vietos gebėjimus. Šiuo klausimu RK pradės dialogą su Europos mokymo fondu ir kitais suinteresuotaisiais subjektais;
- pažymi, kad Komitetas glaudžiai bendradarbiauja su Europos Komisija – kartu rengia decentralizuoto bendradarbiavimo atlasą – ir organizuoja metines konferencijas decentralizuoto bendradarbiavimo klausimu.

Pranešėjas	Maciej KOBYLIŃSKI (PL/ESP), Slupsko meras
Pamatinis dokumentas	Bendras komunikatas Europos Parlamentui, Tarybai, Europos ekonomikos ir socialinių reikalų komitetui ir Regionų komitetui „ES parama tvariams pokyčiams prie demokratijos pereinančiose šalyse“
	JOIN(2012) 27 final

I. POLITINĖS REKOMENDACIJOS

REGIONŲ KOMITETAS

Bendrosios pastabos

1. palankiai vertina Komisijos ir vyriausiojo įgaliotinio bendrą komunikatą dėl ES paramos tvariams pokyčiams prie demokratijos pereinančiose šalyse, kuriame nagrinėjama iki šiol suteikta ES parama prie demokratijos pereinančioms šalims partnerėms, t. y. šalims, kuriose vykdomos svarbios politinės, socialinės ir ekonominės reformos, ir kuriame siūloma, kaip būtų galima šią paramą pagerinti;

2. pritaria Komisijos nuomonei, kad ES turėtų, imdamasi visapusiškų, tikslingų ir ilgalaikių veiksmų, paremti prie demokratijos pereinančiose šalyse vykdomas reformas, kuriomis siekiama stabilizacijos ir tikrų, tvarių pokyčių bei ilgalaikių demokratinių struktūrų. Tai itin svarbu turint omeny, kad pastangos pereiti prie demokratijos ne visada iš karto būna sėkmingos, o nesėkmės atveju tai gali šalį ar visą regioną pastūmėti į krizes bei sukelti pavojų stabilumui;

3. pabrėžia, kad įvykiai ES kaimyninėse šalyse, pavyzdžiui, 2011 m. Arabų šalyse vykę audringi socialiniai neramumai ir politinės permainos, turi tiesioginį poveikį ES valstybėms narėms. Todėl prie demokratijos pereinančioms ES kaimyninėms šalims reikia daugiau dėmesio ir, svarbiausia, konkretesnio ir aiškesnio ES šalių ir įvairių lygmenų institucijų įsitraukimo;

4. palankiai vertina siūlymą prie demokratijos pereinančioms šalims skirtos paramos priemones taikyti kuo tiksliau ir individualiau, atsižvelgiant į konkrečius šalių poreikius, aplinkybes ir politinę, ekonominę bei kultūrinę specifiką;

5. pabrėžia, kad įgyvendinant priemones, skirtas paremti tvarius pokyčius prie demokratijos pereinančiose šalyse, reikia įtraukti vietos ir regionų valdžios institucijas;

6. primena savo nuomonę CdR 732/2012, kurioje yra nurodęs, kad tam, kad vietos dalyviai prisiimtų atsakomybę ir būtų skatinama vietos demokratija, reikalingas pasitikėjimas politine

sistema ir jos atstovais. Decentralizuota struktūra sukuria didesnę legitimumą ir veiksmingesnes institucijas. Tai svarbiausia priemonė kuriant tampresnius ryšius tarp įvairių valdžios lygmenų ir piliečių. Atviri ir piliečiams artimi sprendimų priėmimo procesai, vykstantys laikantis subsidiarumo principo, prisideda prie to, kad demokratijos principai taptų piliečių principais, o tai yra pliuralistinės ir tolerantiškos visuomenės prielaida;

7. pažymi, kad nevalstybiniai partneriai ir vietos bei regionų valdžia atlieka svarbų vaidmenį užtikrinant veiksmingą demokratinio valdymo, žmogaus teisių, ekonominės ir socialinės gerovės ir taikos bei stabilumo stiprinimo politikos gyvendinimą ir taip prisideda prie tvarių socialinių, ekonominių ir politinių reformų, taip pat aplinkos apsaugos ir regioninės integracijos reformų;

8. pabrėžia, kad vietos ir regionų valdžios institucijoms tenka svarbus vaidmuo keitimosi patirtimi ir įvairių perėjimo prie demokratijos modelių derinimo procese, nes jos turi vertingų žinių ir patirties šalims partnerėms aktualiose srityse, pavyzdžiui, pasienio bendradarbiavimo projektų įgyvendinimo srityje. Todėl vietos ir regionų valdžios institucijos turėtų būti pripažįstamos vienomis pagrindinių plėtros, kaimynystės ir vystymosi politikos dalyvių;

9. patvirtina pagrindinius savo nuomonės dėl Europos kaimynystės politikos peržiūros (CdR 198/2011) ⁽¹⁾ teiginius;

10. palankiai vertina siūlymą, kad ES turėtų stiprinti dialogą ir derinti veiksmus su kitais nevalstybiniais partneriais, įskaitant vietos valdžios institucijas;

Parama sąlygų sėkmingam perėjimui prie demokratijos sudarymui

11. palankiai vertina tai, kad pripažįstama pilietinės visuomenės vaidmens, plačiosios visuomenės paramos ir noro prisiimti svarbą reformų procesui, sėkmingam perėjimui prie demokratijos ir politiniam dialogui; šiuo požiūriu vietos ir regionų valdžios institucijos bei NVO atlieka svarbų vaidmenį;

⁽¹⁾ Regionų komiteto nuomonė „Europos kaimynystės politikos peržiūra“, 2011 m. gruodžio 14–15 d. (CIVEX-V-023).

12. pažymi, kad užtikrinant tvarius pokyčius prie demokratijos pereinančiose šalyse vietos ir regionų valdžios institucijoms, kurios turi didelės politikos formavimo ir įgyvendinimo patirties pagrindinių viešųjų paslaugų – visuomenės sveikatos, švietimo, atliekų tvarkymo, vandentvarkos, vietos verslo, transporto ir infrastruktūros, aplinkosaugos, gamtinių išteklių, žemės ūkio – teikimo srityje, turėtų tekti ypatingas vaidmuo;

13. pažymi, kad vietos ir regionų valdžios institucijos ne mažiau negu nacionalinės valdžios institucijos atsakingos už tikros demokratijos, pilietiškumo, skaidrumo ir žmogaus teisių stiprinimą ir apsaugą;

14. pakartoja savo rekomendacijas, išdėstytas 2011 m. deklaracijoje ir rezoliucijoje dėl pietinių kaimynių (Viduržemio jūros regiono šalių) ⁽²⁾, būtent tai, kad labai svarbu vietos ir regionų lygmens valdžią įtraukti į šiam regionui skirtus ES veiksmus, nes demokratijos kūrimo ir perėjimo prie demokratijos procesai prasideda „nuo apačios“ ir negali būti „nuleisti iš viršaus“. Vietos valdžios atsakomybės jausmas ir ryžtas dirbti vietos bendruomenės – nuo miestų ir vietos valdžios iki pilietinės visuomenės – labai labai svarbūs norint išsaugoti demokratijos stabilumą, kuris itin svarbus visuomenei;

15. rekomenduoja daugiau dėmesio skirti tam, kad būtų užtikrintas geras valdymas ir stiprinamas valdymas subnacionaliniu lygmeniu bei daugiapakopis valdymas. Komitetas daugiapakopį valdymą apibrėžia kaip Europos Sąjungos, valstybių narių ir vietos bei regionų valdžios institucijų suderintus ir partnerystę pagrįstus veiksmus, kuriais siekiama kurti ir įgyvendinti įvairių sričių Europos Sąjungos politiką ⁽³⁾. Pasiiekti, kad prie demokratijos pereinančiose ES kaimyninėse šalyse būtų įtvirtintas tikras daugiapakopis valdymas, galima sudarius jų vietos ir regionų valdžios institucijoms galimybę tiesiogiai gauti finansavimą pagal ES programas;

16. pažymi, kad ES priklausančių Vidurio ir Rytų Europos šalių vietos ir regionų valdžios institucijos daugeliu atvejų yra sisteminio, politinio, socialinio ir bendrų ekonominio perėjimo procesų veiksmingo įgyvendinimo pavyzdys. Šių valstybių pasiekimai, o taip pat ir problemos, su kuriomis kai kurios iš jų susidūrė, galėtų įkvėpti prie demokratijos pereinančias šalis vykdyti reformas ir padėtų joms kurti tinkamus tų reformų

modelius. Todėl 2004 m. ir 2007 m. į ES įstojusių valstybių vietos ir regionų valdžios institucijas reikėtų laikyti pagrindinėmis dalijimosi patirtimi su šalimis partnerėmis proceso dalyvėmis;

17. pažymi, kad vietos ir regionų valdžios institucijos turėtų būti įtrauktos į nacionaliniu ir tarptautiniu lygmeniu vykdomą darbą – paramos tvariams pokyčiams prie demokratijos pereinančiose šalyse politikos formavimą ir įgyvendinimą;

18. pabrėžia vietos ir regionų valdžios institucijų svarbą išorės santykiams, nes vietos valdžia šioje srityje atlieka ir turėtų atlikti svarbų vaidmenį;

19. pabrėžia, kad prie demokratijos pereinančių šalių vietos valdžia turi poreikių ir reikalavimų, į kuriuos norėtų atkreipti nacionalinės valdžios ir Europos bei tarptautinių institucijų dėmesį; ragina Europos Komisiją įtraukti subnacionalinius valdymo lygmenis į diskusijas su prie demokratijos pereinančių šalių nacionalinėmis vyriausybėmis;

20. pažymi, kad visiškai išnaudoti šalių partnerių vietos ir regionų valdžios institucijų potencialą trukdo šios kliūtys: nepakankamas finansinis savarankiškumas ir ribotos fiskalinės galios, per maža pažanga stiprinant vietos demokratiją, skaidrumą ir piliečių aktyvumą, nepakankamos žinios apie finansinę pagalbą, kurią vietos ir regionų valdžios institucijos galėtų gauti pagal ES programas, nepakankami gebėjimai dalyvauti ES programose ir projektuose. Žinoma, šios kliūtys nevienodai didelės skirtingose šalyse. Šioms kliūtims mažinti reikalinga parama: vykdyti viešojo administravimo, įskaitant vietos ir regionų valdžios institucijas, reformas, toliau skatinti piliečius dalyvauti formuojant politiką ir partnerystę vietos lygmeniu, dalytis patirtimi ir plėtoti bendradarbiavimą su ES partneriais vietos ir regionų valdžios institucijoms aktualiose srityse, stiprinti gebėjimus dalyvauti ES programose ir projektuose;

21. pažymi, kad jei ES nori pagerinti Europos kaimynystės politikos (EKP) valstybių administracinius gebėjimus – o tai daugumai jų itin svarbu – vietos ir regionų valdžios institucijas būtina įtraukti į šią politiką. Stiprinti prie demokratijos pereinančių šalių vietos ir regionų valdžios institucijų gebėjimus ir jas mokyti labai svarbu, nes vietos lygmens politikai ir valdžios atstovai, patobulinę igūdžius ir pagilinę žinias, galės prisidėti prie veiksmingo, atviro ir skaidraus valstybės valdymo formavimo;

⁽²⁾ 2011 m. kovo 7 d. RK prezidiumo deklaracija dėl įvykių pietinėse Viduržemio jūros regiono šalyse ir 2011 m. gegužės 12 d. rezoliucija dėl reagavimo į revoliucijų Viduržemio jūros šalyse poveikį ir padarinius.

⁽³⁾ Regionų komiteto nuomonė savo iniciatyva „Regionų komiteto baltoji knyga dėl daugiapakopio valdymo“, 2009 m. birželio 17–18 d. (CONST-IV-020).

22. pabrėžia, kad bendradarbiaudamas su plėtros ir kaimynystės politikos šalių vietos ir regionų valdžios institucijomis Regionų komitetas gali padėti siekti šios politikos tikslų. Labai svarbi vieta šiame bendradarbiavime tenka darbo grupėms ir jungtiniams konsultaciniams komitetams, Rytų partnerystės šalių regionų ir vietos valdžios institucijų konferencijai (CORLEAP) ir Europos ir Viduržemio jūros regiono valstybių vietos ir regionų valdžios institucijų asamblėjai (ARLEM);

Paramos priemonės

23. palankiai vertina pastangas tiksliau ir veiksmingiau apibrėžti sąlygas ir taip patobulinti paskatų ir apribojimų sistemą;

24. pažymi, kad plėtros ir kaimynystės politikos šalims skiriamos paskatos ir nustatomos sąlygos bei finansavimo ir paramos skyrimas turėtų būti glaudžiai susietas su pažanga, pasiekta įgyvendinant reformas, visų pirma siekiant decentralizacijos ir įtraukiant vietos ir regionų valdžios institucijas į valdymą atitinkamu sprendimų priėmimo proceso lygmeniu;

25. pabrėžia, kad įgyvendinti ES politinę veiklą kaimyninėse šalyse padeda Regionų komiteto sukurtos paramos priemonės: vietos ir regionų valdžios institucijų bendradarbiavimo platformos – Europos ir Viduržemio jūros regiono valstybių vietos ir regionų valdžios institucijų asamblėja (ARLEM) ir Rytų partnerystės šalių regionų ir vietos valdžios institucijų konferencija (CORLEAP);

26. pažymi, kad ARLEM labai naudinga gilinant ES ir Viduržemio jūros regiono šalių bendradarbiavimą daugelyje sričių, ypač urbanistikos, vietos vandentvarkos, atsinaujinančiųjų energijos išteklių ir mažų bei vidutinių įmonių klausimais. ARLEM padėjo padidinti visuomenės informuotumą apie bendradarbiavimą su Viduržemio jūros regiono šalimis ir suteikti jam praktinį pavidalą;

27. pabrėžia CORLEAP potencialą: pagrindiniai šios konferencijos veiklos prioritetai yra viešojo administravimo reforma, mokesčių decentralizacija ir teritorinis bendradarbiavimas, t. y., prie demokratijos pereinančioms šalims, kuriančioms tvaraus, veiksmingo ir patikimo valdymo visais lygiais sistemą, ypač svarbūs klausimai;

28. palankiai vertina tai, kad pabrėžta Pilietinės visuomenės priemonės svarba, įvardijant ją vienu pagrindinių kaimynystės politikos valstybėms sukurtų naujų mechanizmų elementų;

29. atkreipia dėmesį į tai, kad ES turėtų nuolat remti šalių partnerių nacionalinių vietos valdžios institucijų asociacijų, kaip kolektyvinių vietos valdžios institucijų atstovų, vaidmenį ir padėtį. Institucionalizavus prie demokratijos pereinančių šalių vietos ir regionų valdžios institucijų asociacijas ir sustiprinus jų gebėjimus, sustiprėtų vietos demokratija ir daugiapakopis valdymas;

30. ragina šalyse partnerėse, kur parama skubiausiai reikalinga, veikiančiose ES delegacijose įkurti vietos ir regionų valdžios institucijoms skirtus informacinius centrus;

31. pažymi, kad daugelis Europos vietos ir regionų valdžios institucijų jau daug metų vykdo decentralizuoto bendradarbiavimo projektus su analogiškais šalių partnerių institucijomis. Siekiant sudaryti dar palankesnes sąlygas tokiam bendradarbiavimui, vienoje vietoje sutelkti visus ES vietos ir regionų valdžios institucijų finansuojamus projektus ir identifikuoti naujus projektus, bendromis Europos Komisijos ir Regionų komiteto pastangomis buvo sukurtas ir nuo 2011 m. gruodžio mėn. veikia Decentralizuoto vystomojo bendradarbiavimo portalas;

32. pažymi, kad ES ryšiams su šalimis partnerėmis stiprinti plačiai naudojami poriniai (angl. *twining*) projektai ir Techninės pagalbos ir informacijos mainų programos (TAIEX) yra geri praktinių ir tikslinių priemonių pavyzdžiai;

33. rekomenduoja galimybę dalyvauti TAIEX programose suteikti ir to pageidaujančių šalių vietos ir regionų valdžios institucijoms. Svarbu, kad ES ir šalių partnerių vietos ir regionų valdžios institucijos toliau vystytų bendrus porinius ir TAIEX projektus. Taip šalyse partnerėse pagerėtų valdymas, o ES ir Europos kaimynystės politikos šalyse būtų geriau suvokta daugiapakopio valdymo struktūrų svarba;

34. ketina remti prie demokratijos pereinančių šalių vietos ir regionų valdžios institucijų darbuotojų mokymą, skirtą pagerinti vietos gebėjimus. Šiuo klausimu RK pradės dialogą su Europos mokytojų fondu ir kitais suinteresuotaisiais subjektais;

35. nagrinės galimybę prie demokratijos pereinančias šalis įtraukti į programas, panašias į Vietos administravimo priemonę; tokia yra TAIEX programa, kurioje šiuo metu gali dalyvauti oficialios ir potencialios šalys kandidatės ir kuri skirta skleisti informaciją apie ES ir jos procedūras;

Bendradarbiavimo vietos ir regionų lygmeniu vaidmuo

36. pabrėžia, kad reikia toliau stengtis į ES ir šalių partnerių dialogą įtraukti ES ir šalių partnerių vietos valdžios institucijas;

37. pabrėžia, kad reikia pripažinti, jog ES ir šalių partnerių vietos ir regionų valdžios institucijos atlieka labai svarbų vaidmenį rengiant paramos tvariams pokyčiams prie demokratijos pereinančiose šalyse politiką ir strategijas;

38. pažymi, kad reikia remti įvairius ES ir šalių partnerių vietos ir regionų valdžios institucijų mainus: miestų partnerystę, techninį bendradarbiavimą, gebėjimų stiprinimą. Prie demokratijos pereinančioms šalims turi būti sudaryta galimybė naudotis ES priemonėmis, skirtomis tvariai vietos ir regionų valdžios institucijų tarpusavio partnerystei užmegzti;

39. primindamas savo nuomonę CdR 198/2011 ⁽⁴⁾ pabrėžia ES ir kaimyninių šalių vietos valdžios institucijų socialinių ryšių svarbą ir ypatingą vertę. Svarbu įtraukti trečiąjį sektorių ir socialines grupes, kurie praturtintų oficialų vietos ir regionų valdžios

bendradarbiavimą. Tam reikia specialių priemonių, kurios būtų svarbi kaimynystės politikos sudedamoji dalis;

40. pabrėžia, kad bendradarbiaudamas su ES plėtros ir kaimynystės politikos šalių vietos ir regionų valdžios institucijomis (pavyzdžiui, per darbo grupes ir jungtinius konsultacinius komitetus, CORLEAP ir ARLEM), Komitetas aktyviai prisideda prie ES paramos tvariams pokyčiams prie demokratijos pereinančiose šalyse ir padeda siekti komunikacijai keliamų tikslų;

41. pažymi, kad Komitetas glaudžiai bendradarbiauja su Europos Komisija – kartu rengia decentralizuoto bendradarbiavimo atlasą – ir organizuoja metines konferencijas decentralizuoto bendradarbiavimo klausimu.

2013 m. balandžio 11 d., Briuselis

*Regionų komiteto
Pirmininkas*

Ramón Luis VALCÁRCEL SISO

⁽⁴⁾ Regionų komiteto nuomonė „Europos kaimynystės politikos peržiūra“, 2011 m. gruodžio 14–15 d. (CIVEX-V-023).

Regionų komiteto nuomonė. 2012–2013 m. plėtros strategija ir pagrindiniai uždaviniai

(2013/C 139/06)

REGIONŲ KOMITETAS

- pabrėžia, kad tikroji plėtros proceso esmė – panaikinti Europos padalijimą ir prisidėti prie taikaus žemyno vienijimo. Politine prasme plėtra padėjo išspręsti dideles problemas ir sustiprino demokratiją, žmogaus teises ir stabilumą ES. Ekonomikos požiūriu plėtra paskatino gerovės ir konkurencingumo augimą, išsiplėtusiai Sąjungai sudarydama galimybes geriau spręsti globalizacijos keliamas problemas;
- aiškiai pabrėžia, kad vienas pagrindinių Regionų komiteto politinių prioritetų – užtikrinti plėtros proceso sėkmę. Komiteto nuomone, vietos ir regionų lygmens atstovų vaidmuo šiame procese yra labai svarbus;
- aktyviai stengiasi padėti plėtros šalių vietos ir regionų valdžios institucijoms pasirengti būsimoms jų pareigoms Europos Sąjungoje, pasiekti, kad jų vaidmuo būtų pripažintas, taip pat užmegzti ryšius ir plėtoti bendradarbiavimą su partneriais ES;
- ES turėtų raginti šalis kandidates užtikrinti, kad deleguotieji įgaliojimai atitiktų įsipareigojimus, kuriuos jos turi prisiimti taikant Bendrijos *acquis* vietos ir regionų lygiu; šioms įsipareigojimams vykdyti turėtų būti skiriami ir atitinkami finansiniai ištekliai. Be tokių išteklių vietos ir regionų valdžios institucijos bus nepajėgios deramai įgyvendinti reformų;
- todėl pabrėžia, kad plėtros šalys turi toliau plėtoti savo valdymo ir administravimo modelius;
- pabrėžia labai teigiamą patirtį, susijusią su Vietos administracijų programa (angl. LAF) –savivaldybių ir regionų administracijoms skirta priemone, kurią kartu koordinuoja Europos Komisijos Plėtros GD ir Techninės pagalbos ir informacijos mainų programos biuras (TAIEX) ir kuri padeda geriau suprasti, ką ES reiškia regionų ir vietos lygiu.

Pranešėjas

Luc VAN DEN BRANDE (ELP/Belgija), Europos ir Flandrijos ryšių palaikymo agentūros pirmininkas

Pamatinis dokumentas

Komisijos komunikatas Tarybai ir Europos Parlamentui „2012–2013 m. plėtros strategija ir pagrindiniai uždaviniai“

COM(2012) 600 final

I. POLITINĖS REKOMENDACIJOS**REGIONŲ KOMITETAS*****Politinės aplinkybės ir plėtros reikšmė vietos ir regionų valdžios institucijoms ir RK***

1. pabrėžia, kad ši Europos Komisijos komunikatu grindžiama nuomonė turi būti vertinama atsižvelgiant į istorinį Regionų komiteto (RK) vaidmenį plėtros procese; toliau pateikia savo politinę poziciją dėl ES plėtros strategijos, kuri apima Vakarų Balkanų šalis (Kroatiją, Juodkalniją, buvusiąją Jugoslavijos Respubliką Makedoniją, Serbiją, Albaniją, Bosniją ir Hercegoviną, Kosovą⁽¹⁾), Turkiją ir Islandiją;

2. pabrėžia, kad tikroji plėtros proceso esmė – panaikinti Europos padalijimą ir prisidėti prie taikaus žemyno vienijimo. Politine prasme plėtra padėjo išspręsti dideles problemas ir sustiprino demokratiją, žmogaus teises ir stabilumą ES. Ekonominės požiūriu plėtra paskatino gerovės ir konkurencingumo augimą, išsiplėtusiai Sąjungai sudarydama galimybes geriau spręsti globalizacijos keliamas problemas;

3. nurodo, kad būtina sukurti plėtros procesui skirtą decentralizuotą informacijos ir komunikacijos politiką, visų pirma siekiant stiprinti Europos Sąjungos ir plėtros šalių pilietinį ir politinį dialogą;

4. aiškiai pabrėžia, kad vienas pagrindinių Regionų komiteto politinių prioritetų – užtikrinti plėtros proceso sėkmę. Komiteto nuomone, vietos ir regionų lygmens atstovų vaidmuo šiame procese yra labai svarbus;

5. pabrėžia, kad įstojimo į ES perspektyva skatina šalis kandidates vykdyti politines ir ekonomines reformas ir suteikia šių

šalių piliečiams naujų galimybių labai reikia, ypač šiuo krizės laikotarpiu;

6. mano, kad plėtros politika turi ir toliau išlikti patikima ir užsitikrinti visuomenės paramą tiek ES, tiek (potencialioje) šalyse kandidatėse. Norint sukurti ilgalaikius piliečių ir ES ryšius, būtina į procesą įtraukti tiek plėtros šalių, tiek dabartinių valstybių narių piliečius. Plėtros šalių pritarimas Europos integracijai yra svarbus veiksnys. Europos institucijos šį pritarimą turėtų vertinti ne kaip savaime suprantamą dalyką, o kaip galimybę gerinti ES kaip visumos legitimumą, kurį jai suteikia visuomenė;

7. laikosi nuomonės, kad plėtros šalyse politinės ir socialinės reformos negali būti vykdomos per prievartą, o tik gerbiant įvairovę ir vykdam tikrą decentralizaciją;

8. aktyviai stengiasi padėti plėtros šalių vietos ir regionų valdžios institucijoms pasirengti būsimoms jų pareigoms Europos Sąjungoje, pasiekti, kad jų vaidmuo būtų pripažintas, taip pat užmegzti ryšius ir plėtoti bendradarbiavimą su partneriais ES;

9. nori savo išorės santykių strategija skatinti potencialių ir oficialių šalių kandidačių ir ES valstybių narių vietos ir regionų valdžios institucijų politinį dialogą ir ekonominį ir (arba) kultūrinį bendradarbiavimą. Regionų komitetas yra svarbi susitikimo vieta ir šiems subjektams naudingas forumas ES sistemoje;

10. pastebi, kad savo pažangos ataskaitose Europos Komisija nedaug dėmesio skiria reformoms, kurios suteikia naują teisinį pagrindą šių šalių vietos ir regionų valdžios institucijoms. ES turėtų raginti šalis kandidates užtikrinti, kad deleguotieji įgaliojimai atitiktų išipareigojimus, kuriuos jos turi prisiimti taikant Bendrijos *acquis* vietos ir regionų lygiu; šiems išipareigojimams vykdyti turėtų būti skiriami ir atitinkami finansiniai ištekliai. Be tokių išteklių vietos ir regionų valdžios institucijos bus nepajėgios deramai įgyvendinti reformų;

⁽¹⁾ Šis pavadinimas nekeičia pozicijų dėl statuso ir atitinka JT ST rezoliuciją 1244/99 bei Tarptautinio Teisingumo Teismo nuomonę dėl Kosovo nepriklausomybės deklaracijos.

11. mano, kad naujų valstybių integravimo į ES sėkmė iš esmės priklauso nuo jų gebėjimo taikyti galiojančius ES teisės aktus visais politinio ir administracinio valdymo lygmenimis ir taip pat nuo to, kaip šios nuostatos įgyvendinamos; taip pat reikia nepamiršti, kad savivaldybėms ir regionams tenka pagrindinis vaidmuo administruojant ES programas ir lėšas. Todėl nereikėtų vietos ir regionų valdžios institucijų vaidmens apriboti tik nacionaliniu lygmeniu priimtų priemonių ir sprendimų taikymu ar informacijos apie plėtros procesą skleidimu piliečiams;

12. pabrėžia, kad pagrindinė Europos integracijos dalis yra daugiapakopio valdymo metodas, grindžiamas subsidarumo principu ir apimantis visų valdymo lygmenų partnerystę bei atsakomybę, o vertinant plėtros procesą visada reikia patikrinti, ar šis procesas skatina daugiapakopį valdymą; tai turėtų būti taikoma ne tik būsimai sanglaudos ir regioninei politikai, bet taip pat kuriant bendrąją rinką, būsimai aplinkos, kovos su klimato kaita ir energetikos politikai, būsimai bendrai žemės ūkio politikai ir jūrų politikai, Stokholmo programai ir kaimynystės politikai, galiausiai tai pasakytina apie partnerystę grindžiamą strategijos „Europa 2020“ ir jos septynių pavyzdinių iniciatyvų įgyvendinimą sudarant teritorinius paktus;

Bendrosios pastabos

13. palankiai vertina tai, kad Europos Komisija 2012–2013 m. plėtros strategijoje daugiau dėmesio skiria gero valdymo kriterijams, pavyzdžiui, teisei valstybei, teismų nepriklausomumui, veiksmingai viešojo administravimo sistemai, kovai su korupcija ir organizuotu nusikalstamumu, pilietinės visuomenės ugdymui ir žiniasklaidos laisvei;

14. palankiai vertina Komisijos atliktą nuodugnią analizę ir bendrą įvertinimą, bet pageidautų aiškesnių pasiūlymų, kaip pašalinti *acquis* įgyvendinimo trūkumus;

15. dar kartą pabrėžia nepaprastai svarbų vietos ir regionų atstovų vaidmenį plėtros procese, todėl skatina plėtros šalis toliau siekti decentralizacijos ir regionalizacijos; tai padėtų vykdyti decentralizuotos informacijos ir komunikacijos politiką, taip pat Europos Sąjungos ir plėtros šalių piliečių pilietinį ir politinį dialogą;

16. todėl pabrėžia, kad plėtros šalys turi toliau plėtoti savo valdymo ir administravimo modelius, visų pirma plėsdamos vietos ir regionų valdžios institucijų atsakomybę ir skatindamos tikrą ne tik skirtingų valdymo lygmenų, bet ir skirtingų šalių bei regionų partnerystę;

17. mano, kad būtina stiprinti vietos ir regionų valdžios institucijų gebėjimus teisėkūros, finansų ir administravimo srityse, kad jos galėtų kuo geriau pasinaudoti šiuo metu pasirengimui narystei teikiama parama ir būtų pasirengusios tinkamai taikyti bendrijos *acquis*;

18. apgailestauja, kad nepaisant pakartotinių Komiteto rekomendacijų Komisija plėtros ataskaitoje vis dar nepateikė išsamaus daugiapakopio valdymo principų įgyvendinimo padėties įvertinimo; žino, kad *acquis* nėra skyriaus dėl decentralizacijos į ES įstoti norinčiose šalyse, tačiau šioje srityje siūlo parengti parametų rinkinį, kuriuo galėtų remtis reformas vykdančios valstybės;

19. be to, apgailestauja, kad plėtros procese nepakankamai atsižvelgiama į socialinį matmenį, ir ragina Europos Komisiją skirti dėmesį ne tik ekonominėms reformoms, bet ir būtinoms socialinėms reformoms šalyse kandidatėse;

20. dar kartą rekomenduoja Komisijai rengiant būsimas plėtros strategijos ataskaitas išsamiau išnagrinėti vietos ir regionų savivaldos padėtį ir labiau atkreipti plėtros šalių dėmesį į reikalingas reformas decentralizacijos ir regionalizacijos srityje bei paskatinti jas kurti savarankišką subnacionalinį valdymo lygmenį;

21. pabrėžia labai teigiamą patirtį, susijusią su Vietos administracijų programa (angl. LAF) –savivaldybių ir regionų administracijoms skirta priemone, kurią kartu koordinuoja Europos Komisijos Plėtros GD ir Techninės pagalbos ir informacijos mainų programos biuras (TAIEX) ir kuri padeda geriau suprasti, ką ES reiškia regionų ir vietos lygiu;

22. yra tvirtai įsitikinęs, kad būtina laikytis ES valstybių narių, šalių kandidačių ir kitų šalių geros kaimynystės principo ir gerbti šių šalių pasienio ir regioninio bendradarbiavimo plėtojimo vaidmenį ir svarbą;

23. mano, kad mažumų apsauga ir pagarba žmogaus teisėms, kurios yra vienos iš pamatinių Europos Sąjungos vertybių, turi išlikti esmine stojimo į ES proceso dalimi;

24. šiuo požiūriu pabrėžia visais atitinkamais dokumentais, įskaitant Europos vietos savivaldos chartiją, pagrįsto bendradarbiavimo su Europos Taryba ir ypač jos Vietos ir regionų valdžios institucijų kongresu, svarbą.

Konkrečioms šalims skirtos politinės rekomendacijos**Kroatija**

25. džiaugiasi Kroatijos įstojimu į ES 2013 m. liepos 1 d., kaip nustatyta Stojimo sutartyje;

26. palankiai vertina tai, kad 2011 m. gruodžio mėn. Parlamento rinkimai vyko pliuralistinėje aplinkoje ir buvo surengti veiksmingai ir skaidriai, tačiau atkreipia dėmesį, kad iki vietos lygmens rinkimų ir 2013 m. pavasarį vykšančių Kroatijos narių rinkimų į Europos Parlamentą būtina patobulinti rinkėjų sąrašų sudarymą;

27. primena Kroatijai jos išpareigojimą spręsti esamas dvišales ir regionines problemas palaikant geros kaimynystės santykius ir įgyvendinant tarptautinius teisiškai privalomus susitarimus, taip pat ir Susitarimą dėl teisių perėmimo klausimų;

28. pabrėžia, kad reikia skirti daugiau dėmesio administraciniams gebėjimams, kurie yra būtini viešojo administravimo reformos įgyvendinimui ir stebėsenai, ypač vietos lygmeniu; taip pat reikia toliau siekti, kad vietos ir regionų lygmens administracijoms būtų suteiktas tam tikras vaidmuo ateityje valdant struktūrinius fondus;

29. nors džiaugiasi decentralizacijos procese pasiekta pažanga, vis dėlto konstatuoja, kad šį procesą pernelyg kontroliuoja centrinė valdžia;

30. prašo Komisijos ir po Kroatijos įstojimo į ES toliau stebėti, vertinti ir remti pokyčius subnacionaliniu lygmeniu ir pažangą decentralizacijos srityje;

31. nurodo, jog reikia atkreipti dėmesį į prevencines kovas su korupcija priemonės vietos lygiu, ypač viešųjų pirkimų srityje;

32. pabrėžia, kad dar lieka neišspręstų uždavinių: mažinti skirtumus sveikatos srityje ir regionų skirtumus, užtikrinti įtraukią kaimo plėtrą;

Islandija

33. palankiai vertina tai, kad Islandijos politinės institucijos yra stabilios, o vietos savivalda, grindžiama turtingomis šalies demokratijos tradicijomis, yra aukštos kokybės. Neseniai vietos demokratiją sustiprino naujas, 2012 m. sausio mėn. įstatymas, kuriame numatyta dar daugiau išsamių vyriausybės ir savivaldybių konsultacijų;

34. palankiai vertina tai, kad buvo priimta keletas svarbių priemonių vietos valdžios institucijų finansams stiprinti atsižvel-

giant į 2008 m. ekonomikos krizę, bet nurodo, kad nepaisant šios teigiamos raidos, vietos ir regionų lygmeniu vis dar reikia toliau gerinti ekonominės politikos formavimo ir koordinavimo gebėjimus. Taip pat reikia labiau koordinuoti lėšų perskirstymą iš centrinio lygmens į vietos lygmenį;

35. džiaugiasi, kad dėl naujosios konstitucijos 2012 m. spalio 20 d. buvo surengtas patariamasis referendumas ir du trečdaliai rinkėjų jai pritarė. Į konstituciją pirmą kartą įtrauktas skyrius dėl vietos valdžios;

36. labai palankiai vertina tai, kad po gero bendradarbiavimo su Islandijos vietos valdžios institucijų asociacija buvo įsteigtas Jungtinis konsultacinis komitetas su RK; be to, pabrėžia, kad ir toliau remis gebėjimų stiprinimą vietos lygiu, pavyzdžiui, pagal Vietos administracijų programą (LAF);

37. pritartų, kad Islandijos stojimo derybos būtų baigtos tinkamu laiku ir Islandijos žmonės galėtų priimti sprendimą dėl derybų rezultatų remdamiesi tikslia informacija apie galutinės stojimo sąlygas, dėl kurių Islandija susiderėjo su ES;

Buvusioji Jugoslavijos Respublika Makedonija

38. palankiai vertina tai, kad tęsiamas valdymo decentralizacijos procesas – pagrindinė Ohrido pagrindų susitarimo dalis, ir kad priimta 2011–2014 m. decentralizacijos ir vietos savivaldos įgyvendinimo programa bei atitinkamas veiksmų planas;

39. nurodo, kad reikia paspartinti pažangą siekiant decentralizacijos tikslų ir kad savivaldybių finansų tvarumas lieka pagrindine problema. Nors pridėtinės vertės mokesčio dalis, skiriama savivaldybėms, buvo padidinta iki 4 proc., to nepakanka, kad jos galėtų tinkamai vykdyti joms pavestas užduotis;

40. pabrėžia, kad yra tik nedaug mechanizmų mažinti didelius viešųjų paslaugų teikimo skirtumus, o kaimo bei mažos savivaldybės šiuo požiūriu yra itin nepalankioje padėtyje;

41. yra susirūpinęs, kad trūksta administracinių ir valdymo gebėjimų, kurie yra būtini norint taikyti ES *acquis*. Tai išryškėja, be kita ko, nacionaliniu ir vietos lygiu įgyvendinant ir vykdančiam aplinkos srities teisės aktus. Vandens kokybės srityje pasiekta tik labai nedidelės pažangos;

42. nurodo, kad regioninės politikos ir struktūrinių priemonių koordinavimo srityje pasiekta tik nedidelės pažangos. Reikia pagerinti Pasirengimo narystei pagalbos priemonės programų valdymą siekiant užtikrinti visapusišką ir sąvalaišką ES lėšų panaudojimą;

43. pabrėžia, kad būtina palaikyti geros kaimynystės santykius ir rasti abipusiai priimtina sprendimą dėl šalies pavadinimo;

44. rekomenduoja valdžios institucijoms įvairiais vietos valdžios lygmenimis bendradarbiauti su pilietinės visuomenės organizacijomis, kurias būtina stiprinti ir kurios turi būti labiau nepriklausomos nuo bet kokios politinės pozicijos;

45. nori išsakyti savo susirūpinimą dėl politinės ir etninės poliarizacijos buvusioje Jugoslavijos Respublikoje Makedonijoje – tai kelia pavojų šalies stabilumui ir politinėms reformoms, kurias būtina kuo skubiau įgyvendinti;

Turkija

46. nurodo, kad konsultacijų dėl naujos konstitucijos laikotarpis paskatino diskusijas su vietos pilietine visuomene ir vietos piliečiais ir tai sveikintina, tačiau susirūpinimą kelia tai, kad trūko skaidrumo, kaip šios diskusijos atsispindėjo konstitucijos rengimo procese ir kurios diskusijos dalys buvo paskelbtos internete. Dėl šių priežasčių Turkijos piliečiams ir tarptautiniams subjektams (įskaitant RK) buvo labai sunku sekti įvykių raidą;

47. apgailestauja, kad nepasiekta pažangos perduodant įgaliojimus provincijoms ir vietos valdžios institucijoms, taip pat Komitetui susirūpinimą kelia pranešimai, kad išrinktai vietos valdžiai arba merams grasinama arba politiniais sumetimais jiems keliamos bylos. Piliečių dalyvavimui vietos lygmens valdyme skatinti skirtos miestų tarybos daugumoje miestų nebuvo veiksmingai naudojamos. Be to, tokiose srityse kaip žemės naudojimo planavimas ir miestų atnaujinimas 2011 m. įstatymiais potvarkiais įgaliojimai buvo grąžinti centriniam valdžios lygmeniui; tai rodo, kad į decentralizacijos procesą nežiūrima rimtai. Nors Turkijos vyriausybė vykdė keletą viešojo administravimo reformų, jos nebuvo naudingos vietos ir regionų valdžios institucijoms, visų pirma šalies pietryčiuose;

48. apgailestauja dėl nuolatinio išipareigojimų, nustatytų ES ir Turkijos asociacijos susitarimo papildomu protokolu, nesilaikymo ir primygtinai ragina Turkiją visiškai ir neselektyviai vykdyti visus išipareigojimus, kartu pabrėžia, kad delsimas juos įgyvendinti gali turėti papildomų pasekmių plėtos procesui. Komitetas taip pat primena Turkijos išipareigojimą palaikyti geros kaimynystės santykius ir prašo jos vengti bet kokių grasių ir veiksmų, nukreiptų prieš kurią nors suverenią valstybę narę;

49. palankiai vertina Europos Sąjungos Tarybos pasikeitusį požiūrį dėl 22 derybų skyriaus „Regioninė politika ir struktūrinių priemonių koordinavimas“ galimo atidarymo ir tikisi, kad

šis teigiamas signalas bus pagrindas Turkijos ir Europos Sąjungos deryboms grįžti į normalią padėtį;

50. apgailestauja, kad visais valdžios lygmenimis vis dar yra gana didelių trūkumų, pavyzdžiui, susijusių su pagarba religijos laisvei, moterų teisėmis, mažumų, ypač kurdų, teisėmis, lyčių lygybe, taip pat su pagrindinėmis teisėmis, pavyzdžiui, žodžio laisve ir spaudos laisve; tokiu būdu metamas šešėlis į reformas orientuotiems teisės aktams;

51. palaiko pradėtą Turkijos vyriausybės ir Turkijos kurdų atstovų dialogą;

52. palankiai vertina konstruktyvios darbotvarkės įgyvendinimą laikantis derybų programos ir svarbiausių Tarybos ir Europos Vadovų Tarybos išvadų;

53. reiškia nepasitenkinimą, kad Turkija ir kitos konflikto šalys ir vis dar nededa jokių pastangų pagal Jungtinių Tautų ir JT Saugumo tarybos rezoliucijas ir vadovaujantis principais ir vertybėmis, kuriais grindžiama ES, surasti priimtina sprendimą dėl neteisėto Šiaurės Kipro srities užėmimo, ir ragina Turkijos vyriausybę aiškiai pritarti JTO generalinio sekretoriaus vadovaujamoms deryboms, imtis veiksmų Kipro problemai visiškai išspręsti pradedant karinių pajėgų išvedimą iš Kipro, išspręsti naujakurių klausimą ir grąžinti užimtą Famagustos miesto dalį jo teisėtiems gyventojams, kaip numatyta 1984 m. JT Saugumo Tarybos rezoliucijoje Nr. 550;

54. atkreipia dėmesį į tai, kad viena vertus, priimami reformos skatinantys įstatymai, kita vertus, juos užgožia, be kita ko, spaudos ir žodžio laisvės pažeidimai;

55. palankiai vertina nepriklausomos ombudsmeno tarnybos sukūrimą Turkijoje, tačiau reikia užtikrinti, kad ji tinkamai veiktų praktikoje;

56. pabrėžia, kad reikia stiprinti skaidrumą, atskaitomybę, taip pat dalyvavimo mechanizmus vietos lygmeniu, ir skatina nuolat kovoti su korupcija, ypač savivaldybių lygmeniu;

57. nori pabrėžti, kad tolesnis bendradarbiavimas subnacionaliniu lygmeniu bus naudingas tiek Turkijai, tiek ES. Todėl pakartoja savo išipareigojimą Regionų komiteto ir Turkijos darbo grupę pertvarkyti į Jungtinį konsultacinį komitetą;

Juodkalnija

58. palankiai vertina įstatymo dėl Juodkalnijos teritorinės struktūros priėmimą ir įstatymo dėl vietos savivaldos pataisą, kuri turėtų padėti sustiprinti administravimo vietos lygmeniu skaidrumą, veiksmingumą ir atskaitomybę;

59. atkreipia dėmesį, kad Juodkalnijai reikia sustiprinti sukurtų Pasirengimo narystei pagalbos priemonės struktūrų administracinius gebėjimus ir tinkamai jas parengti, kad padidėtų jų gebėjimas įsisavinti pasirengimo narystei lėšas;

60. pastebi, kad viena didžiausių problemų vietos lygiu yra nepakankamai kvalifikuotas personalas, dėl to decentralizacijos proceso metu perduoti įgaliojimai gali būti nevykdomi;

61. apgailestauja, kad nepasiekta pažangos socialinės apsaugos srityje, kad išlieka pabėgėlių, šalies viduje perkeltų asmenų ir etninių mažumų absorbcijos miestuose problema; taip pat socialinių paslaugų administracinės ir fiskalinės decentralizacijos srityje pažanga išlieka nedidelė;

62. rekomenduoja sustiprinti korupcijos prevencijos ir kovos su korupcija pastangas tokiose nustatytose probleminėse srityse, kaip vietos savivalda, teritorijų planavimas, viešieji pirkimai, privatizacija, švietimas ir sveikatos priežiūra;

63. palankiai vertina Regionų komiteto ir Juodkalnijos jungtinio konsultacinio komiteto sukūrimą 2012 m. ir artimiausiais metais tikisi abipusiai naudingo bendradarbiavimo su Juodkalnijos subnacionalinio lygmens valdžios institucijomis;

Serbija

64. su džiaugsmu pažymi, kad Serbijos konstitucija garantuoja piliečiams teisę į provincijų autonomiją ir vietos savivaldą, tačiau apgailestauja, kad tarp įstatymuose įtvirtintų principų ir jų praktinio įgyvendinimo žioji gili praraja;

65. apgailestauja, kad centrinės valdžios priemonės (numatytų išmokų vietos valdžios institucijoms mažinimas) dar labiau sunkina vietos valdžios institucijoms vykdyti savo užduotis;

66. kalbant apie vietos savivaldą pabrėžia, jog reikia patikslinti ir tinkamai įgyvendinti teisės aktus dėl savivaldybių finansavimo, kad savivaldybių finansavimas būtų prognozuojamas;

67. apgailestauja, kad Nacionalinė decentralizacijos taryba išlieka neveikli ir kad priimant sprendimus, susijusius su vietos lygmeniui poveikį turinčių naujų įstatymų arba esamų įstatymų pataisų rengimu, nėra pakankamai konsultuojamasi su vietos valdžios institucijomis;

68. atkreipia dėmesį į tai, kad vietos lygmens administravimo ir valdymo gebėjimai yra silpni ir egzistuoja dideli skirtumai tarp savivaldybių; apgailestauja, kad Valstybės tarnybos įstatymas netaikomas vietos valdžios institucijų darbuotojams;

69. palankiai vertina pažangą regioninės politikos ir struktūrinių priemonių koordinavimo srityje; pripažįsta, kad Serbija užbaigė parengiamuosius decentralizuoto Pasirengimo narystei pagalbos priemonės valdymo etapus dėl keturių komponentų ir atkreipia dėmesį, kad reikia ir toliau užtikrinti atitinkamus įgyvendinimo gebėjimus, visų pirma parengti solidžią projektų sistemą, paremtą atitinkamomis strategijomis;

70. džiaugiasi reikšmingu pilietinės visuomenės vaidmeniu socialiniame, ekonominiame ir politiniame šalies gyvenime, taip pat skatinant demokratines vertybes, ir pabrėžia jos svarbą vietos lygmeniu bei sprendimų priėmimo procese.

Albanija

71. palankiai vertina Albanijos pasiektą pažangą vykdančią politinius stojimo į ES kriterijus. Atkreipia dėmesį, kad pagerėjo vyriausybės ir opozicijos dialogas, ir pabrėžia, kad ypatingai svarbu užtikrinti sklandžią 2013 m. parlamento rinkimų eigą, kadangi tai turės reikšmės tinkamam pagrindinių demokratinių institucijų veikimui. Skatina Albanijos valdžios institucijas dėti daugiau pastangų remti ir įgyvendinti pasirengimui stoti į ES būtinas reformas, visų pirma žmogaus teisių, lyčių lygybės, mažumų ir nuosavybės teisės apsaugos, kovos su korupcija ir organizuotu nusikalstamumu ir konstruktyvios migracijos politikos srityse;

72. pritaria Europos Komisijos išvadai, kad nepasiekta „jokios pažangos“ vykdančią teritorinę administravimo reformą. 2009 m. priimtas įstatymas dėl teritorinio planavimo įgyvendinamas labai lėtai. Vertinant ekonominio ir socialinio vystymosi galimybes atrodo, kad vis didėja regionų atotrūkis. Šią problemą reikia skubiai spręsti;

73. pastebi, kad daugelis mažų vietos valdžios institucijų nėra finansiškai perspektyvios. Vietos valdžios sprendimų priėmimo procesas yra neskaidrus ir nesikonsultuojama su pilietinės visuomenės organizacijomis bei kitais suinteresuotaisiais subjektais;

74. dėl finansavimo ir ypač mokesčių surinkimo nurodo, jog vietos valdžios institucijų padėtis 2011 m. nepagerėjo; be to pabrėžia, kad būtina stiprinti vietos ir regionų valdžios institucijų gebėjimus administruoti biudžeto pajamas, kontroliuoti darbo organizavimo sistemas ir Pasirengimo narystei pagalbos priemonės (PNPP) lėšas;

75. palankiai vertina ombudsmeno paskyrimą ir ragina Albanijos vyriausybę šiai institucijai skirti pakankamai lėšų;

76. atkreipia dėmesį į tai, jog yra ženklų, teikiančių vilčių, jog mažėja politinių nesutarimų, kurie kelerius metus trukdė vykdyti politines reformas; todėl ragina dvi subnacionalinio lygmens valdžios institucijoms atstovaujančias organizacijas (Albanijos savivaldybių asociaciją ir Albanijos komunų asociaciją) intensyviau bendradarbiauti visais susijusiais klausimais ir užkirsti kelią vietos ir regionų lygmens atstovavimo šalyje blogėjimui;

77. pabrėžia, kad nors regioninės politikos ir struktūrinių priemonių koordinavimo srityje pasiekta pažangos, tačiau šioje srityje reikia nuveikti daugiau;

Bosnija ir Hercegovina

78. pripažįsta, kad Bosnija ir Hercegovina vis dar yra šalis su „tarptautine valdymo ir saugumo sistema“, t. y. šiuo metu ne tik vietos ir regionų valdžios institucijos, bet net ir nacionalinės centrinės valdžios institucijos neturi visos atsakomybės už politikos formavimo ir įstatymų leidybos procesą;

79. nurodo, kad dabartinė politinė padėtis Bosnijoje ir Hercegovinoje turi neigiamo poveikio šalies gebėjimui kalbėti vienu balsu ES klausimais, taip pat akcentuoja, kad Bosnija ir Hercegovina pateko į politinę ir institucinę aklavietę ir dėl to negali vykdyti savo įsipareigojimų, susijusių su vietos savivalda ir regionų autonomija, o tai reiškia, kad „vietos savivaldos veikimas yra rimtai sutrikdytas ir tai stabdo bet kokią decentralizacijos formą šalyje“. Vis didesnis šalies ir savivaldybių susiskaldymas dėl etninių priežasčių dar labiau didintina nepasitikėjimą vietos valdžios institucijomis;

80. apgailestauja, kad sudėtinga valdymo sistema ir institucinė aklavietė reiškia, jog teisės aktai nėra deramai sunorminti Bosnijos administracinių vienetų lygmeniu, o tai trukdo spręsti ypač opius, pavyzdžiui, kovos su prekyba žmonėmis, klausimus;

81. nurodo, kad dabartinė politinė padėtis Bosnijoje ir Hercegovinoje turi neigiamą poveikį šalies gebėjimui kalbėti vienu balsu ES klausimais. Vienas iš padarinių – vietos savivaldos veikimas yra rimtai sutrikdytas ir tai stabdo bet kokią decentralizacijos reformą šalyje;

82. ragina sukurti įvairius valdymo lygmenis apimančią ES teisės aktų perkėlimo, vykdymo ir laikymosi koordinavimo mechanizmą, kuris suteiktų galimybę šaliai Europos klausimais kalbėti vienu balsu ir veiksmingai pasinaudoti pasirengimui narystei skiriamomis lėšomis;

83. pripažįsta, kad Europos Komisijos ataskaitoje giriami valdžios institucijų veiklą apibūrinantys teisės aktai, nes atitinka Europos vietos savivaldos chartiją ir tai vertintina teigiamai. Tačiau reikia pastebėti, kad Bosnija ir Hercegovina nepasirašė

Europos vietos savivaldos chartijos papildomo protokolo dėl piliečių teisės dalyvauti vietos valdžios institucijų reikaluose;

84. pritaria visoms iniciatyvoms, kuriomis siekiama gerinti žmogaus teisių ir pagrindinių laisvių apsaugą, ypač priimtam Sarajevo kantonų Konstitucijos pakeitimui, kuris atitinka Europos žmogaus teisių teismo didžiosios kolegijos sprendimą dėl D. Sejdić ir J. Finci bylos, pagal kurį tautybės nedeklaravusiems asmenims ir tautinių mažumų atstovams suteikiama galimybė asamblėjoje sudaryti nepriklausomų deputatų grupę ir visų lygmenų Bosnijos ir Hercegovinos valdžios institucijos raginamos priimti panašius pakeitimus;

85. remia teismų sistemos decentralizaciją; kita vertus, apgailestauja, kad reformuojant viešąjį administravimą pasiekta tik nedidelė pažanga. Atrodo, jog priežastis yra silpnas įvairių administravimo lygmenų koordinavimas ir visuomenės pritarimo reformoms trūkumas;

86. džiaugiasi, kad 2012 m. spalio mėn. vietos rinkimai buvo gerai surengti ir vyko tvarkingai bei atitiko Europos Tarybos ir tarptautinės demokratinės rinkimų bendruomenės standartus, nors rinkimų administravimas vietos lygiu yra labai politizuotas;

87. palankiai vertina tai, kad pilietinės visuomenės vystymąsi toliau remia Pilietinės visuomenės programa (PVP) –2008 m. įkurta ES organizacija pilietinės visuomenės organizacijoms remti – pagal projektą „Vietos demokratijos stiprinimas“;

88. palankiai vertina pastaraisiais metais pasiektą didelę pažangą decentralizacijos srityje ir Vietos savivaldos administravimo ministerijos pastangas užtikrinti veiksmingesnę vietos valdžios struktūrų stebėseną, tačiau mano, kad būtina toliau dėti pastangas ir įgyvendinti decentralizaciją, pavyzdžiui, stiprinti administravimą savivaldybių lygiu;

Kosovas

89. džiaugiasi, kad Kosove yra pažangi vietos valdžios institucijų sistema, kuri suteikia piliečiams galimybę dalyvauti sprendimų priėmimo procese; Kosovo piliečiai yra iš esmės patenkinti savo vietos valdžios institucijomis ir tuo, kaip jos vykdo savo įgaliojimus;

90. ragina Kosovą aiškiai parodyti, kad imasi priemonių kovoti su korupcija ir organizuoju nusikalstamumu;

91. rekomenduoja nagrinėjant administracinius klausimus ir vykdamas biudžeto sudarymo procesus vietos lygiu taikyti faktais paremtus planavimo procesus. Savivaldybėms reikia konkrečiai joms skirtų gairių, kad jos galėtų stiprinti savo administracinius gebėjimus;

92. pripažįsta, kad naujai sukurtoms savivaldybėms, kuriose daugumą sudaro serbai, iškyla specifinių problemų, nes jos yra mažos ir jų tvarumui užtikrinti reikia didesnės centrinio lygmens pagalbos;
93. ragina suinteresuotuosius subjektus ieškoti konstruktyvių sprendimų, kaip spręsti šiaurinėje Kosovo dalyje kilusias specifines decentralizacijos proceso problemas, kad būtų galima užtikrinti kokybiškas paslaugas piliečiams;
94. nurodo, kad pagal Stabilizacijos ir asociacijos susitarimą Kosovas turėtų paisyti demokratiškus valdymo principus ir juos įgyvendinti kurdamas tinkamą ir veiksmingesnę vykdomąją valdžią visais administravimo lygmenimis.

2013 m. balandžio 11 d., Briuselis

*Regionų komiteto
Pirmininkas*

Ramón Luis VALCÁRCEL SISO

Regionų komiteto nuomonė. Nuotolinės kompiuterijos galimybių naudojimas Europoje

(2013/C 139/07)

REGIONŲ KOMITETAS

- palankiai vertina Komisijos komunikatą dėl nuotolinės kompiuterijos galimybių naudojimo ir džiaugiasi, kad Komisija pasisako už novatoriškus technologinius sprendimus; pritaria, kad nuotolinės kompiuterijos (toliau – nuotolinė kompiuterija) galimybės pranoksta IT srities technologinę pažangą, nes ji daro teigiamą poveikį darbo rinkai, gali padėti geriau užtikrinti vienodas galimybes ir kurti darbo vietas;
- atkreipia dėmesį į tai, kad viena didžiausių kliūčių naudoti nuotolinę kompiuteriją viešajame ir privačiajame sektoriuose yra netikrumas dėl taikytinų įstatymų ir taisyklių, kai pasirenkamas nuotolinės kompiuterijos sprendimas, pavyzdžiui, nacionaliniai ir Europos asmens duomenų apsaugos, socialiniai ir sveikatos priežiūros teisės aktai, apskaitos taisyklės ir pan. Be to, esama tam tikrų su duomenų apsauga susijusių sunkumų ir pavojų, kuriuos reikia išnagrinėti;
- pritaria Komisijos pasiūlytiems trims pagrindiniams veiksams, tačiau mano, kad juos reikia papildyti konkrečiomis priemonėmis, skirtomis naudotojų informuotumui stiprinti, nes būtent tai leis padidinti paklausą rinkoje ir taip padės sustiprinti Europos poziciją pasaulinės konkurencijos sąlygomis, taip pat teisingiau padalyti šios naujos technologijos vystymo atnešamą riziką ir naudą tarp vartotojų ir paslaugų teikėjų. Šios konkrečios priemonės turėtų būti nukreiptos į IT švietimo ir kultūros puoselėjimą;
- mano, kad Komisija turėtų imtis priemonių, kurios padėtų užtikrinti nacionaliniu, regionų ir, galbūt, vietos lygmeniu esamų arba plėtojamų nuotolinių kompiuterinių duomenų sujungimą ir sąveiką pasinaudojant standartizacijos galimybėmis. Šioje srityje ypatingas dėmesys turėtų būti skiriamas jau minėtų administracinių registrų suderinimui;

Pranešėjas

Gábor BIHARY (HU/ESP), Budapešto miesto tarybos narys

Pamatinis dokumentas

Komisijos komunikatas Europos Parlamentui, Tarybai, Europos ekonomikos ir socialinių reikalų komitetui ir Regionų komitetui „Nuotolinės kompiuterijos galimybių naudojimas Europoje“

COM(2012) 529 final

I. BENDROSIOS PASTABOS

REGIONŲ KOMITETAS

1. palankiai vertina Komisijos komunikatą dėl nuotolinės kompiuterijos galimybių naudojimo ir džiaugiasi, kad Komisija pasisako už novatoriškus technologinius sprendimus; pritaria, kad nuotolinės kompiuterijos (toliau – nuotolinės kompiuterijos) galimybės pranoksta IT srities technologinę pažangą, nes ji daro teigiamą poveikį darbo rinkai, gali padėti geriau užtikrinti vienodas galimybes ir kurti darbo vietas;

2. vis dėlto pabrėžia, kad reikia įvertinti, kaip šios naujos technologijos gali paveikti nepalankioje padėtyje esančius regionus ir visuomenės grupes, taigi, kokios neigiamos įtakos jos gali turėti teritorinei ir socialinei sanglaudai. Pavyzdžiui, gali kilti pavojus, kad tam tikri vietiniai ir pasauliniai veikėjai gaus daugiau naudos iš lengviau prieinamų rinkų nei kiti;

3. atkreipia dėmesį į tai, kad viena didžiausių kliūčių naudoti nuotolinę kompiuteriją viešajame ir privačiajame sektoriuose yra netikrumas dėl taikytinų įstatymų ir taisyklių, kai pasirenkamas nuotolinės kompiuterijos sprendimas, pavyzdžiui, nacionaliniai ir Europos asmens duomenų apsaugos, socialiniai ir sveikatos priežiūros teisės aktai, apskaitos taisyklės ir pan. Be to, esama tam tikrų su duomenų apsauga susijusių sunkumų ir pavojų, kuriuos reikia išnagrinėti;

4. apgailestauja, kad nurodytuose metoduose dėl viešojo sektoriaus ir pasiūlytos partnerystės nuotolinei kompiuterijai skatinti deramai neatsižvelgta į vietos ir regionų valdžios institucijas, nors daugelis jų vykdo veiklą, iš kurios būtų galima daug ko pasimokyti arba ja sekti kaip pavyzdžiu įgyvendinant strategiją; taip pat neatsižvelgta į tai, kad kai kurios vietos ir regionų valdžios institucijos, būdamos paslaugų teikėjos, prisideda prie nuotolinės kompiuterijos infrastruktūros kūrimo ir veikimo;

5. pabrėžia, jog tam, kad Europa darytų reikšmingą pažangą nuotolinės kompiuterijos srityje, labai svarbu koordinuoti veiksmus įtraukiant visus valdymo lygmenis;

6. pažymi, jog norint, kad Europos įmonės galėtų atlikti strategijoje joms patikėtą vaidmenį, t. y. užtikrinti Europai lyderės poziciją pasaulinės konkurencijos sąlygomis, būtina plėtoti paramos formas;

7. mano, kad diegiant nuotolinę kompiuteriją svarbu visapusiškai atsižvelgti į tvarumo aspektą, kadangi geriau naudojantis kompiuterinių priemonių galimybėmis bus galima efektyviau naudoti išteklius; vis dėlto laikosi nuomonės, kad šiuo klausimu strategijoje taip pat reikėtų numatyti veiksmingas su netiesioginiu poveikiu susijusias priemones ir nagrinėti tokius klausimus kaip didesnis atsinaujinančiųjų energijos išteklių naudojimas aprūpinant nuotolinės kompiuterijos sistemas elektros energija;

8. atkreipia dėmesį į tai, kad prireiks dar daug pastangų bendros Europos nuotolinės kompiuterijos (angl. *supercloud*) principui įtvirtinti ir jį įgyvendinti bei taikyti taip, kad būtų panaudotas visas jos potencialas, ir kad siekiant šio tikslo labai svarbu didinti vartotojų informuotumą šviečiant juos ir ugdant jų kompiuterinį raštingumą;

9. yra susirūpinęs dėl to, kad komunikate išsamiai nenagrinėjamas siūlomos strategijos ryšis su kitais klausimais, pavyzdžiui, veiksminga duomenų apsauga, autorių teisių reglamentavimu ar duomenų prieinamumo ir perkeliavimo plėtojimu;

10. pabrėžia, kad nuotolinė kompiuterija galėtų būti sparčiau plėtojama nustačius skaitmeninei darbotvarkei įgyvendinti reikalingas priemones. Nors šiuo metu vartotojai jau naudojami nuotolinės kompiuterijos teikiamomis paslaugomis, siūlomomis teikėjų pagal ekonominį modelį, kokio pageidauja galutiniai vartotojai, patirtis parodė, kad žmonės, kurie šiomis technologijomis naudojami neapdairiai ir tinkamai nesusipažinę, gali nukentėti, visų pirma dėl nepakankamos duomenų apsaugos ir vartotojų igūdžių stokos;

11. pritaria Komisijos pasiūlytiems trimis pagrindiniais veiksmams, tačiau mano, kad juos reikia papildyti konkrečiomis priemonėmis, skirtomis naudotojų informuotumui stiprinti, nes būtent tai leis padidinti paklausą rinkoje ir taip padės sustiprinti Europos poziciją pasaulinės konkurencijos sąlygomis, taip pat teisingiau padalyti šios naujos technologijos vystymo atnešamą riziką ir naudą tarp vartotojų ir paslaugų teikėjų. Šios konkrečios priemonės turėtų būti nukreiptos į IT švietimo ir kultūros puoselėjimą;

II. KONKREČIOS PASTABOS IR PASIŪLYMAI

Išspręsti standartų įvairovės problemą

12. pritaria Komisijos pasiūlymui dėl standartizacijos proceso, tačiau kartu apgailestauja, kad Komisija savo pasiūlymo negrindžia tinkama reglamentavimo ir organizacine sistema;

13. mano, kad svarbu užbaigti siūlomą standartizacijos procesą taikant konkrečias priemones, kurios padėtų nuotolinėje kompiuterijoje užtikrinti atpažintį, pavyzdžiui, turint omenyje valdžios institucijų registrų sujungimą;

14. yra susirūpinęs, kad Komisijos pasiūlyme tinkamai neatsižvelgta į viešajame sektoriuje ir rinkoje teikiamas paslaugas, taip pat į paslaugų struktūras ir infrastruktūrą, kurios sukurtos joms teikti;

15. primena, kad viena iš nepakankamo pasitikėjimo nuotoline kompiuterija priežasčių – neregamentuotas duomenų perkeliamumas ir su tuo susiję trūkumai;

16. atkreipia dėmesį į tai, kad standartizavimo ir sertifikavimo srityje reikia konkrečiau apibrėžti, kas ir kaip leis steigti sertifikavimo įstaigas, ir nuspręsti, ar sertifikavimo taisyklės bus nustatomos valstybių narių ar ES lygmeniu;

Parengti saugias ir sąžiningas sutarčių sąlygas

17. laiko svarbiu Komisijos ketinimą reglamentuoti sutartis tarp paslaugų teikėjų ir naudotojų ir nustatyti ribas paslaugų teikėjams, kadangi yra piktnaudžiavimo dominuojančia padėtimi galimybė;

18. atkreipia dėmesį į tai, kad, nors vartotojai pageidauja viena slaptažodžio pateikimo procedūra grindžiamų prietaikų, kad būtų paprasčiau jomis naudotis, toks reikalavimas neturėtų būti tenkinamas taip, kad iškiltų saugumo rizika, ypač finansinių sandorių atveju. Artimiausiu metu šiuos klausimus būtina reglamentuoti;

19. pabrėžia, kad daug kibernetinės erdvės pavojų būtų galima pašalinti įdiegiant veiksmingą atpažinties sistemą, kuri leistų vartotojams aiškiai nustatyti kibernetinėje erdvėje esančių subjektų tapatybę;

20. pabrėžia, kad, nors nuotolinė kompiuterija jau siūlo puikias audiovizualinės kultūros sklaidos galimybes, vis dar neišspręstas autorių teisių ir turinio kopijavimo klausimas;

21. palankiai vertina bendras duomenų apsaugos direktyvas, kadangi šis klausimas yra labai svarbus naudojantis nuotoline kompiuterija. Vis dėlto Komitetas apgailestauja, kad Komisija nenagrinėja e. mokėjimo ir e. sąskaitų, klausimų, kurie visgi yra labai svarbūs naudojantis nuotoline kompiuterija prekyboje;

22. mano, kad reikia išsamiau parengti scenarijus, pagal kuriuos būtų vertinamos per nuotolinę kompiuteriją prieinamos paslaugos, ir kad toks įvertinimas būtų įtrauktas į paslaugų teikimo sutartis;

Europos nuotolinės kompiuterijos partnerystė, tarptautinis dialogas

23. palankiai vertina Europos nuotolinės kompiuterijos partnerystės pasiūlymą;

24. remia tarptautinį dialogą dėl nuotoline kompiuterija grindžiamų paslaugų ir mano, kad svarbu pabrėžti, kad, atsižvelgiant į spartų šio sektoriaus vystymosi tempą, tiek teisiniu, tiek technologiniu požiūriu būtina visuotinai suderinti sukurtas arba šiuo metu rengiamas strategijas;

25. įspėja dėl asmens duomenų apsaugai kylančios rizikos, kai nuotolinės kompiuterijos serveriai yra ne ES;

26. mano, kad Komisija turėtų imtis priemonių, kurios padėtų užtikrinti nacionaliniu, regionų ir, galbūt, vietos lygmeniu esamų arba plėtojamų nuotolinių kompiuterinių duomenų sujungimą ir sąveiką pasinaudojant standartizacijos galimybėmis. Šioje srityje ypatingas dėmesys turėtų būti skiriamas jau minėtų administracinių registrų suderinimui;

27. mano, kad svarbu plėtoti dialogą su standartizacijos įstaigomis (pvz., ISO, Europos telekomunikacijų standartų institutu), kurios taip pat sprendžia nuotolinės kompiuterijos klausimus;

Naudotojų žinių gilinimas

28. palankiai vertina tai, kad Komisija siekia užtikrinti XXI a. lūkesčius atitinkančias viešąsias paslaugas, tačiau pabrėžia, kad ir šioje srityje būtina nedelsiant imtis reikiamų priemonių siekiant įveikti skaitmeninį atotrūkį;

29. atkreipia dėmesį, kad skaitmeninę atskirtį galima įveikti tik vykdant tikslinį švietimą. Iš tiesų, gebėjimas naudotis technologijomis žinių visuomenėje yra žinių ir naujų technologijų sklaidos pagrindas;

30. mano, kad XXI a. europiečiai turi sugebėti įsisavinti esamas technologijas ir veiksmingai jomis naudotis. Geras būdas tai pasiekti būtų, pavyzdžiui, labiau išplėtoti Europos kompiuterio vartotojo pažymėjimo teikiamas galimybes;

31. pabrėžia, kad jau šiuo metu nuotolinė kompiuterija atveria plačias technologines e. mokymosi galimybes. Norint užtikrinti pažangą šioje srityje, reikia išspręsti reglamentavimo ir autorių teisių klausimus;

III. KITOS PASTABOS IR PASIŪLYMAI

32. laikosi nuomonės, kad apibrėžiant viešųjų pirkimų principus Komisija turėtų paremti viešąjį sektorių, tačiau mano, jog svarbu, kad atsiliekančiuose regionuose ši pagalba turėtų neapsiriboti tik kūrimo etapu, o apimti ir naudojimui reikalingą finansavimą;

33. pabrėžia, kad neįmanoma panaudoti nuotolinės kompiuterijos potencialo, jei kartu neplėtojamose bendrosios telekomunikacijos paslaugų rinkos, kuriai kurti būtinos Europos lygmens priemonės mokesčių už tarptinklinio duomenų pasikeitimo paslaugas srityje;

34. mano, kad būtina tiksliai nurodyti administracines paslaugas, kurias privaloma įtraukti į Europos nuotolinę kompiuteriją, pavyzdžiui, atpažinties srityje.

2013 m. balandžio 11 d., Briuselis

*Regionų komiteto
Pirmininkas*

Ramón Luis VALCÁRCEL SISO

Regionų komiteto nuomonė. Decentralizacija Europos Sąjungoje ir vietos bei regionų savivaldos vieta formuojant ir įgyvendinant ES politiką

(2013/C 139/08)

REGIONŲ KOMITETAS

- decentralizaciją suprantą kaip visas politines priemones, stiprinančias subnacionalinio lygmens savivaldos institucijų vaidmenį nacionaliniame ir Europos sprendimų priėmimo procese ir skatinančias centrinės valdžios lygmens galias perduoti vietos ir regionų institucijoms;
- įsitikinęs, kad vietos ir regionų administravimo institucijos tinkamai veiks ir decentralizacija bus veiksminga, jei bus remiamasi subsidiarumo, proporcingumo ir daugiapakopio valdymo principais;
- įsitikinęs, kad subsidiarumas kaip politinis ir teisinis principas yra labai svarbi decentralizacijos varomoji jėga, nes galios suteikiamos tam lygmeniui, kuriuo jos gali būti veiksmingiausiai vykdomos;
- labai atidžiai stebi tai, kad ekonomikos ir finansų krizė daugelyje šalių tapo reformų arba permainų katalizatoriumi: kai kuriose šalyse vietos valdžios institucijos patyrė teritorinės pertvarkos procesą ir iš dalies taip pat gerokai pakito institucinė valdžios sąranga, tačiau šios permainos, deja, ne visada veda link didesnės decentralizacijos;
- atkreipia dėmesį į tai, kad nuoseklus decentralizacijos procesas tik tada bus sėkmingas, jei perdavus galias subnacionalinio lygmens valdžios institucijoms bus skirtos atitinkamos ir pakankamos finansinės lėšos, ir primena, kad tiek Europos vietos savivaldos chartijoje, tiek ir Europos Tarybos regioninės demokratijos gairėse numatytos atitinkamos pasirašiusių valstybių pareigos ir priemonės;
- pabrėžia teigiamą decentralizacijos ir sėkmingos bei tvarios Europos regioninės politikos sąsają ir šiuo požiūriu daro nuorodą į tyrimus, kurie rodo, kad visų pirma sanglaudos politika duoda geresnių rezultatų decentralizuotose valstybėse narėse;
- pabrėžia, kad vietos ir regionų lygmuo turi būti neatsiejama Europos vizijos dalis, nes Europos Sąjungos legitimumas grindžiamas ir subnacionalinio lygmens legitimumu;
- siūlo visiems valdžios lygmenims siekti sinergijos ir rasti ilgalaikį Europos valstybių skolos krizės sprendimą, todėl ragina vietos ir regionų valdžios institucijas lygiomis teisėmis įtraukti rengiant Europos ir nacionalinius reformų planus;

Pranešėjas prof. Franz SCHAUSBERGER (AT / ELP), Zalcburgo žemės atstovas Regionų komitete

Pamatinis dokumentas

I. POLITINĖS REKOMENDACIJOS

REGIONŲ KOMITETAS

Decentralizacijos pranašumai

1. decentralizaciją suprantama kaip visas politines priemones, stiprinančias subnacionalinio lygmens savivaldos institucijų vaidmenį nacionaliniame ir Europos sprendimų priėmimo procese ir skatinančias centrinės valdžios lygmens galias perduoti vietos ir regionų institucijoms;

2. pripažįstama, kad ES valstybės narės neprivalo pasirinkti konkretaus institucinės sąrangos ar decentralizacijos, galių perdavimo ar jų dalijimosi tarp įvairių valdžios tipų modelio, tačiau kartu nurodo, kad ES taip pat gerbia regionų ir (arba) vietos savivaldą, kaip pirmiausia yra nurodyta ES sutarties 4 straipsnio 2 dalyje;

3. nurodo, kad daugelyje politikos sričių decentralizuotas vykdymo lygmuo yra daug veiksmingesnis tiek sąnaudų, tiek ir paslaugų kokybės bei jų artumo piliečiams atžvilgiu;

4. pabrėžia, kaip svarbu, kad Europos piliečiai susitapatintų su savo regionais ir miestais, kurie atlieka labai svarbų vaidmenį visų pirma kaip atsvara vis didėjančiai darbo rinkų ir ekonominių santykių internacionalizacijai, taigi ir anonimiškumui;

5. įsitikinęs, kad decentralizacija ir su ja susijusios regionų ir vietos institucijos iš esmės prisideda šalinant esamus ekonominius ir socialinius Europos regionų skirtumus ir kartu švelninant pasekmes, kurias sukelia masiškas gyventojų persikėlimas iš neturtingų kaimiškųjų regionų į miestų aglomeracijas, taip pat mažinant darbo rinką paralyžiuojančią emigraciją iš vienos valstybės narės į kitą;

6. dėkoja Europos Tarybos Vietos ir regionų savivaldos kongresui, taip pat įvairių interesų grupėms už konsultacijų metu pateiktą nuomonę;

Pagrindinė RK atsakomybė stebėti decentralizaciją

7. patvirtina, kad jam, subnacionalinės (t. y. vietos ir regionų) valdžios institucijų atstovui ES teisėkūros ir sprendimų priėmimo procese, tenka atsakomybė stebėti, kaip laikomasi subsidiarumo principo, ir kad jis yra labai suinteresuotas reguliariai vertinti decentralizacijos Europos Sąjungoje ir plėtros šalyse padėtį;

8. nurodo, kad neseniai priimtoje nuomonėje „Daugiapakopio valdymo kultūros kūrimas Europoje: RK baltosios knygos poveikio stebėseną“ patvirtino ketinimą atidžiai stebėti decentralizacijos procesą valstybėse narėse ir plėtros procese dalyvaujančiose šalyse;

9. mano, kad jo vaidmenį sustiprina tai, kad Europos vietos ir regionų savivaldos taryba ir Europos Tarybos Vietos ir regionų savivaldos kongresas šiuo klausimu sistemingai dirba; ketina abiejų organizacijų veiklos rezultatus panaudoti savo darbe;

10. primena, kad paskutinė Regionų komiteto nuomonė šia tema buvo parengta 2005 m. liepos 7 d., o per tą laiką ES įvyko daug svarbių institucinių, politinių ir teisinių permainų decentralizacijos srityje;

Decentralizacijos raida Europoje nuo 2005 m. kai buvo parengta paskutinė nuomonė šiuo klausimu

11. pažymi, kad 2009 m. Lisabonos sutartimi buvo sustiprintas subsidiarumo principas, sutartyje įtvirtinta regionų ir vietos savivaldybių tapatybė ir sustiprintas RK, o tai savo ruožtu ne vieną valstybę narę paskatino įgyvendinti arba planuoti institucines reformas decentralizacijai arba vietos ir regionų lygmeniui stiprinti;

12. nurodo, kad apskritai pastaraisiais metais daugelyje valstybių decentralizacija stiprėjo; tačiau labai susirūpinęs dėl priešingų tendencijų, pastebimų kai kuriose valstybėse narėse, kuriose buvo gerokai apribotas vietos ir regionų valdžios institucijų finansinis savarankiškumas arba savivaldos teisė vietos lygmeniu;

13. tačiau taip pat pažymi, kad 2009 m. kilusi finansų ir ekonomikos krizė ir dėl jos 2010 m. prasidėjusi valstybės skolos krizė turėjo neigiamo poveikio decentralizacijos stiprinimo procesui ir kad pasikeitė nacionalinių valstybių ir Europos institucijų santykiai, turėję įtakos ir subnacionaliniam lygmeniui;

14. šiuo požiūriu nurodo esąs patenkintas, kad daugiapakopis valdymas – visų pirma RK iniciatyva – buvo įtrauktas į Europos politinius debatus, nes tai irgi gali padėti pasipriešinti galimoms neigiamoms tendencijoms decentralizacijos srityje;

15. mano, kad reikia atkreipti dėmesį į tai, kad kai kuriose 2004 m. į ES įstojusiose valstybėse narėse vykstantis pertvarkos procesas decentralizacijos srityje dar nebaigtas, todėl supranta, kad kai kurioms iš šių šalių ir Rytų partnerystės valstybėms tenka itin dideli iššūkiai, siekiant ir ateityje užtikrinti klestinį socialinį ir ekonominį vystymąsi;

16. pastebi, jog paskutiniai plėtros etapai parodė, kad vietos ir regionų valdžios institucijos nepakankamai įtraukiamos į integracijos procesą ir kad tiek nacionalinėms vyriausybėms, tiek Europos institucijoms tenka įveikti didelius iššūkius ir problemas įgyvendinant ES politiką ir būtinas reformas, kurios galiausiai daro poveikį piliečiams;

17. džiaugiasi, kad nuo to laiko, kai 1985 m. Europos Taryba patvirtino Europos vietos savivaldos chartiją, didžioji dauguma Europos Tarybos narių ir visos ES valstybės narės ratifikavo šią chartiją, kuria siekiama užtikrinti ir sustiprinti vietos savivaldą Europoje būtent remiantis demokratijos, artumo piliečiams ir decentralizacijos principais;

18. palankiai vertino ir rėmė Europos Tarybos iniciatyvą dėl Europos regioninės demokratijos chartijos ir 2008 m. kongreso pateiktą projektą, kuriuo siekiama išdėstyti svarbiausius regioninės demokratijos Europoje principus, ir labai apgailestauja, kad šiai iniciatyvai pasipriešino keletas Europos Tarybos narių, tačiau vertina, kad 2009 m. už vietos ir regionų valdymą atsakingi ministrai bent jau priėmė rekomendacijas dėl regioninės demokratijos;

Decentralizacija ir finansų krizė

19. labai atidžiai stebi tai, kad dėl dabartinės finansų ir ekonomikos krizės padarinių galių pasidalijimui, ypač fiskalinei decentralizacijai taip pat skiriama vis daugiau dėmesio viešosiose diskusijose ne tik nacionaliniu, bet ir Europos lygmeniu, nes dažnai klaidingai manoma, kad subnacionalinės valdžios elgesys gali būti vienas veiksnių, trukdančių centrinės valdžios lygmeniui pasiekti biudžeto tikslus, nepaisant pagrindinės nacionalinių valstybių atsakomybės už krizę;

20. susirūpinęs, kad 2009 m. kilusi finansų krizė išsiplėtė į valstybės skolos krizę, kuri kelia didelį pavojų realiajai ekonomikai miestuose ir regionuose ir kuri taip pat daro neigiamą poveikį valstybių narių socialinei struktūrai;

21. Regionų komitetas nerimauja dėl vietos ir regionų autonomijos kai kuriose Europos šalyse turint omenyje pradėtas vykdyti vietos valdžios racionalizavimo ir didesnio tvarumo užtikrinimo reformas. Daugelyje valstybių narių dabartinėmis ekonomikos ir finansų krizės sąlygomis dominuoja ekonominiai kriterijai, kurie pažeidžia demokratinius vietos ir regionų autonomijos pagrindus ir jai smarkiai kenkia;

22. visiškai nesutinka su tuo, kad kai kuriose valstybėse narėse prisidengiant ekonomikos ir skolos krizei bei visoje Europoje būtinomis taupymo priemonėmis dar labiau centralizuojamos galios, vykdoma decentralizacija neskiriant atitinkamų finansinių išteklių, supaprastinamos, mažinamos ar net panaikinamos subnacionalinės struktūros, nes tai galiausiai susilpnins regioninę ir vietos demokratiją – ši tendencija grindžiama klaidinga prielaida, kad perleidus viešąsias paslaugas centrinės valdžios lygmeniui jų teikimas taps ekonomiškai efektyvesnis;

23. priešingai, mano, kad vietos ir regionų valdžios institucijos būdamos arčiausiai piliečių žino jų poreikius ir krizės laikotarpiu gali juos lengviau nustatyti ir patenkinti;

24. ryžtingai pasisako prieš tokią politiką, nes ji prieštarauja Europos subsidarumo principui, kuriuo remiantis politiniai ir reguliavimo sprendimai turi būti priimami labiausiai tikslams pasiekti tinkamu lygmeniu ir kuo arčiau piliečių;

25. pastebi analogiškas permainas ne tik ES narystei besirengiančiose šalyse, bet ir Europos kaimyninėse šalyse;

26. turi konstatuoti, kad remiantis ekonominiais argumentais, tačiau ne visada atlikus pakankamai tyrimų ir analizių, savivaldybių sujungimas labai dažnai būdavo pristatomas kaip priemonė sąnaudoms sumažinti finansų ir skolos krizės sąlygomis; tačiau taip pat pripažįsta, kad kai kuriuose regionuose savivaldybių sujungimas gali būti naudinga strategija, pavyzdžiui, dėl demografinių pokyčių;

27. pasisako už tai, kad svarstant tokią galimybę būtų atsižvelgta į dėl to galintį sumažėti artumą piliečiams ir vietos demokratiją ir prioritetas būtų teikiamas tarpvalstybinio vietos ir regionų valdžios institucijų bendradarbiavimo ir savivaldybių bendradarbiavimo galimybėms siekiant sumažinti sąnaudas. Galimybė panaikinti savivaldybes jas sujungiant turėtų būti svarstoma labai nuodugniai – pavyzdžiui, dėl demografinių pokyčių regionuose tai galėtų būti tikslinga priemonė; turėdamas omenyje savivaldybių bendradarbiavimą nuogąstauja dėl ES Komisijos siekių nuostatomis, kurios peržengia ETT praktikos ribas, apsunkinti bendrą užduočių vykdymą bendradarbiaujančioms savivaldybėms;

28. šiuo požiūriu pabrėžia savivaldybių partnerysčių, Europos miestų ir regionų tinklų, Europos dvišalių ir daugiašalių teritorinio bendradarbiavimo programų svarbą ir teigiamą vaidmenį, kurį atlieka Europos teritorinio bendradarbiavimo grupės (ETBG) palengvindamos regionų ir vietos savivaldybių bendradarbiavimą su tuo susijusiuose visuotinės svarbos paslaugų ir transporto ar aplinkos apsaugos sektoriuose;

Dabartinė decentralizacijos padėtis Europoje ⁽¹⁾

29. remdamasis naujausiais pranešimais nurodo, kad iš 27 ES valstybių narių oficialiai trys turi federacinę sistemą, viena yra pusiau federacinė valstybė, likusios gali būti apibūdinamos kaip įvairaus pobūdžio unitarinės valstybės, o kai kurioms, nepaisant jų oficialiai unitarinės struktūros, būdinga heterogeninė teritorijų sąranga (asimetrinė sistema); pažymi, kad vienuolika valstybių narių turi tik vieną subnacionalinį lygmenį, devynios turi du ir septynios valstybės narės tris subnacionalinius lygmenis;

30. labai atidžiai stebi tai, kad ekonomikos ir finansų krizė daugelyje šalių tapo reformų arba permainų katalizatoriumi: kai kuriose šalyse vietos valdžios institucijos patyrė teritorinės pertvarkos procesą ir iš dalies taip pat gerokai pakito institucinė valdžios sąranga, tačiau šios permamos, deja, ne visada veda link didesnės decentralizacijos;

31. atkreipia dėmesį į RK užsakytą tyrimą apie tai, kokia yra dabartinė decentralizacijos padėtis ir galių pasidalijimas valstybės narėse;

Vietos ir regionų savivaldos organizavimo principai

32. įsitikinęs, kad vietos ir regionų administravimo institucijos tinkamai veiks ir decentralizacija bus veiksminga, jei bus remiamasi subsidiarumo, proporcingumo ir daugiapakopio valdymo principais;

33. mano, jog ypač svarbu, kad vietos savivaldybės ir regionai būtų valdomi ir administruojami demokratiškai išrinktų ir visapusiškai reprezentatyvių organų, kurie būtų atskaitingi piliečiams. Būtent šis politikos artumas piliečiams parodo vietos ir regioninės demokratijos pridėtinę vertę, nes geras valdymas ir skaidrumas didina vietos ir regionų institucijų legitimumą ir atsakomybę bei pasitikėjimą jomis;

34. mano, jog būtina, kad sprendimai vykdyti reformas, kurių tikslas yra galių ir finansinių išteklių decentralizacija, turėtų atitikti konkrečius piliečių bei vietos ir regionų bendruomenių lūkesčius ir poreikius; tačiau taip pat pripažįsta, kad laikantis konkrečios valstybės narės konstitucijos būtų galima skelbti referendumus tais atvejais, kai reikia priimti itin svarbias priemones;

35. su pasitenkinimu konstatuoja, kad Europos integracija svariai prisidėjo prie regionų ir vietos decentralizacijos proceso. ES plėtros procese dalyvaujančioms šalims ir Rytų partnerystės šalims jose vykstantis arba šiuo metu svarstomas decentralizacijos procesas gali padėti lengviau ir greičiau prisitaikyti prie ES *acquis* ir galiausiai geriau įvykdyti ES narystės įsipareigojimus;

36. be to, atkreipia dėmesį į tai, kad vietos ir regioninė demokratija netiesiogiai pripažįstama ES sutartyse (ES sutarties 10 straipsnis, SESV 20 straipsnio 2 dalis ir ES pagrindinių teisių chartijos 40 straipsnis), o tai rodo, kad ES, nepriklausomai nuo jos principinio neutralumo valstybių narių institucinės sąrangos atžvilgiu, vietos ir regioninę demokratiją laiko vienu jos pačios legitimumo ramsčių;

37. šiuo požiūriu ragina visas to dar nenumačiusias ES valstybes nares sukurti atitinkamą teisinį pagrindą, kad būtų galima jų subnacionalinio lygmens valdžios institucijas įtvirtinti kuo svarbesniuose įstatymuose (galbūt net konstitucijoje);

⁽¹⁾ Šioje dalyje panaudota informacija iš naujausio pranešimo apie viešuosius finansus subnacionaliniu lygmeniu ES, kurį parengė Europos savivaldybių ir regionų taryba ir *Dexia Crédit Local*, taip pat iš Europos Komisijos pranešimo apie viešuosius finansus ekonominiame ir pinigų sąjungoje.

38. atkreipia dėmesį į tai, kad siekiama sukurti ne grynai statistinius regioninius vienetų, o subnacionalinius politinės ir administracinės savivaldos lygmenis, nes jais galima daug geriau įgyvendinti ES patvirtintas priemones ir teisės aktus;

39. pritaria nuomonei, kurią remia ir Europos Tarybos Vietos ir regionų savivaldos kongresas, kad Europos šalyse nustatant decentralizuotų vienetų skaičių turėtų būti atsižvelgiama į atitinkamos šalies geografinį dydį, ir atkreipia dėmesį į 2012 m. *Arco Latino* asociacijos parengtą vadinamąjį Salerno manifestą, kuriame pateikta daug vertingų rekomendacijų dėl tarpinių administracinių lygmenų plėtros ateityje;

40. pasisako už tai, kad decentralizacija, kuri pagal ES šūkį „Suvienyti įvairovėje“ yra svarbus kultūrų įvairovės skatinimo veiksnys, turi būti remiama Europos institucijų. Be to, ši parama būtina ir siekiant sustiprinti vietos ir regionų valdžios institucijų suvokimą, kad jos taip yra Europos valdžios institucijos;

41. atsižvelgdamas į tai nurodo, kad reikia išskirti šiuos decentralizuoto valdymo ir administravimo struktūrų pranašumus: geresnis piliečių poreikių ir pageidavimų suvokimas, politikos, galinčios skatinti tvarų ir konkurencingą augimą (bendras) formavimas, tvirtas ekonominis valdymas ir investicijos vietos ir regionų lygmeniu, savarankiškumo didinimas ir vietos bei regioninės demokratijos stiprinimas;

42. dar kartą pabrėžia, kad pagal gero valdymo ir geresnio reguliavimo principus regionų ir vietos valdžios institucijos, taip pat subnacionaliniu lygmeniu už ES politikos įgyvendinimą atsakingos institucijos turėtų būti kuo anksčiau, aktyviau ir veiksmingiau įtraukiamos į ES politikos formavimą ir teisės aktų rengimą bei įgyvendinimą;

43. šiuo požiūriu mano, kad veiksmingas Europos Komisijos ir Regionų komiteto bendradarbiavimo susitarimo įgyvendinimas, yra svarbi ir privaloma priemonė, kaip tai padaryti;

44. todėl dar kartą ragina valstybes nares, kuriose regionų valdžios institucijos turi įstatymų leidimo galias, sukurti būtinus mechanizmus, sudarančius regionų valdžios institucijoms galimybę dalyvauti ES sprendimų priėmimo procesuose joms rūpimais klausimais. Tai turėtų būti taikoma ne tik regioniniams parlamentams, kurie turėtų imtis veiksmų pagal išankstinio įspėjimo dėl subsidiarumo principo nesilaikymo mechanizmą, bet taip pat ir regionų vyriausybėms, kurios turėtų būti įtrauktos į nacionalinės pozicijos Taryboje rengimą arba į nacionalinių delegacijų sudėtį;

Daugiapakopis valdymas ir efektyvios bei tinkamai veikiančios vietos ir regionų savivaldos ir deramo subsidiarumo principo taikymo sąsaja

45. primena, kad daugiapakopis valdymas užtikrina visų valdymo ir administravimo lygmenų bendradarbiavimą vykdant savo galias ir priimant sprendimus, o subsidiarumas ir daugiapakopis valdymas yra neatsiejami nuo stiprios vietos ir regionų savivaldos;

46. taip pat primena, kad Lisabonos sutartyje pirmą kartą aiškiai pabrėžiama, kad subsidiarumo principas taikytinas visam valdymo ir administravimo spektrui ES, t.y. Europos, nacionaliniu, vietos ir regionų lygmenimis. Subsidiarumo ir proporcingumo principų paisymas yra būtina sąlyga, kad daugiapakopis valdymas veiktų praktikoje;

47. įsitikinęs, kad subsidiarumas kaip politinis ir teisinis principas yra labai svarbi decentralizacijos varomoji jėga, nes galios suteikiamos tam lygmeniui, kuriuo jos gali būti veiksmingiausios vykdomos;

48. ketina tęsti savo bendradarbiavimą su Europos Tarybos Vietos ir regionų savivaldos kongresu, norėdamas stebėti, kaip taikoma Europos vietos savivaldos chartija, ir sekti esamą vietos ir regioninės demokratijos padėtį ES valstybėse narėse ir šalyse kandidatėse;

49. pakartoja savo ketinimą parengti Europos Sąjungos daugiapakopio valdymo chartiją ir tęsti jau pradėtą su tuo susijusį darbą ⁽²⁾;

Finansinė decentralizacija

50. su pasitenkinimu pažymi, kad naujausia Europos Komisijos ataskaita dėl viešųjų finansų ekonominėje ir pinigų sąjungoje ⁽³⁾ rodo, kad ES valstybėse narėse stiprėja fiskalinės decentralizacijos tendencijos ir didėja vietos ar regioninės svarbos išlaidų ir pajamų dalis. Ataskaitoje pabrėžiama, kad nuosavi ištekliai, t. y. savarankiškai surinkti subnacionaliniai mokesčiai ar rinkliavos, yra efektyvesnės finansavimo priemonės nei centrinės vyriausybės pervedimai, tačiau subnacionaliniai mokesčiai ir rinkliavos taikomi mažiau nei 50 proc. atvejų ir šis skaičius nuo 1995 m. nedidėjo;

51. atkreipia dėmesį į tai, kad nuoseklus decentralizacijos procesas tik tada bus sėkmingas, jei perdavus galias subnacionalinio lygmens valdžios institucijoms bus skirtos atitinkamos ir pakankamos finansinės lėšos, ir primena, kad tiek Europos vietos savivaldos chartijoje, tiek ir Europos Tarybos regioninės demokratijos gairėse numatytos atitinkamos pasirašiusių valstybių pareigos ir priemonės;

⁽²⁾ Žr. nuomones CdR 89/2009 fin ir 273/2011 fin.

⁽³⁾ http://ec.europa.eu/economy_finance/publications/european_economy/2012/public-finance-in-emu-2012_en.htm (anglų kalba).

52. šiuo požiūriu išsako kritišką nuomonę dėl naujausių permainų kai kuriose valstybėse narėse, kuriose perkėlus galias nebuvo skirti atitinkami finansiniai ištekliai arba nesuteikta kompetencija rinkti finansines įplaukas, dėl to vietos ir regionų savivalda tampa neveiksminga ir tai savo ruožtu tampa dings-timi centralizuoti valdžią;

53. atkreipia dėmesį į tai, kad decentralizacija pati savaime neskatina subnacionalinių valdžios institucijų nevaržomai leisti pinigų, tai veikiau skatina netinkamai įgyvendinamos decentralizacijos priemonės, kurios nesiejamos su fiskaline decentralizacija;

54. dar kartą cituoja Europos Komisijos ataskaitą dėl viešųjų finansų ekonominėje ir pinigų sąjungoje, kurioje nurodyta, kad regionai, kurių didžiąją finansavimo dalį sudaro nuosavi ištekliai, atsakingiau elgiasi su turimomis finansinėmis lėšomis ir galiausiai jų viešasis biudžetas yra tvirtesnis; todėl ragina valstybes nares lėšų pervedimus kiek įmanoma pakeisti nuosavaus finansiniais ištekliais;

55. taip pat susirūpinęs pripažįsta, kad dėl rizikingų finansinių spekuliacijų daugelį regionų ir savivaldybių slegia dideli finansiniai sunkumai, ir ragina parengti tinkamas priemones ir strategijas, skirtas tokiems atvejams;

56. ragina Europos Komisiją, įgyvendinant ES bendrai finansuojamus projektus, kuriais siekiama konkrečių tikslų, pavyzdžiui, strategijos „Europa 2020“ tikslų, aiškiau apibrėžti teisinį pagrindą, kad būtų galima rasti pusiausvyrą tarp iš vietos ir regionų valdžios institucijų biudžeto skiriamų bendram finansavimui reikalingų lėšų ir valstybės biudžeto deficito apskaičiavimo;

57. pabrėžia teigiamą decentralizacijos ir sėkmingos bei tvarios Europos regioninės politikos sąsają ir šiuo požiūriu daro nuorodą į tyrimus, kurie rodo, kad visų pirma sanglaudos politika duoda geresnių rezultatų decentralizuotose valstybėse narėse;

58. kartu atkreipia dėmesį į tai, kad ypač centralizuotos valdžios valstybėse narėse, kurių visi regionai gali gauti paramą pagal pirmą tikslą, sanglaudos politika įgyvendinama neveiksmingai, nes centralizuotos administravimo institucijos dažnai nėra susipažinusios su regioninėmis atskirų projektų problemomis ir sunkumais, todėl pasisako už tai, kad ateityje atskiri fondai valstybėse narėse būtų valdomi įtraukiant subnacionalinius lygmenis;

Decentralizacija ir nepriklausomybės siekiai

59. įsitikinęs, kad tinkamai vykdoma decentralizacija gali iš esmės padidinti piliečių pasitenkinimą regionuose ir vietos

valdžios institucijų teritorijose ir tokiu būdu sustiprinti visą valstybę;

60. kita vertus, yra įsitikinęs, kad ilgalaikis tikro skirtingų valdymo lygmenų dialogo nevykdymas, ir nuolatinis nesugebėjimas atsižvelgti į regionų pageidavimus ir reikalus, susijusius su galių decentralizavimu bei finansiniais ištekliais, gali pastūmėti regionus reikalauti savarankiškumo ir ypatingais atvejais – regiono atsiskyrimo; šiuo klausimu primena, kad nuoseklus ir darnus subsidiarumo ir proporcingumo principų taikymas ir pripažinimas Europos lygmeniu yra geriausia sistema visų lygmenų teisėtiems interesams užtikrinti;

61. atidžiai stebi pastaruoju metu suaktyvėjusius judėjimus dėl nepriklausomybės ES valstybių narių ir narystės siekiančių šalių regionuose, taip pat šių judėjimų priežastis, kurios istoriniu, politiniu ir ekonominiu požiūriu yra labai skirtingos;

62. šiomis aplinkybėmis ragina ištirti šių judėjimų priežastis, kad būtų galima išsiaiškinti ir suprasti jų akstinus ir motyvus ir tokiu būdu rasti nuoseklius, taikius sprendimus visoms suinteresuotoms ir dalyvaujančioms šalims;

63. aiškiai nurodo, kad pagal ES sutarties 4 straipsnio 2 dalį regiono raida nepriklausomybės link turi būti iš esmės vertinama kaip atitinkamos valstybės vidaus reikalas;

64. primena, kad tuo atveju, jei regionas taptų nepriklausomas ir norėtų įstoti į ES, jis turėtų Tarybai pateikti oficialią paraišką dėl narystės ir laikytis ES sutarties 49 straipsnyje nustatytos tvarkos, kaip ir bet kuri kita valstybė, norinti tapti ES valstybe nare;

Būsimos Europos vizijos

65. su didžiausiu susidomėjimu dalyvauja neseniai prasidėjusioje diskusijoje apie įvairias būsimos Europos vizijas; tikisi, kad subnacionaliniai lygmenys nuo pat pradžios bus įtraukti į šį svarstymų procesą, ir tai vertina kaip svarbų iššūkį savo paties veikloje;

66. pabrėžia, kad vietos ir regionų lygmuo turi būti neatsiejama Europos vizijos dalis, nes Europos Sąjungos legitimumas grindžiamas ir subnacionalinio lygmens legitimumu;

67. mano, kad būtina surengti konventą šiomis temomis; pasirengęs suformuluoti ir pateikti savo mintis apie būsimą ES, siekdamas, kad naujose sutartyse būtų dar daugiau galimybių tvirčiau pripažinti vietos ir regioninę demokratiją;

68. siekiant šio tikslo rekomenduoja apsvarstyti, koku mastu decentralizacija su veiksminga vietos ir galbūt regionų savivalda galėtų būti viena iš narystės ES sąlygų;

Rekomendacijos

69. rekomenduoja Europos institucijoms aktyviau dalyvauti dialoge su vietos ir regionų valdžios institucijomis siekiant tiesioginio regionų, miestų, savivaldybių ir Europos Sąjungos organų bendradarbiavimo;

70. siūlo visiems valdžios lygmenims siekti sinergijos ir rasti ilgalaikį Europos valstybių skolos krizės sprendimą, todėl ragina vietos ir regionų valdžios institucijas lygiomis teisėmis įtraukti rengiant Europos ir nacionalinius reformų planus;

71. kviečia valstybes nares teritorinę reorganizaciją arba būsimas vietos valdžios reformas vykdyti kruopščiai, gerai apvarsčius ir suplanavus, taip pat atsižvelgiant į Vietos savivaldos chartiją ir Europos regioninės demokratijos gaires, kurios užtikrina ir stiprina vietos savivaldą, grindžiamą demokratijos, artumo ir decentralizacijos principais;

72. siūlo sėkmingai veikiančių regionų ir vietos savivaldybių geriausios praktikos pavyzdžiams teikti daugiau svarbos, kad visų pirma centralizuotos valdžios šalyse būtų galima paskatinti diskusijas ir parodyti geriausius pavyzdžius, kokių pranašumų suteikia decentralizacija;

73. prašo Europos Komisijos dar labiau nei iki šiol remti tikslingas programas regionų ir vietos administravimo institucijų darbuotojams mokytis, kad jie galėtų rengti projektus paramai gauti, ir atkreipti dėmesį į tai, kad ES parama būtų skirstoma pagal objektyvius kriterijus, o ne politines užgaidas;

74. dar kartą kreipiasi į Europos Komisiją prašydamas į rengiamas metines pažangos ataskaitas įtraukti atskirą skyrių apie atitinkamos narystės siekiančios šalies vietos ir regionų savivaldos padėtį;

75. palankiai vertina, kad metinėje 2012 m. Komisijos ataskaitoje dėl viešųjų finansų ekonominėje ir pinigų sąjungoje pirmą kartą įtrauktas skyrius apie fiskalinę decentralizaciją ir apie vietos ir regionų finansinę padėtį, taip pat apie valstybėse narėse fiskalinės decentralizacijos srityje vykdomas reformas, ir skatina Europos Komisiją šiuos duomenis rinkti kiekvienais metais, kad būtų galima stebėti viešuosius subnacionalinio lygmens finansus;

76. siūlo jau minėtą tyrimą apie decentralizacijos ir galių pasidalijimo valstybėse narėse padėti papildyti duomenimis apie sąsają tarp galių decentralizacijos ir skiriamų finansinių išteklių vykdant fiskalinę decentralizaciją bei pabrėžia šios priemonės naudą stebint, ar teisingai taikomas subsidiarumo principas.

2013 m. balandžio 12 d., Briuselis

*Regionų komiteto
Pirmininkas*

Ramón Luis VALCÁRCEL SISO

Regionų komiteto nuomonė. ES tarptautinio bendradarbiavimo mokslinių tyrimų ir inovacijų srityje stiprinimas ir koncentravimas

(2013/C 139/09)

REGIONŲ KOMITETAS

- atkreipia dėmesį į tai, kad vietos ir regionų valdžios institucijos turi atlikti svarbų vaidmenį Europos mokslinių tyrimų erdvėje (EMTE). Regionai ir miestai savo teritorijose suburia pagrindinius inovacijų trikampio dalyvius – įvairius mokslo bendruomenės, universitetų, mokslinių tyrimų atstovus ir keletą ekonominės ir pramonės srities bendruomenių iš skirtingų inovacijų vertės grandinių ir vertės tinklų. Tai svarbūs regioninių mokslinių tyrimų ir inovacijų strategijų kūrėjai, kuriantys tinkamas pamatines sąlygas novatoriškai aplinkai;
- palankiai vertina aiškią komunikato nuorodą į septintosios bendrosios programos specialiosios programos „Pajėgumai“ priemonių regioninį ir tarptautinį pobūdį ir ragina kitą programavimo laikotarpį užtikrinti didesnę tarptautinio bendradarbiavimo mokslinių tyrimų srityje matomumą, atsižvelgiant į teigiamą programos „Žinių regionai“ patirtį ir ją susiejant su būsimomis EMTE-NET iniciatyvomis;
- pabrėžia, kad tarptautinis bendradarbiavimas turi remtis bendrais mokslinių tyrimų sąžiningumo, lyčių aspekto, įmonių socialinės atsakomybės, laisvos prieigos ir intelektinės nuosavybės principais. Neturi būti pamirštas ir klimato ir aplinkos aspektas, kuris lemia „tvarų vystymąsi“;
- pabrėžia regioninę mokslinių tyrimų infrastruktūros, įskaitant e. infrastruktūrą, svarbą ir didelę (galimą) naudą. Infrastruktūra suteikia galimybes (didelio efektyvumo informatikos ir ryšių išteklius, nuotolines priemones ir duomenis), būtinas vykdyti pasaulinio masto bendradarbiavimą mokslinių tyrimų ir inovacijų srityje, nepaisant šalies ir geografinės padėties.

Pranešėjas

Markku MARKKULA (FI/ELP), Espo miesto tarybos narys

Pamatinis dokumentas

Komisijos komunikatas Tarybai, Europos Parlamentui, Europos ekonomikos ir socialinių reikalų komitetui ir Regionų komitetui „ES tarptautinio bendradarbiavimo mokslinių tyrimų ir inovacijų srityje stiprinimas ir koncentravimas. Strateginis požiūris“

COM(2012) 497 final

I. POLITINĖS REKOMENDACIJOS**REGIONŲ KOMITETAS****Aktualumas vietos ir regionų valdžios institucijoms ir RK**

1. atkreipia dėmesį į tai, kad vietos ir regionų valdžios institucijos turi atlikti svarbų vaidmenį Europos mokslinių tyrimų erdvėje (EMTE). Regionai ir miestai savo teritorijose suburia pagrindinius inovacijų trikampio dalyvius – įvairius mokslo bendruomenės, universitetų, mokslinių tyrimų atstovus ir keletą ekonominės ir pramonės srities bendruomenių iš skirtingų inovacijų vertės grandinių ir vertės tinklų. Tai svarbūs regioninių mokslinių tyrimų ir inovacijų strategijų kūrėjai, kuriantys tinkamas pamatines sąlygas novatoriškai aplinkai. Jie atlieka svarbų vaidmenį regione formuodami novatoriškumui ir naujų verslumo galimybių paieškai palankią aplinką. Be to, dažnai regionų ir vietos administracijos turi įstatymų leidžiamąją galią ir administruoja moksliniams tyrimams, inovacijoms ir internacionalizavimui skirtus finansinius išteklius;

2. vietos ir regionų valdžios institucijos yra svarbūs suinteresuotieji subjektai ne tik tarptautinio bendradarbiavimo srityje, bet ir koordinuojant mokslinių tyrimų ir inovacijų veiklą. Jų politika daro didelį poveikį vystant mokslinių tyrimų infrastruktūrą ir kuriant novatorišką aplinką (universitetai, technologijų centrai, verslo inkubatoriai, mokslo parkai ir rizikos kapitalui palankios sąlygos), kuri gali pritraukti mokslininkus ir novatorius ir sudaryti būtinas realias sąlygas stabiliam intelektinio kapitalo augimui.

Bendrosios pastabos

3. pripažįsta, kad komunikatas atitinka subsidiarumo principą, t. y. siūlomų priemonių tikslų valstybės narės negali iki galo pasiekti pačios laikydamosi savo nacionalinių konstitucinių nuostatų, o ES lygmens veiksmai gali atnešti akivaizdžią naudą. Kad tarptautinių mokslinių tyrimų ir inovacijų veikla padarytų didžiausią poveikį ir sykiu būtų išvengta brangiai kainuojančio pastangų skaidymo, Sąjunga turėtų ne tik atverti „Horizontą 2020“, bet ir papildomai numatyti tikslinių veiksmų, kurie užtikrintų optimalų mastą ir apimtį;

4. primena, kad tarptautinis žinių ir inovacijų vaidmuo pasauliniuose vertės tinkluose vis didėja ir pritaria, kad labai svarbu mąstyti globaliai, o veikti – vietos mastu;

5. primena, kad strategijoje „Europa 2020“ pabrėžiama mokslinių tyrimų inovacijų svarba skatinant pažangų, tvarų ir integracinį augimą. „Inovacijų sąjungoje“, kuri yra strategijos „Europa 2020“ dalis, atkreipiamas dėmesys į svarbų tarptautinio bendradarbiavimo vaidmenį išnaudojant Europos inovacijų potencialą;

6. pabrėžia, kad tarptautinis bendradarbiavimas yra labai svarbus įgyvendinant EMTE ir jos penkias pagrindines sritis;

7. palankiai vertina aiškią komunikato nuorodą į septintosios bendrosios programos specialiosios programos „Pajėgumai“ priemonių regioninį ir tarptautinį pobūdį ir ragina kitą programavimo laikotarpį užtikrinti didesnę tarptautinio bendradarbiavimo mokslinių tyrimų srityje matomumą, atsižvelgiant į teigiamą programos „Žinių regionai“ patirtį ir ją susiejant su būsimois EMTE-NET iniciatyvomis;

8. remia plataus užmojo biudžetą, skirtą programai „Horizontas 2020“, ir primena, kad būtina sinergija su kitomis finansinėmis priemonėmis, susijusiomis su internacionalizavimu. Bus svarbios tinkamos „Horizontas 2020“ priemonės bendradarbiavimui su ES nepriklausančiomis šalimis;

9. palankiai vertina visapusiškas Europos Komisijos pastangas rengiant aiškas, glaustas ir išsamias nuostatas, kuriomis bus remiamasi Europoje ieškant strategiškesnio požiūrio į glaudesnę tarptautinę bendradarbiavimą mokslinių tyrimų ir inovacijų srityje;

10. teigiamai vertina komunikate pateiktą gerai struktūruotą ir glaustą tarptautinio mokslinio bendradarbiavimo instrumentų ir (potencialių) partnerių apžvalgą;

11. pabrėžia, kad tarptautinis bendradarbiavimas visuomet turi suteikti pridėtinę vertę ES;

12. pabrėžia, kad tarptautinis bendradarbiavimas turi remtis bendrais mokslinių tyrimų sąžiningumo, lyčių aspekto, įmonių socialinės atsakomybės, laisvos prieigos ir intelektualinės nuosavybės principais. Neturi būti pamirštas ir klimato ir aplinkos aspektas, kuris lemia „tvarų vystymąsi“;

13. išskiria tris komunikate nurodytus visaapimančius regioninės svarbos aspektus, t. y. mokslinių tyrimų diplomatiją, pažangiąją specializaciją ir mokslinių tyrimų infrastruktūrą.

Būtina mokslinių tyrimų, technologijų plėtros ir inovacijų pridėtinė vertė

14. įsitikinęs, kad jeigu daugybė valstybių narių ir regionų siūlomų iniciatyvų nebus koordinuojamos su kitomis valstybėmis narėmis, kartais atsiras tokių iniciatyvų, kurios nebus tarpusavyje susijusios ir nepadės užtikrinti būtinos kritinės masės. Todėl svarbu užtikrinti tinkamą Europos mokslinių tyrimų ir inovacijų darbotvarkės bei nacionalinių ir regioninių inovacijų strategijų koordinavimą;

15. pripažįsta, kad būtina toliau derinti pavienių valstybių narių veiklą tarptautinio bendradarbiavimo srityje, ir, esant tokioms aplinkybėms, bendradarbiavimas su regionais gali duoti pridėtinės vertės. Patys regionai ir miestai turi būti suinteresuoti konkrečiai paremti EMTE ir, pasinaudodami savo vieni-jančiu vaidmeniu „trigubo sraigo“ struktūroje, padėti sukurti pamatines sąlygas pritraukti tarptautines investicijas į mokslinius tyrimus ir privilioti kompetentingus užsienio mokslininkus;

16. Europa, norėdama tapti svarbiu veikėju pasaulio arenoje, didžiausią dėmesį turi skirti novatoriškų sprendimų, kurie padėtų spręsti visuomenei kylančias problemas, paieškai. Todėl Regionų komitetas pabrėžia, kad svarbu laikytis į rinką ir į paklausą orientuoto požiūrio bei didelį dėmesį skirti esminiam MVĮ vaidmeniui mokslinių tyrimus (tarptautinius) paverčiant prietaikomis ir užtikrinant jų tiekimą į rinką;

17. pabrėžia Europos nacionalinėms vyriausybėms, regionų ir vietos valdžios institucijoms tenkantį vaidmenį siekiant, kad Europa taptų didele integruota erdve, galinčia konkuruoti globalizuotame pasaulyje ir pradėti dialogą su pramoninėmis šalimis (pavyzdžiui, JAV ir Japonija), naujomis besiformuojančios rinkos ekonomikos šalimis (pavyzdžiui, BRIC valstybėmis), kaimyninėmis ir besivystančiomis šalimis;

18. ragina tiksliau apibrėžti komunikate vartojamą „regiono“ sąvoką, regionas gali būti laikomas tiek supranacionaliniu, tiek ir subnacionaliniu subjektu;

19. mano, kad regionų padėtis yra privilegijuota ir jie gali mokslinių tyrimų ir inovacijų veiklą susieti su horizontaliąja ir temine politika: valdyti savo teritorijas, rūpintis aplinkosaugos ir saugumo klausimais, rengti planus ir teikti paslaugas – pridėtinė vertė gali būti kuriama naujų idėjų, metodų ir inovacinių technologijų sprendimų pavidalu.

Pramonės ir MTTPI globalizacija: priemonės ir jų regioninė svarba

20. pripažįsta, kad su pasauline konkurencija susiduria ne tik šalys, bet ir didelės regioninės sistemos, kuriose įsikūrę gyvenvietės, mokslinius tyrimus atliekančios pramonės grupės, verslo tinklai ir verslo parkai: regioninis aspektas skatina konkuruoti ir bendradarbiauti tarptautiniu mastu su panašiomis kitų pasaulio šalių sistemomis;

21. mano, kad „Horizontas 2020“ galėtų suteikti gerą galimybę iš naujo įvertinti galimą regionų vyriausybių vaidmenį ir indėlį kuriant europinę sistemą, galinčią atremti pasaulinę konkurenciją;

22. pabrėžia būtinybę remti daugiapakopio valdymo koncepcijos taikymą tarptautiniam bendradarbiavimui MTTPI srityje – šioje koncepcijoje regionai ir vietos valdžios institucijos, kartu su valstybėmis narėmis ir Sąjunga, galėtų atlikti svarbų vaidmenį;

23. pabrėžia regioninių tinklų svarbą regionų ir vietos valdžios institucijų vykdomam MTTPI srities bendradarbiavimui regioniniu ir tarptautiniu lygmeniu. Regioniniai tinklai suteikia regionų ir vietos subjektams galimybę sukaupti būtiną kritinę idėjų, kompetencijos, finansinių išteklių masę dalyvauti MTTPI bendradarbiavimo procesuose ir prisijungti prie tarptautinės, didelio masto veiklos. Tinklai – galinga priemonė sujungti išteklius, patirtį, žinias ir įvairius gebėjimus. Tinkamai sujungti MTTPI vykdytojai ir jų suinteresuotieji subjektai sukuria tarptautiniam bendradarbiavimui palankias ekosistemas, nes reikia vis glaudesnių pasaulinių ryšių ir geriau atsižvelgti į teritorines vietos realijas.

Tarptautinio bendradarbiavimo mokslo ir technologijų srityje strateginis forumas (SFIC)

24. pripažįsta Tarptautinio bendradarbiavimo strateginio forumo pridėtinę vertę padedant optimaliai naudoti nacionalinius, europinius ir pasaulinius išteklius, vengiant veiklos dubliravimo;

25. vertina SFIC pastangas, nes šis forumas leidžia tinkamai apžvelgti valstybių narių tarptautinio bendradarbiavimo veiklą, numatytą jų politikoje ir programose;

26. primena, kad regionų ir vietos valdžios institucijos gali svariai prisidėti prie SFIC tuomet, kai jos turi institucinių gebėjimų ir išteklių imtis iniciatyvos ir bendradarbiauti tarptautiniu lygiu. Keletas ES regionų pakankamai aktyviai dirba – sudaromi susitarimai, steigiamos atstovybės užsienyje ir imamasi bendrai finansuojamos veiklos. Europos verslo ir technologijų centrai užsienyje yra tokios už ES ribų įgyvendinamos iniciatyvos, kuriose aktyviai dalyvauja regioniniai subjektai;

27. kadangi Europos regionų bendradarbiavimas su ES nepriklausančiomis šalimis dažnai vyksta nepriklausomai nuo to, ar ES finansavimas yra skiriamas, ar ne, mano, kad reikėtų pagalvoti apie koordinavimo strategiją su SFIC, kad tikslai būtų suderinti ir panašūs;

28. primena, kad, atsižvelgiant į subsidiarumo principą, regionų ir vietos valdžios institucijų padėtis yra tinkamiausia nustatyti mokslinių tyrimų subjektus ir novatoriškas bendroves, kurios, laikydamosi principo „iš apačios į viršų“, sprendžia, ar verta imtis veiklos tam tikrose šalyse ir regionuose ir bendradarbiauti su vietos subjektais;

29. mano, kad svarbu koordinuoti tarptautinės veiklos nacionalinį, federalinį, regioninį ar vietos lygmenį, tačiau valstybės narės (arba regionai, rengiantys ir vykdančios politiką) ir toliau turi likti pagrindiniais atsakingais subjektais šioje srityje; kai yra nustatomi bendri prioritetai, palyginti su ES nepriklausančiomis šalimis ar regionais, Europos bendrų suderintų iniciatyvų pridėtinė vertė yra akivaizdi;

30. mano, kad strateginis požiūris kartu su daugiamečiais planais yra svarbus, tačiau jis negali būti pernelyg griežtas: būtinas lankstumas, kad valstybės narės arba regionai galėtų pagrįstai pakoreguoti skiriamas nacionalines, federalines ar regionines lėšas.

Informacijos kaupimo sistemos

31. prašo, kad jį nuolat informuotų apie pasiūlytą informacijos kaupimo sistemą ir galimybę joje dalyvauti. Ši sistema galėtų tapti pažangiajai specializacijai skirtų strateginių mokslinių tyrimų ir inovacijų darbotvarkių informacijos šaltiniu;

32. pripažįsta, kad pasaulinė mokslinė specializacija ir jos kokybė atveria papildomumo principu paremtas tarptautinio bendradarbiavimo galimybes, ir palankiai vertina komunikate nurodytas pastangas nustatant stipriąsias ir silpnąsias mokslo srities puses supranacionaliniu lygiu;

33. ragina šią padėties analizę vykdyti ir subnacionaliniu lygiu ir, esant galimybei, remtis esamomis informacijos sistemomis; atkreipia dėmesį į tai, kaip svarbu keistis žiniomis su partneriais visame pasaulyje dėl tokių informacijos sistemų, kaip Europos ERA-WATCH arba Šiaurės Amerikos STAR metrics, COMETS ir ORCHID duomenų bazės, konfigūravimo ir naudojimo;

34. pripažįsta tokių informacinių sistemų potencialą nustatant lyginamuosius (technologinius) pranašumus ir suteikiant informacijos apie sinergijas, papildomumą ir partnerystes, kurią galima panaudoti rengiant pažangiosios specializacijos strategijas; regionams, kurie norėtų bendradarbiauti su ne ES regionais arba šalimis, tokios informacinės sistemos galėtų

būti naudingos rengiant savo pažangiosios specializacijos strategijas;

35. primena, kad tarpusavyje sujungti europiniai tinklai, veikiantys kaip tinklais sujungta bendruomenė, nuolat gerinantys savo veiklą, nes atliekama pasiūlymų tarpusavio peržvalga, palyginimu grindžiamas mokymasis iš kitų, nuolatinė lyginamoji analizė ir kuriami Europos inovacijų geografiniai žemėlapiai, gali įnešti svarų indėlį.

Kiti regioninės svarbos visaapimantys klausimai

36. pripažįsta, kad mintis dėmesį skirti toms temoms, kuriose tarptautinis bendradarbiavimas atneša pokyčių, yra konstruktyvi, ypač pasaulinėje mokslinių tyrimų infrastruktūroje. Mokslinių tyrimų diplomatija ir specializacija yra taip pat svarbūs klausimai ES tarptautinės mokslinių tyrimų ir inovacijų veikloje;

37. primena, kad pasauliniai bendradarbiavimo modeliai, pagrįsti atviromis inovacijomis, internetu ir elektroniniais socialiniais tinklais, branduolių bendra tarptautine veikla, bendromis technologijų platformomis, „gyvosiomis laboratorijomis“ ir bendruomenių bendradarbiavimo iniciatyvomis, yra fantastiškos priemonės atvirai ir bendradarbiavimu pagrįstai tarptautinei veiklai vykdyti.

Mokslinių tyrimų infrastruktūra

38. sutinka, kad strateginių mokslinių tyrimų infrastruktūrų plėtojimas yra neatsiejamas nuo tarptautinio bendradarbiavimo matmens. siekiant stiprinti teritorijų inovacijų potencialą pasaulyje labai svarbu sukurti darnią (fizinę ir nefizinę) infrastruktūrą;

39. pabrėžia regioninę mokslinių tyrimų infrastruktūros, įskaitant e. infrastruktūrą, svarbą ir didelę (galimą) naudą. Infrastruktūra suteikia galimybes (didelio efektyvumo informatikos ir ryšių išteklius, nuotoline priemonė ir duomenis), būtinas vykdyti pasaulinio masto bendradarbiavimą mokslinių tyrimų ir inovacijų srityje, nepaisant šalies ir geografinės padėties;

40. primena, kad pasaulinė e. infrastruktūra yra svarbi skaitmeninės Europos mokslinių tyrimų erdvės dalis, atvira kitoms pasaulio šalims: tokia infrastruktūra gali svariai prisidėti prie pasaulinių mokslinių tyrimų problemų sprendimo;

41. rekomenduoja, rengiant Europos mokslinių tyrimų infrastruktūros strategijų forumo planą, konsultuotis su regionais ir vietos valdžios institucijomis.

Mokslinių tyrimų diplomatija

42. pripažįsta, kad tarptautinis bendradarbiavimas mokslinių tyrimų ir inovacijų srityje yra svarbi švelniosios galios priemonė ir mechanizmas, padedantis pagerinti santykius su svarbiomis valstybėmis ir regionais;

43. pabrėžia mokslinių tyrimų diplomatijos vaidmenį, visų pirma, bet ne tik, užtikrinant naujosios Europos kaimynystės politikos vietos ir regionų matmenį. Dviejų regionų mokslinių tyrimų ir technologijų partnerystė su besivystančiomis šalimis gali praturtinti Sąjungos išorės politiką ir priemones – kuriama partnerystė, skatinanti tvarią plėtrą, kad būtų sprendžiamos pasaulinės problemos;

44. primena, kad tarptautinis bendradarbiavimas su pramoninėmis šalimis ir besiformuojančios ekonomikos šalimis mokslinių tyrimų ir inovacijų srityje gali atverti verslo galimybes ir naujas rinkas verslininkams, regionų ir vietos subjektams. ERA-Watch duomenų bazė, kurioje sukaupta informacija apie šalių tarptautinio bendradarbiavimo mokslo ir technologijų srityje internacionalizavimą, gali padėti regionams nustatyti mokslinių tyrimų ir inovacijų temas, taip pat tuos ES nepriklausančius regionus, su kuriais bendradarbiavimas šioje srityje gali būti abipusiai naudingas.

Specializacija

45. primena mokslinės specializacijos potencialą, kuris gali atverti papildomumo principu paremtas galimybes tarptautiniam bendradarbiavimui;

46. atkreipia dėmesį į labai didelę pažangiosios specializacijos strategijų (S3) tarptautinio matmens svarbą, nes tai veiksny, lemiantis papildomas investicijas ir galimybes ir Europos regionams, ir trečiosiomis šalims;

Pasaulio visuomenės uždaviniai

47. pripažįsta, kad pasaulinis bendradarbiavimas mokslo ir inovacijų srityje yra svarbus ir kad „Horizontas 2020“ gali suteikti galimybę veiksmingai moksliskai reaguoti į pasaulinius uždavinius;

48. pabrėžia svarbų regionų galimą indėlį sprendžiant visuomenės uždavinius, pasitelkiant politiką, suderintas programas ir bendrą veiklą, kurias generuoja sinergija su nacionalinėmis ir ES išorės priemonėmis;

49. primena regionų ir vietos valdžios institucijų – įtakingų subjektų – svarbą veiksmingoms ir efektyvioms mokslinių tyrimų ir inovacijų ekosistemoms, kur branduoliai ir geriausios europinės žinios (vietos universitetai, pramonė, MVĮ, regioninės mokslinių tyrimų ir plėtros agentūros, kt.) gali skatinti paklausa ir galimybėmis paremtas inovacijas, spręsti realaus pasaulio problemas ir pagrindinius tarptautinius visuomenės uždavinius.

2013 m. balandžio 12 d., Briuselis

*Regionų komiteto
Pirmininkas*

Ramón Luis VALCÁRCEL SISO

Regionų komiteto nuomonė. ES tarptautinio bendradarbiavimo mokslinių tyrimų ir inovacijų srityje stiprinimas ir koncentravimas

(2013/C 139/10)

REGIONŲ KOMITETAS

- pritaria raginimui sutelkti pastangas į universaliųjų gebėjimų, ypač verslumo, ugdymą;
- mano, kad svarbu sujungti savišvietą, neformaliųjų mokymąsi ir formalųjį švietimą. Pernelyg dažnai vidurinio ugdymo programose akcentuojamas informacijos gavimas, užuot dėmesį skyrus supratimo stiprinimui ir pagrindinių gebėjimų įgijimui bei įgūdžių, kurie bus reikalingi gyvenimui šiame pasaulyje, ugdymui;
- mano, kad dėl dabartinės ekonomikos padėties tiesiog būtina suprasti, kaip svarbu derinti viešąsias ir privačias investicijas į švietimą ir mokymą. Politika turi būti formuojama galvojant apie visus ir tai ne šiaip svarbu, tai – gyvybiškai būtina;
- pabrėžia, kad dėl daugiakalbystės ir gebėjimo naudotis žiniasklaidos priemonėmis atsiranda specifinių mokymo poreikių ir sparčiai kinta mokymo programos, o tam reikia investicijų į mokymo priemones, platesnės partnerystės ir nuolatinio budrumo. IRT atskleidė didžiules galimybes pagerinti mokymosi rezultatus;
- teigiamai vertina Komisijos ketinimą ir toliau bendradarbiauti su suinteresuotaisiais subjektais, kad bendromis jėgomis, įgyvendinant siūlomą strategiją „Švietimo persvarstymas“, būtų suteiktas postūmis reformoms, ir patvirtina, kad Regionų komitetas pasirengęs toliau dirbti su Europos Komisija ir kitais partneriais šioje srityje.

Pranešėja

Fiona O'LOUGHLIN (IE/LDAE), Kildero grafystės tarybos ir Vidurio Rytų regiono institucijos narė

Pamatinis dokumentas

Komisijos komunikatas Tarybai, Europos Parlamentui, Europos ekonomikos ir socialinių reikalų komitetui ir Regionų komitetui „Švietimo persvarstymas. Investavimas į gebėjimus siekiant geresnių socialinių ir ekonominių rezultatų“

COM(2012) 669 final

I. POLITINĖS REKOMENDACIJOS**REGIONŲ KOMITETAS**

tumo didinimo varomoji jėga, potencialui išnaudoti būtinus veiksmus. Jie atitinka per Europos semestrą konkrečioms valstybėms narės pateiktas rekomendacijas;

Bendrosios aplinkybės

1. teigiamai vertina komunikatą „Švietimo persvarstymas. Investavimas į gebėjimus siekiant geresnių socialinių ir ekonominių rezultatų“⁽¹⁾, kuris pasirodė pačiu laiku ir yra vertinga pagalba norint atnaujinti šiuolaikiškų ir efektyvių švietimo ir mokymo sistemų kūrimo procesą;

2. tačiau mano, kad turint omenyje pavadinimą – „Švietimo persvarstymas“ – komunikatas turėtų aprėpti daugiau – neturėtų būti užmiršti aktyvaus pilietiškumo, asmeninio tobulėjimo ir gerovės tikslai, nors gebėjimus reikia stiprinti ir tam, kad didėtų galimybės įsidarbinti ir augtų ekonomika bei būtų sprendžiami 21-o amžiaus iššūkiai – klimato kaitos, visuomenės senėjimo ar migracijos;

3. pabrėžia, kad komunikate „Švietimo persvarstymas“ išvardyti švietimo ir mokymo sistemų (kuriose, kalbant apie jaunimo ugdymą, svarbi vieta turėtų būti skiriama asmeniniam tobulėjimui) politikos prioritetai artimiausiems metams, verčiantys valstybės nars iš naujo atkreipti dėmesį į:

— KOKYBĘ – kokių gebėjimų reikia darbo rinkai,

— PRIEINAMUMĄ – kokios reformos padidintų švietimo veiksmingumą ir prieinamumą visiems, įskaitant mokymąsi visą gyvenimą,

— FINANSAVIMĄ – kokiomis lėšomis ir su kuo turėtų būti vykdomos reformos, galvojant apie švietimo ir mokymo sistemų, kurios yra ekonomikos augimo ir jaunimo užim-

4. sutinka, kad Komisija tikrai stengiasi patobulinti ir atnaujinti verslumą ugdančias švietimo ir profesinio mokymo koncepcijas, ir kad Komisija siūlo toliau vykdyti tvarias investicijas į švietimą ir mokymą, nes tik taip bus galima reaguoti į pasaulinės ekonomikos iššūkius ir gebėjimų paklausos slinktį ir taip paskatinti augimą ir darbo vietų kūrimą;

5. pabrėžia, kad Komisijos komunikate tikrai raginama iš esmės keisti švietimą ir labiau orientuotis į „mokymosi rezultatus“ – besimokančių asmenų įgyjamas žinias, gebėjimus ir kompetencijas. Komitetas pabrėžia vieną pagrindinių motyvuojančių ir esminių švietimo vaidmenų – sudaryti sąlygas nuolatiniam mokymuisi;

6. mano, kad mokykloje praleistas laikas – prastas mokymosi rodiklis. Įdomus ir svarbus mokymosi turinys, motyvuojantis ir veiksmingi mokymosi metodai ir aplinka yra daug svarbesni nei mokymosi laikas. Be to, pabrėžia, kad vis dar reikia gerokai padidinti raštingumo lygį ir matematinius gebėjimus, įskaitant bazines finansų srities žinias ir skaitmeninį raštingumą, taip pat ugdyti ir stiprinti verslumo įgūdžius ir iniciatyvumą; akivaizdu, kad būtina išnagrinėti ir ištirti Europos švietimo sistemų mokymo programose numatytų mokymo valandų pasiskirstymą ir skaičių ir jį optimizuoti atsižvelgiant į konkrečius mokinio rezultatus;

7. pritaria 2012 m. gegužės 21 d. paskelbtai EBPO įgūdžių strategijai, kurioje įgūdžiai laikomi „21-ojo amžiaus pasauline valiuta“. Šios „valiutos“ vertė priklauso nuo to, kiek ji naudojama ir koks jos potencialas didėti. Pakankamai neinvestuojant į įgūdžius, žmonės stumiami į visuomenės užribį, technologinė pažanga neišnaudojama ekonomikos augimui užtikrinti ir šalys nebegali konkuruoti vis labiau nuo žinių priklausančioje pasaulio visuomenėje. Tačiau ši „valiuta“ nuvertėja, kadangi darbo rinkos kinta, o žmonės praranda nenaudojamus įgūdžius arba, nepaisant mokymosi visą gyvenimą neįgyja naujų;

⁽¹⁾ COM(2012) 669 final.

8. atkreipia dėmesį, kad gebėjimai patys savaime nevirsta darbo vietomis ir ekonomikos augimu. EBPO strategijoje raginama siekti lygių galimybių mokytis. Daugelyje gyvenimo sričių nelygybė gilėja, o švietimas ir mokymas šiuos atotrūkius gali sumažinti; todėl mano, kad didesnė lygybė gebėjimų ugdymo srityje būtų teisinga socialiniu ir naudinga ekonominiu požiūriu. Beje, moksliniais tyrimais jau seniai patvirtinta, kad lygybė ir kokybė moksle nėra nesuderinami dalykai, priešingai – geriausius rezultatus EBPO šalyse pasiekia tos švietimo sistemos, kurios derina kokybę su lygybe;

9. atkreipia dėmesį į šioje nuomonėje pabrėžiamą sisteminio požiūrio vertę švietimui ir mokymui ir mano, kad svarbu pabrėžti, jog planuojant siūlomus veiksmus ir reformas, kurių reikia, kad tos sistemos būtų veiksmingesnės, lankstesnės ir aktualesnės, svarbu remtis šioje politikos srityje sukauptais duomenimis ir gerąja praktika; kartu akcentuoja ir plačią švietimo ir mokymo misiją, jų vaidmenį užtikrinant socialinę įtrauktį ir būtinybę teikti paramą visais lygmenimis – ES, nacionaliniu, vietos ir regioniniu;

XXI a. Gebėjimų reikmės

10. pritaria raginimui sustiprinti pastangas skatinti universaliuosius gebėjimus, ypač verslumą; nors ir siekiama patenkinti didelę mokslo, technologijų, inžinerijos ir matematikos (MTIM), taip pat su moksliniais tyrimais ir inovacijomis susijusių gebėjimų paklausą, mano, kad pirmiausia reikia užtikrinti, jog visi gyventojai įgytų pagrindus ar elementarius gebėjimus, įskaitant skaitmeninį raštingumą ir bazines finansų srities žinias. Į Europos švietimo sistemų mokymo programas būtina įtraukti verslumo gebėjimų, kurių daugelis yra glaudžiai susiję su emociniais gebėjimais, ugdymą;

11. pabrėžia, kad mokymasis visais lygmenimis turi apimti daugiau mokymosi komandose, grupėse ir tinkluose, nes profesiniame gyvenime retai dirbama ir ieškoma sprendimų individualiai. Visose veiklos srityse komandos turėtų būti sudaromos taip, kad skirtingų žmonių žinios, gebėjimai ir asmenybės derėtų tarpusavyje ir papildytų vieni kitus;

12. sutinka, kad profesinis rengimas ir mokymas (ypač dualiojo mokymo, kai mokomasi darbo vietoje, sistema) turi būti laikomas vertinga ir neatsiejama švietimo sistemos dalimi. Šalyse, kuriose gerai išvystytos dualiosios sistemos, jaunimo užimtumo rodikliai geresni. Deja, daugiau kaip pusėje visų ES valstybių narių profesinio rengimo ir mokymo sektoriuje mokosi mažiau kaip 50 proc. visų besimokančių asmenų; todėl valstybės narės raginamos tobulinti profesinį rengimą ir mokymą, derinti jį prie vietos darbo rinkos poreikių ir į tai aktyviai įtraukti verslo sektorių. Norint išspręsti specialistų ir

darbo rinkos poreikių neatitikimo problemą ir padaryti realų poveikį užimtumui, galima būtų įvesti, pavyzdžiui, sutrumpintus trūkstančių sričių specialistų mokymus. RK pabrėžia, kad plėtojant kokybiškas dualiojo profesinio rengimo ir mokymo sistemas reikia atsižvelgti į šalies ir (arba) regiono ypatumus ir poreikius. RK taip pat siūlo inicijuoti bandomąsias programas, kuriomis nepakankamai gerai išvystytas dualiojo mokymo sistemas turinčios šalys būtų skatinamos savo švietimo sistemose stiprinti pameistrystės programas ir geriau susieti profesinį mokymą su darbo aplinka;

13. džiaugiasi, kad vasario 15 d. Švietimo ministrų taryba deramai pripažino, kad instituciniu lygmeniu būtina verslumo ugdymo strategija, ir tikisi, kad valstybės narės netrukus imsis konkrečių priemonių šiuo klausimu;

14. pripažįsta, kaip svarbu visoje Europoje kurti ir diegti verslumo ugdymo sistemas; mano, kad itin didelį dėmesį reikėtų skirti tokių sistemų nevienodumo ir nemažų jų išvystymo skirtumų šalinimui, kaip nurodoma 2008 m. atliktame verslumo ugdymo aukštajame moksle tyrime ir patvirtinta 2011 m. Budapešte vykusiam aukšto lygio simpoziume;

15. pabrėžia, kad besimokančių asmenų galimybės mokytis verslumo yra skirtingos ir dažnai nulemiamos įstaigos lygmeniu; mano, kad svarbų vaidmenį atlieka mokytojai ir kiti pedagogai, tačiau, atsižvelgiant į mokyklos galimybes, reikia išspręsti vieną problemą – nepakankamai gerai suprantama, kas yra verslumo ugdymas ir kaip to verslumo mokytis; todėl mano, kad valstybės narės, bendradarbiaudamos su aukštojo mokslo institucijomis ir įstaigomis, kurios teikia paramą verslui, turėtų verslumo ugdymą įtraukti į pagrindinio ugdymo, profesinio mokymo ir aukštojo mokslo mokymo programas;

16. pabrėžia Europos bendrųjų gebėjimų sistemos svarbą – tarp jų didelę reikšmę teikiama verslumo ugdymui; todėl siūlo didelį dėmesį skirti mokytojų mokymui ugdyti verslumo gebėjimus, taip pat labiau propaguoti savišvietą tarp verslininkų ir studentų;

17. ragina vietos ir regionų mokymo paslaugų teikėjus ir švietimo sistemas parengti specialių (formaliojo ir neformaliojo mokymosi) pasiūlymų konkrečioms tikslinėms grupėms, kaip tapti verslininkais ar kurti savo verslą. Šiuo klausimu gali labai praversti geroji Europos verslių regionų patirtis. Regionų komiteto įsteigtas Europos verslaus regiono apdovanojimas yra geras pavyzdys, parodantis, kad regionai gali parengti nedaug kainuojančias ateities strategijas didelį dėmesį skiriant verslumo žinių gilinimui, visų pirma jaunimo tarpe, ir taip ugdyti naują verslininkų kartą ir kurti darbo vietas;

18. nors užsienio kalbų mokėjimas yra vienas iš veiksnių, didinančių besimokančių asmenų ir darbuotojų judumą, taip pat jų galimybes rasti darbą savose šalyse ar užsienyje, komunikate daroma išvada, kad užsienio kalbų mokymosi rezultatai prasti: tik keturi iš dešimties moksleivių pirmosios užsienio kalbos išmoksta iki „pažengusio vartotojo“ lygio, o tai rodo, kad išmokstama tik susikalbėti. Tad prastas kalbų mokėjimas yra viena didžiausių kliūčių laisvam darbo jėgos judėjimui ir tarp-tautiniam ES įmonių konkurencingumui. Šis klausimas ypač aktualus tiems Europos piliečiams, kurie gyvena šalia sienos su kaimynine valstybe, kurioje vartojama kita kalba. Pripažįstama, kad kalbų išmokstama daug geriau, jei pradedama mokytis anksti; lygiai taip pat anksti reikėtų pradėti ugdyti abipusio supratimo jausmą ir Europos pilietiškumą;

19. pripažįsta iki šiol padarytą pažangą, tačiau mano, kad dar ne visiškai išnaudotas švietimo ir mokymo sistemų potencialas ir kad jos galėtų dar geriau atlikti savo vaidmenį – skatinti socialinę ir teritorinę sanglaudą – ir prisidėti prie Europos kles-tėjimo, pavyzdžiui, pasinaudodamos naujomis IRT ir atvirųjų švietimo išteklių (angl. *Open Educational Resources (OER)*), taip pat atvirų inovacijų teikiama galimybėmis;

20. mano, kad dėl dabartinės ekonomikos padėties tiesiog būtina suprasti, kaip svarbu derinti viešąsias ir privačias inves-ticijas į švietimą ir mokymą; be to, pabrėžia, jog būtina apsi-saugoti nuo galimo nepageidaujamo šalutinio poveikio, pavyz-džiui, užtikrinti, kad nebūtų sudaroma kliūčių socialiniu ir ekonominiu požiūriu nepalankioje padėtyje esančioms grupėms pasinaudoti teise į švietimą ir mokymą. Politika turi būti formuojama galvojant apie visus ir tai ne šiaip svarbu, tai – gyvybiškai būtina;

21. itin daug dėmesio skiriama kovai su jaunimo nedarbu. Komunikate aptariamos keturios svarbiausios sritys, kuriose valstybės narės turėtų dėti daugiau pastangų:

— pasaulinio lygio bendrojo lavinimo, tęstinio mokymo ir profesinio rengimo plėtotė, kad padidėtų mokymuisi visą gyvenimą reikalingų akademinių žinių lygis ir profesinių gebėjimų kokybė;

— mokymosi darbo vietoje modelių, įskaitant mokomąją ir gamybinę praktiką bei dualų mokymąsi, plėtotė, kad iš švietimo sistemos būtų lengviau patekti į darbo rinką;

— viešųjų ir privačiųjų institucijų partnerystės skatinimas, siekiant užtikrinti tinkamas mokymo programas ir ugdyti reikiamus gebėjimus;

— visų jaunuolių judumo mokymosi tikslais skatinimas, kad mokytis būtų galima vienodomis sąlygomis, nepriklausomai nuo gyvenamosios vietos;

22. šiuo požiūriu palankiai vertina 2012 m. gruodžio mėn. priimtą Jaunimo užimtumo srities dokumentų rinkinį, į kurį įtraukta Jaunimo garantijų iniciatyva ir Europos Vadovų Tarybos pasiūlymas dėl Jaunimo užimtumo iniciatyvos (pastarajai 2014–2020 m. laikotarpiui numatytas 6 mlrd. eurų biudžetas teikti finansinę paramą regionams, kuriuose jaunimo nedarbas viršija 25 proc.); ragina Europos Komisiją ir valstybes nares bendradarbiauti su regionais siekiant užtikrinti, kad Jaunimo užimtumo iniciatyva papildytų esamus regionų ir nacionalinius kovos su jaunimo nedarbu veiksmus ir turėtų apčiuopiamą poveikį Jaunimo garantijoms;

23. todėl dar kartą ragina valstybes nares ir, kai tinka, regionų valdžios institucijas nepaisant biudžetinių sunkumų neaukoti ateities ir nemažinti išlaidų sektoriuose, kurie yra ekonomikos augimo pamatas, pvz., švietimo ir mokymo⁽²⁾. Europos semestru būtų galima užtikrinti, kad išlaidos nebūtų mažinamos tuose sektoriuose, kurie atlieka svarbiausią vaidmenį įgyvendinant strategiją „Europa 2020“; primygtinai ragina nenu-sisukti nuo tų valstybių narių, kurių biudžetinės galimybės šiuo metu labai ribotos;

Skatinti atvirą ir lankstų mokymąsi

24. mano, kad svarbu sujungti savišvietą, neformalųjį moky-mąsi ir formalųjį švietimą. Pernelyg dažnai vidurinio ugdymo programose akcentuojamas informacijos gavimas, užuot dėmesį skyrus supratimo stiprinimui ir pagrindinių gebėjimų įgijimui bei įgūdžių, kurie bus reikalingi gyvenimui šiame pasaulyje, ugdymui; primena, kad konkrečių mokymo planų rengimas ir formavimas, o taip pat švietimo sistemų organizavimas ir finan-savimas yra valstybių narių kompetencija;

25. siūlo persvarstant švietimo ir mokymo koncepciją didžiausią svarbą teikti šiems pagrindiniams gebėjimams: kūry-biškam mąstymui, bendravimui, informacijos apdorojimui, gebė-jimui efektyviai realizuoti save ir dirbti su kitais žmonėmis; šie pagrindiniai gebėjimai papildo aštuonis pagrindinius mokymosi visą gyvenimą gebėjimus ir padeda juos įsisavinti⁽³⁾;

⁽²⁾ CdR290/2011.

⁽³⁾ Komunikacija gimtąja kalba, komunikacija užsienio kalbomis, mate-matiniai gebėjimai ir pagrindiniai gebėjimai mokslo ir technologijų srityse, skaitmeninis raštingumas, mokėjimas mokytis, socialiniai ir pilietiniai gebėjimai, iniciatyva ir verslumas, kultūrinis sąmonin-gumas ir raiška.

26. pabrėžia, kad mokytojams tenka prisitaikyti prie sparčiai kintančių poreikių, todėl mokytojams, mokytojų rengėjams ir švietimo srities vadovams reikia naujų kompetencijų. Reikia skubiai ieškoti būdų, kaip modernizuoti mokymo metodus, padėti mokytojams neatsilikti nuo pažangos jų profesinėje srityje ir nustatyti, kas yra pavyzdinis mokymas ir kaip tokį mokymą skatinti, kartu pripažįstant, kad mokytojų kompetencijos klausimas yra valstybių narių kompetencija;

27. pabrėžia, kaip svarbu išugdyti tinkamus elementarius gebėjimus; tam reikia užtikrinti, kad nuo pat pradžių mokytojai pagrindinį dėmesį skirtų elementarių gebėjimų ugdymui, o vietos bendruomenė dalyvautų socialinės integracijos iniciatyvose ir aktyviai remtų, pavyzdžiui, socialiniu požiūriu nepalankioje padėtyje esančių ar kitokios kultūros ar išsilavinimo asmenų socialinę integraciją. Taip pat reikia užtikrinti gerus ryšius su verslo bendruomene ir prireikus pasirūpinti psichologine–pedagogine pagalba;

28. pabrėžia, kad dėl daugiakalbystės ir gebėjimo naudotis žiniasklaidos priemonėmis atsiranda specifinių mokymo poreikių ir sparčiai kinta mokymo programos, o tam reikia investicijų į mokymo priemones, platesnės partnerystės ir nuolatinio budrumo. IRT atskleidė didžiules galimybes pagerinti mokymosi rezultatus. Kai kuriais atvejais įvairios mokymo ir mokymosi priemonės, pavyzdžiui, modeliavimo įrenginiai ir žaidimai, galėtų leisti pasiekti daug geresnių mokymosi rezultatų nei paskaitos prieš klasę ir įprastos vaizdinės priemonės; todėl ragina vietos ir regionų valdžios institucijas megzti ryšius ir kurti bendradarbiavimo programas su vietos verslo ir aukštojo mokslo sektoriais, bendrauti su vietos bendruomene siekiant išsiaiškinti, kokie yra jos poreikiai, ir didinti tikimybę, kad besimokantys asmenys bus įdarbinti, taip pat sudaryti sąlygas mokytojams nuolat tobulintis;

29. pripažįsta, jog sporto europinio matmens plėtojimo procesas padeda įgyvendinti ES strateginius tikslus, visų pirma strategijos „Europa 2020“ tikslus, ir atveria galimybes kurti tvarias darbo vietas, ypač jaunimui;

30. taip pat pabrėžia sporto socialinę, visuomeninę ir ugdomąją funkciją ir svarbą, nes sportas didina mokymosi efektyvumą ir stiprina protinius gebėjimus, gerina asmens fizinę būklę ir apskritai gyvenimo kokybę ir, propaguodamas tolerancijos, sąžiningo žaidimo ir bendradarbiavimo vertybes, skatina harmoningą visuomenės integraciją;

31. perspėja, kad nepaisant akivaizdžios tiesos, jog švietimo srityje būtina pereiti prie universalių gebėjimų ugdymo, šiuo

metu vis tiek sukama priešinga kryptimi; mano, kad standartizuotų žinių patikrinimo modelių naudojimas ES, taip pat mokymosi procesų, mokymosi modeliavimo įrenginių ir „mokymosi fabrikų“ kūrimas ir plėtojimas yra didžiausia kliūtis, kurią reikia pašalinti, jeigu norime pertvarkyti švietimo sistemas taip, kad būtų ugdomi darbui reikalingi gebėjimai. Šį klausimą reikia spręsti. Dažnai infrastruktūros plėtojimas ir įsigijimas reikalauja didelių investicijų, kurios yra pelningos, jei investuojama struktūruotu būdu;

32. teigiamai vertina tai, kad akcentuojami mokymosi rezultatai; pabrėžia, jog svarbu suderinti lankstumą ir autonomiją su kvalifikacijų perkeliamumu ir pripažinimu visuose Europos regionuose ir šalyse; todėl yra suinterasuotas sparčiu Europos igūdžių ir kvalifikacijų erdvės įgyvendinimu, tačiau atkreipia dėmesį į tai, kad, pavyzdžiui, Europos kvalifikacijų sandara (EKS) nereiškia jokios teisės į pripažinimą, ir, atsižvelgdamas į tai, ragina nepainioti pripažinimo ir skaidrumo priemonių, o toks pavojus kyla dėl Komisijos siekių užtikrinti sklandų gebėjimų ir kvalifikacijos pripažinimą užsienyje;

33. pakartoja savo tvirtą įsitikinimą, kad ES turi ne tik didinti dalyvaujančių švietimo ir mokymo sistemoje skaičių, bet taip pat pritraukti platesnius visuomenės sluoksnius, įskaitant nepalankioje padėtyje esančius ir pažeidžiamus asmenis ⁽⁴⁾, ir tam skirti išteklių;

Bendradarbiavimo skatinimas

34. pabrėžia, kad norint sėkmingo įgyvendinimo svarbu nuo pat pradžių turėti horizontaliai suderintą ir tvarią strategiją, kuri taip pat užtikrintų reikiamą visų strategijos „Europa 2020“ pavyzdinių iniciatyvų, pirmiausia, Naujų igūdžių ir darbo vietų kūrimo darbotvarkės, „Judaus jaunimo“, Inovacijų sąjungos ir Europos skaitmeninės darbotvarkės, sinergiją;

35. primena, kad vietos ir regionų valdžios institucijos atliko didelį vaidmenį siekiant strategijos „Europa 2020“ tikslų ir mano, kad svarbu, jog nacionalinės reformų programos būtų įgyvendinamos bendradarbiaujant įvairiems valdymo lygmenims, nes tik taip strategija „Europa 2020“ duos laukiamų rezultatų; pabrėžia, kad vietos ir regionų valdžia turi puikias galimybes padėti siekti šių tikslų, padėdama kurti palankią aplinką, užtikrindama komunikaciją ir informacijos sklaidą per savo tinklus ir pateikdama duomenų, reikalingų strateginiam planavimui ir vystymui;

⁽⁴⁾ CdR290/2011.

36. pabrėžia, jog svarbu sudaryti palankias sąlygas, pirmiausia nepalankioje padėtyje esančioms ir pažeidžiamoms visuomenės grupėms; tvirtina, jog būtina kartu su vietos ir regionų valdžios institucijomis imtis nuoseklių ir ilgalaikių veiksmų, kurie pasiektų ir nepalankioje geografinėje ir socialinėje padėtyje esančių vietovių mokyklas, nes tik taip būtų pagerinta mokymo kokybė ir mokymosi rezultatai bei sužadintas jaunimo noras kažką pasiekti;

37. vietos ir regionų valdžios institucijoms švietimo ir mokymo politikoje tenka nemažas vaidmuo, svarbų vaidmenį jos atlieka ir jaunimo ir užimtumo politikos srityse. Svarbu, kad universaliųjų įgūdžių ugdymo srityje švietimo sistema formuotų jaunų žmonių požiūrį į savarankišką darbą ir ugdytų tam reikalingus įgūdžius, pavyzdžiui, kūrybiškumą, atsakomybę, gebėjimą spręsti problemas, komandinį darbą ir drąsą rizikuoti;

38. pritaria Komisijos komunikate pasiūlytomis dviem strateginėms kryptims – valstybių narių prioritetams ir Europos lygmens koordinavimui ir indėliui; kartu pabrėžia, kad nacionaliniu, regioniniu ir Europos lygmenimis reikia imtis tinkamų ir proporcingų veiksmų ir priemonių, orientuotų į švietimo įstaigose, namie ir bendruomenėje vykdomą formalųjį švietimą, savišvietą ir neformalųjį švietimą; šie veiksmai ir priemonės turi būti įgyvendinami visiškai laikantis subsidiarumo principo ir ne tik per mokyklų ir verslo partnerystę, bet ir bendradarbiaujant su NVO ir kitomis pilietinės visuomenės organizacijomis;

39. pabrėžia, kad vietos ir regionų valdžios institucijos atlieka svarbiausią vaidmenį švietimo ir mokymo srityje, ir atkreipia dėmesį į pridėtinę vertę, kurią jos sukuria veikdamos švietimo ir užimtumo srityse ir jas susiedamos; primygtinai ragina mažinti atotrūkį tarp regionų, įskaitant periferinius ir atokiausius regionus, ir optimizuoti regioninių švietimo ir mokymo institucijų veiklą; pabrėžia, kad regioninė valdžia, švietimo ir mokymo institucijos, kitos ugdymo įstaigos, taip pat pagrindiniai ekonomikos ir visuomenės suinteresuotieji subjektai galėtų vaisingai bendradarbiauti ir sutarti dėl žmogiškojo kapitalo vystymo regioninių tikslų, politikos ir prioritetų. Būtina stiprinti paskatų sistemą, siekiant paskatinti švietimo ir mokymo įstaigas bei jų personalą dalyvauti regionų ir vietos vystymui bei verslui naudingoje veikloje;

40. primena, kad būtent subnacionalinis lygmuo yra tiksliausias ir naujausias informacijos apie regionines darbo rinkas šaltinis, tad vietos bei regionų valdžia gali atlikti svarbų vaidmenį – nustatyti įgūdžių pasiūlos ir paklausos skirtumus, numatyti atitinkamas profesinio rengimo bei persikvalifikavimo programas ir paskatinti vietos reikmes atitinkančias investicijas;

41. pabrėžia, jog sėkmės tikimybė išaugs, jeigu į šią bendradarbiavimo sistemą bus žiūrima kaip į nuolatinį procesą, kurio metu mokyme atsižvelgiama į konkrečius esamų pramonės ir (arba) prekybos sektorių poreikius, mokymo institucijos glaudžiai bendradarbiauja su privačiu sektoriumi, kurdamos sinergijos ir grįžamojo ryšio mechanizmus, o po mokymų padidėjusi mokinių/suaugusiųjų kvalifikacija panaudojama teritorijos gaivinimui. Moksleivių verslumą padidinti būtų galima ilgainiui išugdant „verslų požiūrį“;

42. mano, kad tik per ilgalaikę bendradarbiavimą ir kūrybinumu grįstą patirtį jaunimas gali išsiugdyti įvairiausių pagrindinius gebėjimus ir tapti versliais;

43. pakartoja, kad reikia kurti profesinio mokymo programas, kuriomis siekiama iš tikrųjų atverti kelius iš profesinio mokymo į aukštąjį mokslą; pritaria priemonėms, kuriomis siekiama derinti profesinio rengimo ir mokymo politiką su regionų ir vietos ekonomikos augimo strategijomis (pažangiosios specializacijos, jaunimo verslumo strategijomis) ir kurti švietimo, verslo ir mokslinių tyrimų sektorių partnerystę;

44. pažymi, kad gali būti, jog kai kuriose valstybėse narėse profesinis mokymas niekinamas ir laikomas žemesniu už universitetinį išsilavinimą. Ateityje šią problemą reikės spręsti. Praėjusį dešimtmetį Puatjė sukurta personalizuoto mokymosi sistema buvo dar vienas žingsnis teisinga kryptimi – su žmonėmis buvo elgiama kaip su asmenybėmis, o mokymosi planas jiems parengiamas atsižvelgus į konkrečius jų poreikius. Be to, tapo vis svarbiau rengti komandų ir bendruomenių mokymosi planus; pabrėžia, kad reikėtų stiprinti ne tik aukštojo išsilavinimo, bet ir profesinio pasirengimo aktualumą darbo rinkai, ir ragina įtraukti darbdavius ir darbo rinkos institucijas į tokių programų kūrimą ir įgyvendinimą. Apibendrinant reikia pasakyti, kad būtina, jog besimokantieji išvelgtų profesinio mokymo pranašumus, palyginti su kitomis mokymo galimybėmis, pavyzdžiui, tolesnes kvalifikacijos kėlimo galimybes, nes profesinis mokymas turėtų neapsunkinti ar neužkirsti tolesnių kelių;

45. ragina šių pastangų imtis drauge su vietos ir regionų valdžios institucijoms, nes būtent šiame lygmenyje pirmiausia matomos kvalifikacijų ir užimtumo tendencijos; pabrėžia, kad Regionų komitetas yra pasiryžęs prisidėti prie profesinio rengimo ir mokymo politikos suderinimo su regionų ir vietos ekonomikos augimo strategijomis, pirmiausia, pažangios specializacijos strategijomis;

46. pabrėžia, kad turėtų būti išnaudotas visas Europos potencialas kurti IT paramos platformas ir IRT paslaugas privačiame ir viešajame sektoriuose, taip pat ir švietimo bei mokymo srityse. ES remiamos viešojo ir privatačio sektorių partnerystės tarp vietos ir regionų valdžios institucijų ir MVĮ, plėtojančių IRT paslaugas, gali būti puikus įgūdžių ir žinių visoje Europoje ugdymo vietos lygmeniu pagrindas; pabrėžia, jog tolesniam šios srities vystymui būtų naudinga steigti regioninius IRT centrus, kurti virtualių universitetinių miestelių projektus ar multimedijos mokymo centrus;

47. į įgūdžių ugdymą orientuotas mokymas yra pagrindinis tikslas. Tačiau investavimo į švietimą nereikėtų laikyti tik Europos ekonomikos produktyvumo didinimo priemone. Laikantis tokio požiūrio iškyla pavojus, kad susilpnės jaunimo intelektualinės galios ir kad į juos bus žiūrima tik kaip į ekonominius vienetus, vertinamus tik pagal jų ekonominę indėlį į visuomenės gerovę. Atsižvelgiant į tai, ypač verta remti ne mažesnes investicijas į jaunų žmonių kūrybiškumą, asmeninių, universaliųjų įgūdžių ir kinestezinių gebėjimų ugdymą bei jų kultūrinį švietimą. Viešajam ir privačiam sektoriams švietimas duoda daugiau nei tik ekonominę naudą. Pavyzdžiui, aukštesnis išsilavinimas siejamas su ilgesne gyvenimo trukme, didesniu aktyvumu per rinkimus, palankesniu požiūriu į lygias tautinių mažumų teises;

48. laikantis subsidarumo ir proporcingumo principų, ES lygiu siūlomos ar priimtos konkrečios priemonės ar veiksmai turi būti sutelkti į tas sritis, kurioms būdingas stiprus europinis ar tarptautinis matmuo ir kurių valstybės narės ar vietos ir regionų valdžios institucijos negali deramai reguliuoti vienos pačios;

49. pabrėžia, kad švietimui ir mokymui reikia pažangaus, veiksmingo ir novatoriško finansavimo ir skirtų lėšų panaudojimo, kad būtų galima operatyviau sureaguoti į būsimą gebėjimams imlių darbo vietų paklausą, taip pat įmonių plėtros ir darbuotojų kaitos paskatintą paklausą, ir remti augimą bei darbo vietų jaunimui kūrimą; mano, kad formuojant politiką ir įgyvendinant programas reikėtų pasitelkti esamas demokratinio būdu išrinktas vietos institucijas; mano, kad pasitelkus vietos žinias ir užtikrinus demokratinę atskaitomybę galima pagerinti universitetų, verslo ir vietos valdžios institucijų partnerystės valdymo mechanizmus. Tai leis vietos lygmeniu nustatyti prioritetus ir užtikrinti atskaitomybę, o tai tiesiogiai siejasi su subsidarumo principu;

50. pabrėžia, kaip naudinga sistemingai kurti tvirtą vietos partnerystę, o įvairias finansavimo galimybes sutelkti vienoje vietos ar regiono strategijoje. Tokioje strategijoje būtų galima numatyti skirtingus politinius scenarijus, įgyvendintinus vietos ir regionų lygmeniu;

— kaupti strateginėms priemonėms vykdyti reikalingą informaciją, kad būtų galima nustatyti ir nuolat stebėti, kaip vietos darbo jėga prisitaiko, kokie yra jos poreikiai ir kokybė (pavyzdžiui, steigti gebėjimų/kvalifikacijų observatoriją),

— bendradarbiauti su verslo sektoriumi siekiant profesinį mokymą pritaikyti pagal rinkos poreikius ir verslo sąlygas,

— bendradarbiauti su vietos (švietimo ir mokymo) subjektais, siekiant, pavyzdžiui, skatinti vietos švietimo ir mokymo centrus ir vietos darbo agentūras taikyti naujas e. raštingumo mokymo metodikas, gerinti gebėjimus naudotis žiniasklaidos priemonėmis, propaguoti daugiakalbystę ir užtikrinti vienodas užimtumo galimybes socialiai remtiniams gyventojams,

— bendradarbiauti su įmonėmis ir įvairiais švietimo sektoriais (pradedant pradinėmis, baigiant aukštosiomis mokyklomis) siekiant užtikrinti nuolatinį kalbų mokymąsi. Renkantis, kokių kalbų mokyti, būtų galima atsižvelgti į vietos ir regionų valdžios institucijų nustatytus – pasitarus su verslo bendruomene – poreikius,

— ieškoti paramos už regiono ribų, suvienijant jėgas su panašių problemų turinčiais regionais, ir naudoti ES finansavimą.

Bet kuri tokia strategija turi būti grindžiama trimis visa apimančiais tikslais, susijusiais su švietimu ir mokymu: siekti kompetencijos, užtikrinti visuotinį prieinamumą ir sumažinti mokyklos nebaigiančių vaikų skaičių;

51. ragina siekti, kad vietos ir regionų subjektai, įskaitant švietimo ir mokymo institucijas, sistemingai ir nuolat dalyvautų pažangiosios specializacijos platformos veikloje ir prisidėtų prie integruotų vietos ar regioninių raidos planų rengimo;

52. pabrėžia lemiamą veiklos vietos ir regionų lygmeniu svarbą ir kartu laukia konkretesnių Europos Komisijos pasiūlymų, kaip būtų galima iš tikrųjų pašalinti atotrūkį tarp, viena, IRT bei atvirųjų švietimo išteklių teikiamų galimybių ir, antra, esamų švietimo ir mokymo sistemų; pripažįsta, kad atvirieji švietimo ištekliai gali naudingai papildyti įprastus išteklius, vis dar reikia išsiaiškinti, kaip būtų galima nuolat ir kompleksiskai užtikrinti atvirųjų švietimo išteklių kokybę, kad šie ištekliai mokytojams teiktų pridėtinę vertę;

53. laikosi nuomonės, kad turėtų būti teikiama didesnė svarba vietos ir regionų valdžios institucijų, kurios yra ir darbdavės, ir paslaugų teikėjos, ir reguliavimo institucijos, vaidmeniui skatinant augimą ir sanglaudą bei savo atitinkamuose regionuose koordinuojant strateginę švietimo įstaigų, verslo agentūrų ir įmonių partnerystę; vietos ir regionų valdžios institucijos vis aktyviau dalyvauja švietimo politikos formavime, tačiau vieno visiems tinkančio sprendimo, užtikrinančio geresnius švietimo rezultatus, nėra. Tiksliau, nors šiais laikais turima pakankamai žinių, kuriomis remiantis priimami sprendimai (mokytojų darbo kokybė, įstaigų savarankiškumas, įtraukumas ir ištekliai), vietos ir regionų valdžios institucijų galimybės priklauso nuo jų socialinių ir ekonominių ypatybių, savarankiškumo nacionalinės sistemos atžvilgiu, taip pat nuo jų įgytos reputacijos švietimo ir mokymo srityje;

54. primena, kad vietos ir regionų valdžios institucijos tiesiogiai mato ir geriausiai supranta vietos specifiką, taigi,

visapusiškai laikantis subsidiarumo principo, gali daug kuo prisidėti prie politikos formavimo ir programų įgyvendinimo;

55. teigiamai vertina Komisijos ketinimą ir toliau bendradarbiauti su suinteresuotaisiais subjektais, kad bendromis jėgomis, įgyvendinant siūlomą strategiją „Švietimo persvarstymas“, būtų suteiktas postūmis reformoms, ir patvirtina, kad Regionų komitetas pasirengęs toliau dirbti su Europos Komisija ir kitais partneriais šioje srityje. Šis bendradarbiavimas turėtų vykti visose srityse, kuriose vietos ir regionų valdžios institucijos turi konkrečių pareigų, įskaitant (tačiau vien tuo neapsiribojant) profesinio mokymo politikos suderinimą su regioninėmis/vietos ekonomikos augimo strategijomis, apie kurį kalbama komunikate.

2013 m. balandžio 12 d., Briuselis

*Regionų komiteto
Pirmininkas*

Ramón Luis VALCÁRCEL SISO

III

(Parengiamieji aktai)

REGIONŲ KOMITETAS

100-OJI PLENARINĖ SESIJA, 2013 M. BALANDŽIO 11–12 D.

Regionų komiteto nuomonė. Švietimo persvarstymas

(2013/C 139/11)

REGIONŲ KOMITETAS

- dar kartą nurodo, kad būtina imtis veiksmų Europos lygmeniu labiausiai skurstančių asmenų Europos Sąjungoje labui, kad būtų įgyvendintas strategijoje „Europa 2020“ užsibrėžtas ES tikslas iki 2020 m. pasiekti, kad bent 20 mln. gyventojų įveiktų skurdą ir socialinę atskirtį.
- pripažįsta, kad tikslinga pakeisti programos teisinį pagrindą (SESV 174 str.), bet nuo 2014 m. siūlo naudoti dvigubą teisinį pagrindą, remiantis ir SESV 39 straipsniu, siekiant išsaugoti nuoseklumą ir sąsają su BŽŪP tikslais;
- palankiai vertina Europos Komisijos ketinimą neapsiriboti pagrindiniu dabartinės Europos pagalbos maistu labiausiai nepasiturintiems asmenims programos tikslu, būdamas įsitikinęs, kad labiausiai skurstantiems asmenims skirtą pagalbą maistu derinant su vaikų skurdo ir benamystės mažinimo priemonėmis ir koordinuojant su Europos socialiniu fondu (ESF) atsivers galimybės vykdyti įvairiapusę veiklą ir tuo pat metu išsiaiškinti įvairių trūkumų, atsirandančių tenkinant pagrindinius poreikius, priežastis;
- palankiai vertina tai, kad Komisijos pasiūlyme vietos ir regionų valdžios institucijoms suteikiama galimybė aktyviai dalyvauti skirstant pagalbą remtiniams asmenims,
- atmeta savanoriško valstybių narių dalyvavimo principą, kadangi dėl šio principo vietos ir regionų valdžios institucijos gali netekti galimybės naudotis fondu nesukūrus jokio dalyvaujamojo ir demokratinio konsultavimosi mechanizmo Europos ar nacionaliniu lygmeniu ir gali likti neatsižvelgta į subnacionalinio lygmens kovos su skurdu ir atskirtimi iššūkius;
- mano, kad nuo ekonomikos krizės nukentėjusiuose regionuose ir sanglaudos regionuose programa turėtų būti finansuojama tik iš ES fondų, nes tai pateisinama Europos piliečių, regionų ir tautų sanglaudos požiūriu;
- pabrėžia, kad siūlomo finansavimo lygis yra per žemas, atsižvelgiant į dabartinį gerokai sumažintų asignavimų lygį (Komisijos pasiūlymu 30 proc., o Tarybos pasiūlymu netgi 40 proc.). Komitetas ragina bent jau išsaugoti dabartinį asignavimų lygį.

Pranešėjas

Ossi MARTIKAINEN (FI/LDAE), Lapinlahčio savivaldybės tarybos pirmininkas

Pamatinis dokumentas

Pasiūlymas dėl Europos Parlamento ir Tarybos reglamento dėl Europos pagalbos labiausiai skurstantiems asmenims fondo

COM(2012) 617 final/2

I. POLITINĖS REKOMENDACIJOS**REGIONŲ KOMITETAS**

1. dar kartą nurodo, kad būtina imtis veiksmų Europos lygmeniu labiausiai skurstančių asmenų Europos Sąjungoje labui, kad būtų įgyvendintas strategijoje „Europa 2020“ užsibrėžtas ES tikslas iki 2020 m. pasiekti, kad bent 20 mln. gyventojų įveiktų skurdą ir socialinę atskirtį. Šis tikslas darosi vis aktualesnis, kadangi 2011 m. konstatuota, jog 119,6 mln. asmenų grėsė skurdas ar socialinė atskirtis, ir šių asmenų nuo 2009 m. padaugėjo 6 mln. Turint omenyje šį nutolinimą nuo strategijos „Europa 2020“ tikslų dar sunkiau suprasti, kaip 2013 m. vasario 7–8 d. Europos Vadovų Taryba galėjo pasiūlyti 1 mlrd. eurų sumažinti Europos teikiamą pagalbą labiausiai skurstantiems asmenims;

2. pripažįsta, kad tikslinga pakeisti programos teisinį pagrindą (SESV 174 str.), bet nuo 2014 m. siūlo naudoti dvigubą teisinį pagrindą, remiantis ir SESV 39 straipsniu, siekiant išsaugoti nuoseklumą ir sąsają su BŽŪP tikslais;

3. pabrėžia subsidarumo principo svarbą rengiant veiksmingą paramos labiausiai skurstantiems asmenims strategiją;

4. reiškia nepasitenkinimą, kad nėra nuoseklumo tarp Komisijos pasiūlymo ir strategijos „Europa 2020“, nes pasiūlyme nenurodomas ties skurdo riba atsidūrusių žmonių skaičiaus rodiklis, nors jis yra vienas iš trijų rodiklių, naudojamų strategijoje „Europa 2020“ Europos socialinės įtraukties ir skurdo mažinimo tikslui įvertinti;

5. mano, kad yra svarbu ir suprantama, kad Komisija, pirma, pasiūlė naują teisinį pagrindą, kuriuo remiantis galima išvengti Europos Teisingumo Teismo nustatyto konflikto dėl pagalbai skirtų maisto produktų įsigijimo rinkoje ir, antra, pateikė naują programą su plačiau apibrėžtomis užduotimis, padedančią sukurti sąlygas tęsti pagalbos priemones ir tuo pat metu užtikrinti, kad šių priemonių rezultatai būtų veiksmingesni ir tvaresni;

6. įsitikinęs, kad labiausiai skurstantiems asmenims skirtą pagalbą maistu derinant su vaikų skurdo ir benamystės mažinimo priemonėmis ir koordinuojant su Europos socialiniu fondu (ESF) atsivers galimybės vykdyti įvairiapusę veiklą ir tuo pat metu išsiaiškinti įvairių trūkumų, atsirandančių tenkinant pagrindinius poreikius, priežastis;

7. palankiai vertina Europos Komisijos ketinimą neapsiriboti pagrindiniu dabartinės Europos pagalbos maistu labiausiai nepasiturintiems asmenims programos tikslu, tačiau labai nerimauja, kad išplėtus skurdo aspektų, kuriuos turės šalinti naujasis

Europos pagalbos labiausiai skurstantiems asmenims fondas, sąrašą galiausiai tik sumažės fondo poveikis, juo labiau, kad turint omenyje Europos Vadovų Tarybos poziciją lėšos gali būti sumažintos beveik 30 proc. (3,5 mlrd. Europos pagalbos labiausiai skurstantiems asmenims programai 2007–2013 m. ir 2,5 mlrd. eurų naujam fondui 2014–2020 m.);

8. nurodo, kad ESF administracinės procedūros daugeliu atvejų suinteresuotiesiems subjektams kelia sunkumų, todėl nustatant naują priemonę, skirtą patenkinti pagrindinius labiausiai skurstančių asmenų poreikius, primygtinai ragina vengti bereikalingai išsamaus reguliavimo;

9. mano, kad dėl užsitęsios ekonomikos krizės priemonė, skirta padėti labiausiai skurstantiems asmenims, neturėtų būti finansuojama iš ESF, tam veikiau reikėtų ilgesniam laikotarpiui numatyto savarankiško finansavimo būtinus asignavimus perkeltant iš daugiametės finansinės programos 2 išlaidų kategorijos;

10. palankiai vertina tai, kad Komisijos pasiūlyme vietos ir regionų valdžios institucijoms suteikiama galimybė aktyviai dalyvauti skirstant pagalbą remtiniams asmenims, ir mano, kad šis aktyvus vaidmuo savo ruožtu gali padėti sumažinti administracinę naštą ir procedūras nacionaliniu ir ES lygmeniu, nes vietos ir regionų valdžios institucijos savo veikloje taiko tinkamai parengtas procedūras ir audito taisykles, kurios grindžiamos nacionaliniais ir ES teisės aktais;

11. primena PSO strategiją „Sveikata 21: sveikata visiems 21-ajame amžiuje“, kurioje pabrėžiama, kad būtina skubiai mažinti socialinius ir ekonominius skirtumus siekiant pagerinti visų gyventojų sveikatą. PSO kartu prašo priimti keletą priemonių, visų pirma skirtų labiausiai skurstantiems ir sergantiems asmenims, taip pat spręsti sveikatos priežiūros paslaugų trūkumo ir diskriminavimo sveikatos ir socialinėje srityje problemą (PSO deklaracijos „Sveikata 21“, priimtose 51-oje Pasaulio sveikatos asamblėjoje, preambulės II punktas);

12. pažymi, kad nors naujoji pagalbos maistu programa, skirta labiausiai skurstantiems asmenims, ir derinama su kitomis socialinės integracijos ir solidarumo priemonėmis, tačiau buvo visiškai pagrįsta ankstesnę programą ir susijusią veiklą vykdyti pagal BŽŪP, nes esminis BŽŪP tikslas – užtikrinti ES piliečiams pakankamai ir įperkamo maisto (39 str. 1 dalies e) punktas) ir garantuoti pakankamą tiekimą (39 str. 1 dalies d) punktas);

13. todėl mano, kad naujose programose taip pat turėtų išlikti galimybė naudoti galimus perteklinius žemės ūkio produktus (intervencines atsargas). Tačiau už šių perteklinių produktų naudojimą neturėtų būti išskaičiuojamos lėšos iš Europos pagalbos labiausiai skurstantiems asmenims fondo;

14. įsitikinęs, jog svarbu, kad siūlomas teisės aktas Komisijai, nacionalinėms, vietos ir regionų valdžios institucijoms suteiktų aiškias taisykles ir galimybę šalinti bet kokius nustatytus trūkumus, nes, atsižvelgiant į visuomenės pasitikėjimą ir ES legitimumą, tai yra ypač svarbi veiklos sritis. Valstybėse narėse ir jų regionuose vyrauja labai skirtinga nuomonė apie veiklos šioje srityje būtinumą, pobūdį ir rezultatus;

15. atmeta savanoriško valstybių narių dalyvavimo principą, kadangi dėl šio principo vietos ir regionų valdžios institucijos gali netekti galimybės naudotis fondu nesukūrus jokio dalyvavimo ir demokratinio konsultavimosi mechanizmo Europos ar nacionaliniu lygmeniu ir gali likti neatsižvelgta į subnacionalinio lygmens kovos su skurdu ir atskirtimi iššūkius;

16. mano, kad nuo ekonomikos krizės nukentėjusiuose regionuose ir sanglaudos regionuose programa turėtų būti finansuojama tik iš ES fondų;

17. ragina institucijas atsižvelgti į tai, kad bendras finansavimas gali atgrasyti taikyti šią priemonę, nors, atsižvelgiant į daugelio regionų ekonominę ir socialinę padėtį, tokia priemonė yra būtina;

18. kaip ir savo ankstesnėje nuomonėje primygtinai ragina Komisiją nuolat vertinti, ar pakanka šiai priemonei skirtų asignavimų, ir nurodo, kad ir ankstesnio finansavimo lygis buvo nepakankamas (500 mln. eurų per metus); dėl įvairių priežasčių finansavimo poreikis dar labiau išaugo, o tai reiškia, kad siūlomo finansavimo lygis yra per žemas, atsižvelgiant į dabartinį gerokai sumažintų asignavimų lygį (Komisijos pasiūlymu 30 proc., o Tarybos pasiūlymu netgi 40 proc.). Komitetas ragina bent jau išsaugoti dabartinį asignavimų lygį;

Išsamus Komiteto paaiškinimas ir politinės rekomendacijos

19. pripažįsta, kad pakankama, įvairi ir sveika mityba yra pagrindinė teisė, įtvirtinta daugelyje tarptautinių žmogaus teisių susitarimų ir deklaracijų, ir kad ji visais lygmenimis turėtų būti užtikrinta visiems ES piliečiams ir gyventojams;

20. nurodo, kad labiausiai skurstantys asmenys prastai maitinasi dėl įvairių tarpusavyje susijusių priežasčių:

— demografinių tendencijų ir pasaulinių permainų žemės ūkio produktų rinkoje ir žemės ūkio bei prekybos politikoje,

— trūkumų žemės ūkio produktų vidaus rinkoje ir nepakankamo skaidrumo maisto vertės grandinėje,

— maisto gamybai tinkamų žemės plotų sumažėjimo ir intensyvaus jų naudojimo energinių augalų auginimui,

— tam tikrų ES priemonių ir biurokratinių kliūčių, kurios trukdo gaminti žemės ūkio produktus savo reikmėms arba pardavinėti nedideliais kiekiais,

— struktūrinių pokyčių daugelyje kaimo vietovių,

— ekonomikos krizės poveikio užimtumui ir perkamajai galiai,

— nedarbo ir dėl to vis labiau plintančio šeimų ir vaikų skurdo,

— ES kaimyninių regionų nestabilumo;

21. mano, kad norint įveikti šias plataus masto ir daugialypes problemas reikia veiksmingos ES politikos ir finansavimo;

22. įsitikinęs, kad tinkamo ir įvairaus maisto užtikrinimas ES piliečiams ir ateityje turėtų būti viena iš pagrindinių BŽŪP uždavinių. Komitetas ragina reformuoti žemės ūkio politiką, kad maisto kainos rinkoje būtų nustatomos skaidriai ir kad pirminė žemės ūkio gamyba būtų pelninga visuose ES regionuose;

23. mano, kad nors dėl tendencijų rinkoje, paskutinių metų derliaus ir pasikeitusių vartojimo įpročių sumažėjo perteklinių žemės ūkio produktų, tokius produktus būtų galima ir ateityje naudoti kaip pagalbą labiausiai skurstantiems asmenims, o tai būtų svarbu ES legitimumui sustiprinti;

24. pabrėžia, kad šios nuomonės 12 punktą galima pagrįsti tuo, kad BŽŪP nuo pat pradžios buvo ir išliks viena svarbiausių ES politikos sričių. Integravus BŽŪP į naujos priemonės teisinį pagrindą (dvigubas teisinis pagrindas), būtų galima užtikrinti ilgalaikę pagalbą labiausiai skurstantiems asmenims, nepaisant to, kad dabartiniai iššūkiai gali trukdyti teikti ilgalaikį ES finansavimą kitoms politikos sritims, pavyzdžiui, socialinės sanglaudos politikai;

25. nurodo, kad socialinė ir ekonominė Europos regionų padėtis valstybėse narėse skiriasi ir mano, kad siūlomos programos reikia siekiant papildyti Europos sanglaudą ir solidarumą skatinančias priemones, kurias įgyvendina kiekviena valstybė narė ir jos vietos ir regionų valdžios institucijos. Šia prasme siūloma programa yra tvirtai grindžiama bendromis ES vertybėmis ir esminiu Europos integracijos tikslu;

26. mano, kad naujojo fondo programoje svarbu susieti įvairius tikslus siekiant išvengti skurdo ir atskirties,

nes benamystė, prasta mityba ir šeimų su vaikais materialinis nepriteklis yra tarpusavyje susiję. Vis dėlto Komitetas nurodo, kad iki naujosios priemonės įgyvendintose programose daugiausia dėmesio buvo skiriama maistui, kurio stoka daugelyje regionų vėl tapo realia ilgalaikė problema. Todėl Komitetas ragina valstybes nares ir regionus įgyvendinant programas pabrėžti pagalbą maistu ir tuo remiantis padėti piliečiams pasinaudoti benamystei ir socialinei atskirčiai mažinti skirtomis programomis ir priemonėmis;

27. pažymi, kad pirmiau pateikti 16–18 punktai grindžiami tuo, kad:

- labiausiai skurstantiems asmenims skirtos programos finansavimas vien tik iš Bendrijos biudžeto blogiausioje padėtyje atsidūrusiuose regionuose pateisinamas Europos piliečių, regionų ir tautų sanglaudos požiūriu,

- į siūlomos priemonės bendrą finansavimą galima pažvelgti dvejopai. Viena vertus, dėl bendro finansavimo tam tikrais atvejais programos gali būti veiksmingesnės ir nacionalinės bei regionų valdžios institucijos priimtų didesnius išpareigojimus; kita vertus, tai gali sumažinti norą dalyvauti programose, taigi, sumažėtų daugeliui regionų būtinos galimybės. RK pabrėžia, kad atsižvelgiant į dabartinės ekonominės sąlygas, pastarasis scenarijus yra realesnis, todėl ragina institucijas dar kartą apsvarstyti 85 proc. bendro finansavimo dalį,
- būtų trumparegiška dabartinį asignavimų lygį sumažinti 30–40 proc., nes vykdant su ankstesnėmis pagalbos maistu programomis, skirtomis labiausiai skurstantiems asmenims, stebėseną, taip pat suinteresuotųjų subjektų susitikimų ataskaitose nurodoma, kad per metus reikia apie 680 mln. eurų asignavimų. Tai reiškia, kad papildomų lėšų reikia beveik tiek pat, kiek planuojama sumažinti dabartinio finansavimo lygį.

II. SIŪLOMI PAKEITIMAI

1 pakeitimas

Preambulė

Komisijos siūlomas tekstas	RK pakeitimas
atsižvelgdami į Sutartį dėl Europos Sąjungos veikimo, ypač į jos 175 straipsnio 3 dalį,	atsižvelgdami į Sutartį dėl Europos Sąjungos veikimo, ypač į jos 175 straipsnio 3 dalį ir 39 straipsnio 1 dalį,

Paaškinimas

Paaškinimas pateiktas 2 ir 12 punktuose (pirma nuomonės dalis „Politinės rekomendacijos“).

2 pakeitimas

7 konstatuojamoji dalis

Komisijos siūlomas tekstas	RK pakeitimas
norėdama nustatyti tinkamą finansinę programą, Komisija įgyvendinimo aktais turėtų objektyviai ir skaidriai kiekvienai valstybei narei kasmet paskirstyti visus išteklius, atsižvelgdama į skurdo ir materialinio nepritekliaus lygio skirtumus;	norėdama nustatyti tinkamą finansinę programą, Komisija įgyvendinimo aktais turėtų objektyviai ir skaidriai kiekvienai valstybei narei kasmet paskirstyti visus išteklius, atsižvelgdama į skurdo ir materialinio nepritekliaus lygio skirtumus, <u>įskaitant santykinę skurdo ribą;</u>

Paaškinimas

Atsižvelgiant į tai, kad santykinio skurdo rodiklis yra nurodomas strategijoje „Europa 2020“ ir naudojamas Eurostato, jį reikėtų taikyti ir fondo veiklai.

3 pakeitimas

Po 8 konstatuojamosios dalies įrašyti naują konstatuojamąją dalį

Komisijos siūlomas tekstas	RK pakeitimas
	<u>Siekiant kuo veiksmingiau ir tinkamiau patenkinti labiausiai skurstančių asmenų poreikius, laikantis bendros strateginės programos, partnerystės principą reikia taikyti visuose fondo veiklos etapuose.</u>

4 pakeitimas

35 konstatuojamoji dalis

Komisijos siūlomas tekstas	RK pakeitimas
veiksmų audito dažnis turėtų būti proporcingas Sąjungos paramos iš Fondo mastui. Visų pirma reikėtų sumažinti atliekamų auditų skaičių tais atvejais, kai visos tinkamos finansuoti veiksmo išlaidos neviršija 100 000 EUR. Vis dėlto auditą turėtų būti galima atlikti bet kuriuo metu, kai turima duomenų apie pažeidimą ar sukčiavimą, arba kai atliekamas audito imties auditas. Tam, kad Komisijos audito lygis atitiktų riziką, Komisijai turėtų būti suteikta galimybė mažiau audituoti veiksmų programas, kurias įgyvendinant nenustatyta didelių trūkumų arba kurių audito institucija yra patikima. Be to, nustatant audito aprėptį reikėtų visapusiškai atsižvelgti į Fondo tikslinių grupių tikslus ir ypatumus;	veiksmų audito dažnis turėtų būti proporcingas Sąjungos paramos iš Fondo mastui. Visų pirma reikėtų sumažinti atliekamų auditų skaičių tais atvejais, kai visos tinkamos finansuoti veiksmo išlaidos neviršija 100 000 EUR. Vis dėlto auditą turėtų būti galima atlikti bet kuriuo metu, kai turima duomenų apie pažeidimą ar sukčiavimą, arba kai atliekamas audito imties auditas. Tam, kad Komisijos audito lygis atitiktų riziką, Komisijai turėtų būti suteikta galimybė mažiau audituoti veiksmų programas, kurias įgyvendinant nenustatyta didelių trūkumų arba kurių audito institucija yra patikima. Be to, nustatant audito aprėptį reikėtų visapusiškai atsižvelgti į Fondo tikslinių grupių tikslus ir ypatumus; <u>Vertinant audito reikalingumą kiekvienos priemonės atveju reikėtų atsižvelgti į nusistovėjusią viešojo sektoriaus audito praktiką ir įgaliojimus, kuriuos susijusios vietos ir regionų valdžios institucijos jau, galimas dalykas, taiko įgyvendinamoms priemonėms ir jų rėmimo veiksmams. Be to, reikėtų atsižvelgti į tai, ar priemonės įgyvendinančių organizacijų partnerių veiklai gali būti teikiamas viešasis finansavimas ir taikoma su tuo susijusi audito praktika, taip pat į organizacijos veiklos aprėptį ir sukauptą patirtį;</u>

5 pakeitimas

4 straipsnio 1 dalis

Komisijos siūlomas tekstas	RK pakeitimas
Fondo lėšomis remiamos nacionalinės sistemos, per kurias, pasitelkus valstybių narių atrinktas organizacijas partneres, labiausiai skurstantiems asmenims tiekiami maisto produktai ir pagrindinės vartojimo prekės, skirtos asmeniui benamių asmenų arba vaikų vartojimui.	Fondo lėšomis remiamos nacionalinės sistemos, <u>kurios aktyviai dalyvaujant vietos ir regionų valdžios institucijoms padeda užtikrinti, kad per kurias</u> , pasitelkus valstybių narių atrinktas organizacijas partneres, labiausiai skurstantiems asmenims būtų tiekiami <u>kiek galima įvairesni sveiko maisto produktai ir pagrindinės vartojimo prekės, skirtos asmeniui benamių asmenų arba vaikų vartojimui.</u>

6 pakeitimas

5 straipsnio 3 dalis

Komisijos siūlomas tekstas	RK pakeitimas
Fondo parama įgyvendinama Komisijai ir valstybėms narėms glaudžiai bendradarbiaujant.	Fondo parama <u>įgyvendinama skirstoma</u> Komisijai, ir valstybėms narėms, ir atitinkamoms <u>ir atitinkamoms</u> vietos, ir regionų valdžios institucijoms ir atitinkamoms organizacijoms partnerėms <u>institucijoms ir atitinkamoms organizacijoms partnerėms</u> glaudžiai bendradarbiaujant, <u>kad būtų užtikrintas kuo didesnis jos poveikis.</u>

Paiškinimas

Prie šio teisės akto pasiūlymo pridedamo poveikio vertinimo II priede (iii psl.) nurodomos trys skirtingos maisto skirstymo programos valdymo sistemos, kurios yra taikomos ES valstybėse narėse. Kai kuriose jų tiesiogiai dalyvauja vietos ir regionų valdžios institucijos bei organizacijos-partnerės, esančios arčiau paramos gavėjų.

7 pakeitimas

5 straipsnio 6 dalis

Komisijos siūlomas tekstas	RK pakeitimas
Pagal atitinkamos atsakomybės sritis Komisija ir valstybės narės užtikrina derinimą su Europos socialiniu fondu ir kitomis Sąjungos politikos sritimis bei priemonėmis.	Pagal atitinkamos atsakomybės sritis Komisija ir valstybės narės užtikrina derinimą su Europos socialiniu fondu ir kitomis Sąjungos politikos sritimis bei priemonėmis, <u>visų pirma su ES veiksmų sveikatos politikos srityje, pavyzdžiui, trečiaja daugiamete ES veiksmų sveikatos srityje 2014–2020 m. programa.</u>

Paaiškinimas

Savo nuomonėje CdR67/2012 dėl veiksmų sveikatos srityje programos Regionų komitetas šiuo aspektu pabrėžė, „kad siekiant tvarios sveikatos politikos visada reikia atsižvelgti ir į sveikatą gerinančius ir nuo ligų saugančius veiksniai, pavyzdžiui, socialines aplinkybes, gyvenimo būdą, kultūrą, išsilavinimą, aplinkos veiksnius ir socialines sąlygas“.

8 pakeitimas

5 straipsnio 8 dalis

Komisijos siūlomas tekstas	RK pakeitimas
Komisija ir valstybės narės užtikrina Fondo veiksmingumą, visų pirma vykdydamos stebėseną, taikydamos ataskaitų teikimo reikalavimus ir atlikdamos vertinimą.	Komisija ir valstybės narės užtikrina Fondo veiksmingumą, visų pirma vykdydamos stebėseną, taikydamos ataskaitų teikimo reikalavimus ir atlikdamos vertinimą, taip pat įgyvendindamos fondo priemones glaudžiai ir <u>reguliariai konsultuodamosi su vietos ir regionų valdžios institucijomis ir organizacijomis partnerėmis dėl poveikio vertinimo.</u>

9 pakeitimas

5 straipsnis, nauja dalis po 12 dalies

Komisijos siūlomas tekstas	RK pakeitimas
	<u>Skiriant fondo lėšas vienu iš kriterijų galėtų būti Europos benamystės ir su būstu susijusios atskirties tipologija (angl. ETHOS).</u>

Paaiškinimas

Benamystės ir su būstu susijusios atskirties klausimas skirtingose Europos Sąjungos šalyje suvokiamas ir sprendžiamas nevienodai. ETHOS tipologija buvo parengta remiantis nuodugniu esamų nacionalinių apibrėžčių ir realios padėties, kurią kasdien mato šioje srityje veikiančios asociacijos, tyrimu.

10 pakeitimas

5 straipsnis, nauja dalis po 12 dalies

Komisijos siūlomas tekstas	RK pakeitimas
	<u>Komisija, valstybės narės ir organizacijos partnerės padeda kovoti su maisto švaistymu visuose platinimo grandinės etapuose, įskaitant maisto produktų tiekimą ir pagalbos gavėjų švietimą šiuo klausimu.</u>

Paaškinimas

Europos Sąjunga turi padėti spręsti maisto švaistymo problemą, kaip to reikalauja Europos Parlamentas 2012 m. sausio 19 d. priimtoje rezoliucijoje. Reikia pažymėti, kad, Komisijos duomenimis, visoje grandinėje per metus iššvaistoma apie 190 kg. maisto vienam europiečiui. Siekiant spręsti maisto švaistymo problemą būtų galima numatyti šiuos veiksmus: patikslinti tam tikras pagal Bendrijos teisės aktus ant žemės ūkio ir maisto produktų pateikiamas su sveikata susijusias nuorodas, pvz., tinkamumo vartoti terminas („Tinka vartoti iki...“) ir optimaliausio vartojimo terminas („Geriausia suvartoti iki...“); peržiūrėti ES teisės aktus dėl prekybos žemės ūkio produktais standartų (ypač vaisių ir daržovių sektoriuje) siekiant sudaryti galimybes pateikti prekybai nestandartinio dydžio vaisius ir daržoves; reikalauti, kad prekybos centrai paaugotų neparuoštus maisto produktus.

11 pakeitimas

6 straipsnio 1 dalis

Komisijos siūlomas tekstas	RK pakeitimas
Fondo biudžetiniams išpareigojimams 2014–2020 m. laikotarpiu iš viso skirta 2 500 000 000 EUR 2011 m. kainomis, jų paskirstymas kiekvieniems metams pateikiamas II priede.	Fondo biudžetiniams išpareigojimams 2014–2020 m. laikotarpiu iš viso skirta 2 500 000 000 3 500 000 000 EUR 2011 m. kainomis, jų paskirstymas kiekvieniems metams pateikiamas II priede.

12 pakeitimas

6 straipsnio 3 dalis

Komisijos siūlomas tekstas	RK pakeitimas
Vadovaudamasi Reglamento (ES) Nr. ... (BNR) ir nepažeisdama šio straipsnio 4 dalies, Komisija įgyvendinimo aktais priima sprendimą, kuriuo visus išteklius suskirsto pagal valstybes nares ir pagal metus, atsižvelgdama į šiuos Eurostat nustatytus kriterijus:	Vadovaudamasi Reglamento (ES) Nr. ... (BNR) ir nepažeisdama šio straipsnio 4 dalies, Komisija įgyvendinimo aktais priima sprendimą, kuriuo visus išteklius suskirsto pagal valstybes nares ir pagal metus, atsižvelgdama į šiuos Eurostat nustatytus kriterijus:
(a) labai didelį skurdą patiriančių asmenų skaičių;	(a) <u>santykinę skurdo ribą, t. y. gyventojų, priklausančių namų ūkiui, kurio pajamos nesudaro nei 60 proc. nacionalinio pajamų vidurkio, procentinę dalį;</u>
(b) labai mažo užimtumo namų ūkiuose gyvenančių asmenų skaičių.	(a b) labai didelį skurdą patiriančių asmenų skaičių; (b c) labai mažo užimtumo namų ūkiuose gyvenančių asmenų skaičių.

13 pakeitimas

Naujas straipsnis po 11 straipsnio

Komisijos siūlomas tekstas	RK pakeitimas
	Nacionalinis stebėsenos komitetas
	1. <u>Valstybės narės įsteigia nacionalinius stebėsenos komitetus, kurie užtikrins veiksmingą veiksmų programos įgyvendinimą.</u>
	2. <u>Nacionaliniam stebėsenos komitetui priklauso vietos ir regionų valdžios institucijos ir kovos su skurdu organizacijos; jis užmezga partnerystę su skurstančių asmenų interesams atstovaujančiomis organizacijomis ir pagalba skurstantiesiems skurstančiomis organizacijomis.</u>

14 pakeitimas

15 straipsnis, nauja dalis po 3 dalies

Komisijos siūlomas tekstas	RK pakeitimas
	<u>Iki 2018 m. kovo mėn. Komisija paskelbia Fondo veiklos laikotarpio vidurio įvertinimą ir jį pateikia Europos Parlamentui, Tarybai ir Regionų komitetui.</u>

15 pakeitimas

17 straipsnio 3 dalis

Komisijos siūlomas tekstas	RK pakeitimas
Igyvendinant veiksmą, paramos gavėjai ir organizacijos partnerės informuoja visuomenę apie iš Fondo gautą paramą, gerai matomoje vietoje ir kiekvienoje vietoje, kurioje teikiama pagalba maistu ar prekėmis ir taikomos papildomos priemonės, iškabindamos bent vieną plakatą (ne mažesnę kaip A3 formato), kuriame pateikiama informacija apie veiksmą ir Sąjungos finansinę paramą, išskyrus atvejus, kai tai neįmanoma dėl maisto ar prekių skirstymo aplinkybių.	Igyvendinant veiksmą, paramos gavėjai ir organizacijos partnerės informuoja visuomenę apie iš Fondo gautą paramą, gerai matomoje vietoje ir kiekvienoje vietoje, kurioje teikiama pagalba maistu ar prekėmis ir taikomos papildomos priemonės, iškabindamos bent vieną plakatą (ne mažesnę kaip A3 formato), kuriame pateikiama informacija apie veiksmą ir Sąjungos finansinę paramą, išskyrus atvejus, kai tai neįmanoma dėl maisto ar prekių skirstymo aplinkybių naudojamą skirstyti maistą ar prekes tokiais būdais, kuris dera su jų pačių skirstymo praktika ir aplinkybėmis, pavyzdžiui, plakatų arba lankstinukų, kuriuose pristatoma tokia veikla ir iš ES gauta parama jai vykdyti, <u>teikiama informacija, kaip pasinaudoti kitomis tam pačiam tikslui skirtomis priemonėmis, platinimas, numatant veiksmus, apimančius informavimą, nukreipimą ir socialinės įtraukties bei užimtumo procesus, padedančius užkirsti kelią iš kartos į kartą perduodamam skurdui.</u>
Interneto svetainės turintys paramos gavėjai ir organizacijos partnerės jose taip pat glaustai aprašo veiksmą, jo tikslus ir rezultatus bei pabrėžia Sąjungos finansinę paramą.	Interneto svetainės turintys paramos gavėjai ir organizacijos partnerės jose taip pat glaustai aprašo veiksmą, jo tikslus ir rezultatus bei pabrėžia Sąjungos finansinę paramą.

Paiškinimas

Patobulinamas pradinis tekstas išplečiant bendrą požiūrį į informavimą įtraukiant bet kokias kitas užsibrėžto tikslo siekti padedančias priemones, taip šias paslaugų piliečiams struktūras susiejant su kitomis jų sąlygų gerinimo priemonėmis. Norima, kad prekių ir maisto skirstymas būtų tų, kurie dėl tokios padėties patiria socialinei integracijai ir užimtumui būtinų išteklių trūkumą, aktyvaus dalyvavimo vieta.

16 pakeitimas

21 straipsnio 3 punkto 1-oji įtrauka

Komisijos siūlomas tekstas	RK pakeitimas
Benamiams arba vaikams skirto maisto ir prekių gali įsigyti pačios organizacijos partnerės.	Benamiams arba vaikams Galutiniams pagalbos gavėjams skirto maisto ir prekių gali įsigyti pačios organizacijos partnerės.

Paiškinimas

Fondas yra skirtas labiausiai skurstantiems asmenims, o ši kategorija apima ne tik benamius ir vaikus, bet ir daug kitų žmonių, kuriems reikia pagalbos. 2 straipsnio 1 ir 7 punktuose, 3 straipsnyje, 21 straipsnio 4 dalyje ir kitose dokumento vietose aiškiai nurodomi labiausiai skurstantys asmenys. Šiuo pakeitimu siekiama užtikrinti didesnę reglamento teksto nuoseklumą.

17 pakeitimas

24 straipsnio 1 punkto a) įtrauka

Komisijos siūlomas tekstas	RK pakeitimas
a) benamiams arba vaikams skirto maisto ir pagrindinių asmeninio vartojimo prekių pirkimo išlaidos;	a) benamiams arba vaikams galutiniams pagalbos gavėjams skirto maisto ir pagrindinių asmeninio vartojimo prekių pirkimo išlaidos;

Paiškinimas

Žr. 16 pakeitimo paaiškinimą.

18 pakeitimas

24 straipsnio 1 punkto b) įtrauka

Komisijos siūlomas tekstas	RK pakeitimas
b) viešojo sektoriaus institucijai įsigyjant benamiams asmenims arba vaikams skirtu maisto ar pagrindinių asmeninio vartojimo prekių ir jas tiekiant organizacijoms partnerėms, – maisto arba prekių pervežimo į organizacijų partnerių sandėlius išlaidos, nustatomos taikant fiksuoto dydžio 1 proc. a punkte nurodytų išlaidų normą;	b) viešojo sektoriaus institucijai įsigyjant benamiams asmenims arba vaikams galutiniams pagalbos gavėjams skirtu maisto ar pagrindinių asmeninio vartojimo prekių ir jas tiekiant organizacijoms partnerėms, – maisto arba prekių pervežimo į organizacijų partnerių sandėlius išlaidos, nustatomos taikant fiksuoto dydžio 1 proc. a punkte nurodytų išlaidų normą;

Paiškinimas

Žr. 16 pakeitimo paaiškinimą.

2013 m. balandžio 11 d., Briuselis

Regionų komiteto
Pirmininkas

Ramón Luis VALCÁRCEL SISO

2013 m. prenumeratos kainos (be PVM, įskaitant paprastosios siuntos išlaidas)

<i>ES oficialusis leidinys</i> , L ir C serijos, tik spausdintinė versija	22 oficialiosiomis ES kalbomis	1 300 EUR per metus
<i>ES oficialusis leidinys</i> , L ir C serijos, spausdintinė versija ir metinis skaitmeninis diskas	22 oficialiosiomis ES kalbomis	1 420 EUR per metus
<i>ES oficialusis leidinys</i> , L serija, tik spausdintinė versija	22 oficialiosiomis ES kalbomis	910 EUR per metus
<i>ES oficialusis leidinys</i> , L ir C serijos, mėnesinis kaupiamasis skaitmeninis diskas	22 oficialiosiomis ES kalbomis	100 EUR per metus
Oficialiojo leidinio priedas, S serija (Konkursai ir viešieji pirkimai), skaitmeninis diskas, leidžiamas vieną kartą per savaitę	daugiakalbis: 23 oficialiosiomis ES kalbomis	200 EUR per metus
<i>ES oficialusis leidinys</i> , C serija. Konkursai	konkursų kalbomis	50 EUR per metus

Europos Sąjungos oficialųjį leidinį, leidžiamą oficialiosiomis Europos Sąjungos kalbomis, galima prenumeruoti bet kuria iš 22 kalbų. Jį sudaro L (teisės aktai) ir C (informacija ir pranešimai) serijos.

Kiekviena kalba leidžiamas leidinys prenumeruojamas atskirai.

Oficialieji leidiniai airių kalba parduodami atskirai, remiantis 2005 m. birželio 18 d. Oficialiajame leidinyje L 156 paskelbtu Tarybos reglamentu (EB) Nr. 920/2005, nurodančiu, kad Europos Sąjungos institucijos laikinai neįpareigojamos rengti ir skelbti visų aktų airių kalba.

Oficialiojo leidinio priedas (S serija. Konkursai ir viešieji pirkimai) skelbiamas viename daugiakalbiame skaitmeniniame diske visomis 23 oficialiosiomis kalbomis.

Pateikę paprastą prašymą *Europos Sąjungos oficialiojo leidinio* prenumeratoriai gali gauti įvairius Oficialiojo leidinio priedus. Apie priedų išleidimą prenumeratoriai informuojami pranešime skaitytojui, kuris skelbiamas *Europos Sąjungos oficialiajame leidinyje*.

Pardavimas ir prenumerata

Įvairių mokamų leidinių, tokių kaip *Europos Sąjungos oficialusis leidinys*, galima užsiprenumeruoti mūsų pardavimo biuruose. Pardavimo biurų sąrašą galima rasti internete adresu

http://publications.europa.eu/others/agents/index_lt.htm

EUR-Lex (<http://eur-lex.europa.eu>) – tai tiesioginė ir nemokama prieiga prie Europos Sąjungos teisės aktų. Šiame tinklalapyje galima skaityti *Europos Sąjungos oficialųjį leidinį*, susipažinti su sutartimis, teisės aktais, precedentine teise bei parengiamaisiais teisės aktais.

Išsamesnės informacijos apie Europos Sąjungą rasite <http://europa.eu>

Europos Sąjungos leidinių biuras
2985 Liuksemburgas
LIUKSEMBURGAS

LT